NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

פרייז 15 גראשען

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 29 | Łódź, Sroda, 3 lutego 1937 | אדרעס: לאדז, פעטריקאווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. poczt.1.06 | לאדז, מיטוואך פ' משפטים כ"ב שבט תרצ"ז | 15-טער יארגאנג

פאר א נייעם פראצעס ווערען געשטעלט

ראדעק און סאקאלניקאוו

סענסאציאנעלע ארעסטען אין סאוויעט־רוסלאנד

...רטים וועגען דער עקזעקוציע איבער די 13 פערמשפטע

מאסקווא, 2 (ספ. טעל.)
...שט דעם, וואס די עקזעקוציע איבער די 13
...פשטאקאוו'ן בראש איז אויסגעפיהרט געווא־
...אין די פארמאנרשיע'ן, 2 שעה פארן ערשיינען
...די מאסקווער מאָרגען־צייטונגען, האט דאך די
...ווער פרעסע נישט געבראכט קיין איין ווארט
...ן דער עקזעקוציע.
...די ידיעה אבער, אז די עקזעקוציע איז אויסגע־
...ט געווארען, האט זיך בליץ־שנעל פארשפרייט
...ער חוץ שטאט און האט אומעטום ארויסגערו־
...א שטוראמדיגען רושם
...ן די זעלנער, וועלכע האבען אויסגעפיהרט
...מורטיל, איז געלונגען זיך צו דערוויסען פאל־
...ע פרטים, ווי אזוי די עקזעקוציע איז ארורכגע־
...ט געווארען.
...אלד ווי דער עקזעקוציע־פלוטאן איז אנגעקו־
...אין תפיסה, האט דער אפיציר אין דער בעגלייט
...פון עטליכע זעלנער געעפענט די תפיסה־קא־
...וואו ס'האבען זיך געפונען די פערמשפט'ע
...טראָצקיסטען, און די פערארטיילטע זאלען איהם
...ען די בריוו און באזונדערע פארשלאגען, וואס
...האבען ביי זיך געהאט און וואס איז געווען פע־
...ר פאר די קרובים.
...ליקוידירט האט דער אפיציר בעפוילען, אז זיי
...זיך גרייטען אין יעגע ארויין.
...ן קאמער מיט פיאטאקאוו'ן האבען זיך געפו־
...ליפשיץ, סערעברי־אקאוו און שעסטאוו.
...ווער פון די פערמשפטע האבען דעם אפיציר
...געגעבערט קיין ווארט. אהן איין וזארט האט
...פערמשפט'ע איבערגעגעבען די בריוו, און א גע־

וויסען מאמענט, האט פיאטאקאוו געזאגט: פערפאר־
לען, שוין אלץ געענדיגט — און אין צעהן מינוט
ארום האט מען טאקע די ערשטע 4 ארויסגעפיהרט
פון קאמער. ליפשיץ איז געווען אזוי אפגעשוואכט,
אז ער האט נישט געהאט מעהר קיין כח צו געהן
זעלבסטשטענדיג, איהם האבען געפיהרט 2 רויט־
ארמעער אונטערן ארעם. אויפ'ן עקזעקוציע־פלאץ
האבען שוין געווארט דער פראקוראר און עטליכע
העכערע בעאמטע פון נ. פ. או. מיט א דאקטאר. די
פערמשפט'ע זענען געגאנגען רוהיג צום טויטען־
פלאץ.

ווען די זון האט אנגעהויבען אויפגעהן האט זיך
דערהערט דער שרעקליכער בעפעהל: „פלי".

א זאלפ האט פארטריבען די לופט און 4 מענשען
זענען געפאלען אין א קאלוזשע בלוט. דער דאקטאר
האט זיך דערנעהנטערט צו די אומגעקומענע און
פעסטגעשטעלט, אז שעסטאוו לעבט נאך. א צווי־
טער זאלפ האט א סוף געמאכט צו זיין לעצטען
אטעם־צוג. דאס זעלבע האט זיך אויך איבערגע־
חזר'ט מיט די איבריגע.

מאסקווא, 2 (ספ. טעל.)
געכטען האבען זיך דא פערשפרייט קלאנגען אז
ס'איז ארעסטירט געווארען די פרוי פון אויסערן־
קאמיסאר ליטווינאוו, וועלכע זאל האבען געשטאנען
אין נאהענטע בעציהונגען מיט ראדעק'ן און פיאטא־
קאוו'ן. אויסער דעם זענען ארעסטירט געווארען
עטליכע אנגעזעהענע אלטע באלשעוויקעס, וועמענס
נעמען ס'זענען נאך אפיציעל נישט אנגעגעבען גע־
ווארען. מען רעדט אויך, אז צווישען די ארעסטירטע
געפינט זיך די אלמנה פון לענין'ען, מאדאם קרופ־
סקאיא. אין גאנץ רוסלאנד ווערען דורכגעפיהרט מאר־
כענדרעוויזיעס און ארעסטען, און בקרוב ווערען ער־
ווארט פרישע גרויסע פראצעסען.

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)
דער מאסקווער קארעספאנדענט פון „דיילי טע־
לעגראף" מעלדעט, אז דורך די ערקלערונגען פון די
אנגעקלאגטע בעת'ן פראצעס געגען ראדעק און
חברים זענען בעלאסטעט געווארען נייע 100 אלטע
און יונגע באלשעוויקעס, הויפטזעכליך אינזשיניע־
רען פון די סאוויעטישע כעמישע פאבריקען. די אלע
זענען שוין ארעסטירט געווארען. מען ווייס נאך בלויז
נישט, צי זיי וועלען געמשפט ווערען עפענטליך. אין
גאנץ סאוויעט־רוסלאנד האט זיך אנגעהויבען א
גרויסע „רייניגונגס"־אקציע, הויפטזעכליך אין די
אמוניציע און כעמישע פאבריקען.

לאנדאן, 2 (ספ. טעל.)
„דיילי העראלד" מעלדעט, אז ראדעק און סא־
קאלניקאוו, וואס זענען בעת'ן איצטיגען פראצעס
ארוים מיט'ן לעבען, וועלען בקרוב ווידער געשטעלט
ווערען פארן געריכט, וואו מען וועט פאר זיי פאדערן
טויטשטראף. זיי וועלען געמשפט ווערען אויפן
גרונד פון גאנץ נייע בעשולדיגונגס־מאטעריאל צו־
זאמען מיט בוכארין און ריקאוו.

פאריז, 2 (ספ. טעל.)
דער „פאפולער" שרייבט: די „ראדיא"־אגענ־
טור האט אונז צוגעשיקט פון מאסקווא פאלגענדע
דעפעשע: „פערענדיגענדיג זיינע ערקלערונגען האט
ראדעק געזאגט, אז אידער ער האט זיך רעצידירט
מודה צו זיין, איז ער אין פערלויף פון צעהן וואכען
געפייניגט געווארען דורך די בעאמטע פון אינערן
מיניסטעריום. ער האט זיך ענטשלאסען מודה צו זיין
ערשט ווען מען האט איהם געוויזען דאס שריפטלי־
כע מודה זיין זיך פון אנדערע בעשולדיגטע". די
זעלבע אגענטור — שרייבט „פאפולער" — האט
אונז באלד דערויף צוגעשיקט אנ'אנדער דעפעשע
פון פאלגענדען אינהאלט:

אין דער ידיעה וועגען ראדעק'ס ערקלערונג
אויפ'ן פראצעס פון די טראצקיסטען, וועלכע מיר
האבען איבערגעגעבען, איז אריינגעפאלען א טעלע־
גראפישער טעות: אנשטאט: „ער (ראדעק) איז
אידער ער האט זיך רעצידירט מודה צו זיין, איז
געפייניגט געווארען אין משך פון צעהן וואכען דורך
די בעאמטע פון אינערן־מיניסטעריום", דארף זיין
„איך (ראדעק), אידער איך האב זיך רעצידירט זיך
מודה צו זיין, האב געפייניגט אין משך פון צעהן וואָ־
כען די בעאמטע פון אינערן - מיניסטעריום". דער
„פאפולער" נעמט צו: פירושים זענען איבריג!!

„די אמת'ע פערברעכער זענען די אנ־קלאגער" — ערקלערט טראצקי

מעקסיקא, 2 (סּפ טעל.)
טראצקי האט ערקלערט פרעסע - פארשטעהער,
אז ער איז גרייט זיך צו שטעלען פאר אנ'אינטערנא־
ציאנאלער אויספארשונגס - קאמיסיע, כדי צו בעוו־
ווייזען, אז דער אורטייל אין מאסקווער פראצעס און
בכלל דער גאנצער פראצעס איז א קאמעדיע און איז
פאלש. איך וועל בעווייזען, אז די אמת'ע פערברע־
כער זענען די, וואס טרעטען איצט אויף אין דער
ראלע פון אנקלאגער.

שארפער קאמף מיט'ן ראסען־האס

און אנטיסעמיטיזם — קינדיגט אן דער קאנגרעס פון פ. פ. ס.

רעזאלוציע וועגען קאמף מיט'ן אנטיסעמיטיזם נישט אפגעשטימט

ראדאם, 2 (טעלעפאניש)
...יינט איז דא געשלאסען געווארען דער 24־טער
...ס פונדי פ. פ. ס. די שלוס־רעדע האט געהאל־
...ראפינסקי. בעת דער אפשטימונג זענען איינ־
...אנגענומען געווארען אלע פארגעלעגטע רעזע־
...עס און קודם כל דאס נייע פראגראם פון די
...ס, וואס זיינע פרטים זענען לעת עתה אומבע־
...

...ישען די וויכטיגסטע רעזאלוציעס איז פראי־
...זיען אויף פאלגענדע:
...פ. ס. זאל צוזאמענארבייטען מיט די דעמא־
...ישע פויערים־ריכטונגען;
...פ. ס. זאגט אן א שארפען קאמף דעם ראסען־
...און אנטיסעמיטיזם.
...ן דער רעזאלוציע וועגען בעקעמפען דעם אנ־
...עמיטיזם ווערט געזאגט, אז מען דארף אויפקלער־
...די פויערן און די ארבייטער־מאסען, אז דער
...אנטיסעמיטיזם איז איינע פון די מיטלען פון קאפי־
...זם, מיט וועלכע מען קען ליכטער פערקנעכטען
...פאלק.
...ויף איז אויסגעוועהלט געווארען א הויפט־ראט
...ר פערזאן. דער הויפט־ראט וועט צווישען זיך
...וועהלען דעם צ. ק. וו., וועלכע בילדעט איינע
...די מעכטיגסטע קערפערשאפטען פון דער פאר־
...נפיהרונג.
...ט געזאנג פון „משעטוואני שטאנדאר" און
...אינטערנאציאנאל" איז דער קאנגרעס געשלאסען
...ארען.

* * *

ראדאם, 2 (טעלעפאניש)
...פאליטישע רעזאלוציעס, וואס זענען אנגענו־
...געווארען אויפ'ן פ.פ.ס.'ישען קאנגרעס זענען
...טען געווארען אין א שארפען טאן.
...א ספעציעלער רעזאלוציע ווערט אנגעוויזען

אויף דער נויטווענדיגקייט פון דער לאנד־פערטיידי־
גונג.

אנ'אנדערע שארפע רעזאלוציע זאגט זיך ארויס
געגען א פאלקס - פראנט מיט די קאמוניסטען.

א מערקווירדיגע זאך איז געשעהן מיט דער רע־
זאלוציע וועגען קאמף מיט'ן אנטיסעמיטיזם, וועל־
כע איז אויסגעארבייט געווארען אונטער דער אנ־
פיהרונג פון נשוו. דעפ. זארעמבא, דעם רעדאקטאר
פון „וואלקא לודו", וועלכער איז געווען פארזיצער
פון דער רעזאלוציע - קאמיסיע.

די רעזאלוציע וועגען קאמף מיט'ן אנטיסעמי־
טיזם קלינגט אומגעפעהר אזוי:

צוזאמען מיט'ן וואוקס פון פראלעטאריאט אין
פוילען וואקסט דער האס געגען יודען. דער אנטיסע־
מיטיזם האט דעם צוועק אריינצופיהרען א ברודער־
קאמף צווישען פוילישען און יודישען ארבייטער, די
מעטאדען פון קאמף געגען פראלעטאריאט מיט דער
הילף פון אנטיסעמיטיזם זענען אויסגעבארגט פון
די צארישע צייטען.

די רעזאלוציע רופט די פוילישע ארבייטער גע־
געגצעווידסקען דעם אנטיסעמיטיזם מיט אלע מיטלען
נישט אפשטעלען זיך אפילו פאר טעטליכען פיזישען
כח.

אבער פאר דער אפשטימונג פון דער פראדיודי־
שער רעזאלוציע איז געשעהן א — סענסאציע און
געמליך:

פרושאק, דער גענעראל - סעקרעטאר פון די פ.
פ. ס. האט זיך אויפגעשטעלט פון זיין פלאץ און גע־
זאגט, אז די רעזאלוציע איז צו גרויס, זי קלינגט ווי
א גאנצער ארטיקעל פון וועלכען עס קען זיך בעקומען
דער איינדרוק, אז פוילען איז שלעכט אין פוי־
לען. ער האט דעריבער פארגעלעגט די רעזאלוציע
אפצושיקען צום צ. ק. פון די פ. פ. ס. צוליב דעם
איז די רעזאלוציע דורכ'ן קאנגרעס שוין נישט אפ־
געשטימט געווארען.

דער פאקט האט צווישען די דעלעגאטען, וועל־
כע האבען אויסגעהערט דעם אינהאלט פון דער
רעזאלוציע, זי אויפגענומען מיט בראוואָ'ס — ארויס
גערופען א קאנסטערנאציע.

אינגאנצען פערוועהרען די יודישע שחיטה

הערען די ענדעקעס נישט אויף צו פאדערן

דער ענדעקישער „גאניעץ ווארשאווסקי" איז
שטארק נישט צופרידען מיט דער איצטיגער לאגע
אויפ'ן פלייש־מארק. אין יאנואר האבען די יודען
בעקומען א קאנטיגענט פון א מיליאן מיט 900
טויזענד קילא פלייש און אין פעברואר מיט
גאנצע זעקס טויזענד קילא מעהר. נעמענדיג אין
אכט, אז פעברואר האט בלויז 28 טעג בעדייט
עס, אז מען האט פערגרעסערט דעם קאנטיגענט
פאר יודען מיט 10 פראצענט. צי הייסט דאס
פערגרענעצען די כשרע שחיטה? דאס פערטיפט
בלויז דעם כאאס און שאפט נייע „הנחות" פאר
יודען. אויף דעם געביט האט זיך, לויט דער
ענדעקישער צייטונג, גארנישט געענדערט און אקך
געהט ווי אמאל. טראץ דעם אבער ווילען די יודן
קאמפראמיטירן ס'נייע שחיטה־געזעץ און יוד. פרעסע
אין דעריבער פול מיט טענדענציעזע ארטיקלען.

כדי צו ענדערן דעם איצטיגען צושטאנד
איז פאראן בלויז איין וועג: גענצליך צו פער־
ביטען די יודישע שחיטה אזויארום וועלען ליק־
ווידירט ווערען אלע יודישע „קאמבינאציעס"
אויפ'ן פלייש־מארק און עס וועט א סוף נעמען צו
דער נישט עהרליכער קאנקורענץ, וועלכע מאכט
א תל פון פוילישען סוחרים.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין בליהענדען עלטער פון
25 יאהר, אונזער הייס־געליבטע

נ"ע רחל ריזענבערג

די לויה וועט פארקומען היינט, ד. 3 פעברואר, 1 נאכמיטאג פון טהרה־הויז.
וועגען וואס ס'טיילען מיט
די טיפבעטריבטע פאמיליע.

ענגלאַנד און פראַנקרייך
פעראייניטליכען זייער שטעלונג
בנוגע די דייטשע פּרעטענזיעס אויף קאָלאָניעס

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

אין די פּאָליטישע קרייזן פון פּאַריז ערוואַרט מען, אַז אין דער נאָהעבטסטער צייט וועלען זיך אָנהויבן די פראַנצויזיש־ענגלישע געשפּרעכן מיטן ציל צו פעראייניטליכען די מעטאָדען און פאָרמען פון וועלכע זיך צו דייטשלאַנד וועגן וויטערדיגע נייע אויפקלערונגען מצד דייטשלאַנד, כדי איהר מעגליך צו מאַכען פאָרטצוזעצן די דיפּלאָמאַטישע אונטערהאַנדלונגען. צווישען די לאָנדאָנער קאָרעספּאָנדענטען פון די פּאַריזער צייטונגען הערשט די איבערצייגונג, אַז ריבענטראָפּ וועט היינט אָוונד אָדער מאָרגען פריה קומען פון בערלין מיט מאַטעריאַלן. לויט קלאַנגען, וואָס קורסירן אין לאָנדאָן און פּאַריז, וועט ריבענטראָפּ מיטברענגען אַ קאָנקרעטען פּראָיעקט צו ערלעדיגען די פּרינציפּיעלע אייראָפּעאישע פּראָבלעמען ווי אויך אַ מעמאָראַנדום וועגן די דייטשע קאָלאָניאַלע פאָדערונגען.

„זשורנאַל דע דעבאַ“ וואָרענט די פראַנצויזישע רעגירונג, אַז זי זאָל זיך גרייטען אויף אַ דייטשער דיפּלאָמאַטישער אָפענסיווע מכח קאָלאָניעס. די צייט נאָך פאָדערט, אַז פּאַריז זאָל אין דער פראַגע פעראייניטליכען איהר שטעלונג מיט לאָנדאָן.

לאָנדאָן, 2 (ספּ. טעל.)

פאָן ריבענטראָפּ וועט נאָך אַ 6—וואָכיגער אָפּוועזענהייט מאָנטאָג צוריקקומען קיין לאָנדאָן. אין שייכות דערמיט איז היינט זיך פונאַנדערגעגאַנגען אַ קלאַנג, אַז ריבענטראָפּ ברענגט מיט זיך אַ דייטשען מעמאָריאַל, וואָס בעגרינדעט בפּרטיות די פאָדערונג צוריקצוגעבען דייטשלאַנד די קאָלאָניעס.

„איוונינג סטאַנדאַרד“ בעהויפּטעט, אַז דער ענגלישער ענטפער וועט זיכער אָפּוואַרפען די דייטשע פּרעטענזיעס. עס איז מעגליך — שרייבט די צייטונג — אַז דייטשלאַנד וועט עווענטועל זיך אָפּזאָגען פון קאָלאָניעס, זי וועט אָבער וועלען האָבען אַ חלק ביים פונאַנדערטיילן רוי־שטאָפען, וואָס אין איהר אינטערנאַציאָנאַלער קאָמיסיע איז דאָס נאַצי־לאַנד פערטרעטען.

אַ פראַנצויזיש־דייטשע פערשטענדיגונג
קאָן צושטאַנדקומען נאָר בנוגע בעגרעניצטע פּראַגען

פּאַריז, 2 (ספּ. טעל.)

אין דער פראַנצויזישער פּרעסע פיהרט זיך חייטער אַ דיסקוסיע איבער דער בעציהונג מיט דייטשלאַנד. אין „פּאַרי סואַר“ פערעפענטליכט היינט אַ כאַראַקטעריסטישען אַרטיקעל דער בעקאַנטער פּובליציסט זויערווין, וועלכער זאָגט אַרויס אַ מיינונג, וועלכע איז אויך די מיינונג פון די פראַנצויזישע ווירטשאַפטליכע ספערען.

נאָך די רעדעס פון מינ. אידען, בלום היטלער און מינ. דעלבאָ — שרייבט זויערווין — זעהט מען בעשיינפּערליך, אַז צווישען פראַנקרייך, ענגלאַנד און דייטשלאַנד קען נישט זיין קיין רייד וועגען אַ פעראייניטליכע שטעלונג אין די פראַנצויזישע פּראַגע פון דער רעאָרגאַניזאַציע פון אייראָפּע.

מ׳דאַרף, אַלזאָ, אָפּטרעטען פון די דאָזיגע פּרינציפּיעלע סתירות און איבערגעהן צו פּראַקטישער לעזונג פון די פּראַגען. אַ פראַנצויזיש־דייטשע פערשטענדיגונג איז מעגליך, אויב מ׳וועט זיך בעגרעניצן בלויז ביז בעשטימטע קאָנקרעטע פּראָבלעמען.

דער דירעקטאָר פון פראַנצויזישען טראַנספּאָרט־ביוראָ ביים האַנדעלס־מיניסטעריום, וועלכער איז צוריקגעקומען פון בערלין קיין פּאַריז האָט מיטגעבראַכט, ווי עס בעהויפּטעט זויערווין, צופרידענשטעלענדע איינדרוקען און האָט בדעה אין די נאָהענטסטע צוויי וואָכען אַרויסצופאָהרען קיין בערלין, כדי צו פיהרען ווייטערדיגע אונטערהאַנדלונגען. דער אופן — זאָגט זויערווין — האָט פיל אנהענגער סיי אין בערלין און סיי אין פּאַריז.

רעוויזיאָניסטישע „רעוואָלוציע“
אין צענטראַלען פּאַלעסטינא־אַמט
איבערגעשניטען די טעלעפאָנען, בעזעצט די איינגאַנג, צעוואָרפען די קאַרטאָטעקעס, צעריסען וויכטיגע פּאַפּירען און צושלאָגען בעאַמטע

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)

היינט 11 אַ זייגער בייטאָג האָט אַ מחנה פון 150 רעוויזיאָניסטען אָרגאַניזירט אַ מאַרש אויפ׳ן צענטראַלען פּאַלעסטינא־אַמט. פאַר׳ן איינגאַנג אין פּאַלעסטינא־אַמט האָבען די רעוויזיאָניסטען אַוועקגעשטעלט אַ שמירה, דאַן זענען זיי אַריין אין לאָקאַל גופא. געגענשטעלענדיג זיך דעם וואָזשני, וועלכער האָט זיי נישט געוואָלט אַריינלאָזען, האָבען זיי איהם צושלאָגען ביז בלוט. אַריינדרינגענדיג אין די ביוראָ־לאָקאַלען, האָבען זיי געמאַכט דעם אמת׳ן שוואַרץ־שבת: אַראָפּגעוואָרפען פון די טישען די שרייב־מאַשינען, צוואָרפען און צוריסען אַלע פּאַפּירען, פערניכטעט די קאַרטאָטעקעס, אויסגעגאָסען דעם טינט, אָפּגעשניטען די טעלעפאָנען און אויף אַ טייל טעלעפאָנען אָנגעלייגט שלעסלען, כדי מען זאָל זיך נישט קענען פערשטענדיגען מיט דער שטאָט. אַ רייה בעאַמטע, וועלכע האָבען זיך געגענגעשטעלט די איבערפאַלער, וועלענדיג אַפּראַטעווען עפּעס פון די נויטיגע דאָקומענטן, זענען צושלאָגען געוואָרען.

אַפּטוענדיג דאָס „שטיקעל אַרבייט“ זענען די ביתרים אַוועק אויפ׳ן צווייטען שטאָק, וואו עס געפינט זיך אויך דער פּאַלעסטינא־אַמט. אויך דאָרט האָבען זיי דורכגעפיהרט דעם זעלבען „שוואַרץ־שבת“ האַקענדיג שויבען, גיסענדיג טינט און ריי־סענדיג פּאַפּירען.

די בעאַמטע, וועלכע עס איז געלונגען דורך די צעעפענטע פענסטער צו אַלאַרמירען די דורכגעהער זענען אַפּגעטריבען געוואָרען פון די פענסטער און ביים טויער האָבען די רעוויזיאָניסטען ערקלערט די מענשען, וועלכע האָבען געוואָלט געיוואויר ווער־רען, וואָס ס׳איז געשעהן, אַז ס׳איז גאָרנישט־מיט גאָרנישט, ס׳האָט געפּלאַצט אַ רעהר פון דער וואַסער־לייטונג.

ווען עס איז אָנגעקומען פּאָליציי זענען דער רוב רעוו. דעמאָנסט אַנטשען שוין געווען פערשוואונדען. עס איז געלונגען צו פערהאַלטען און אויס־לעגיטימירען נאָר 33 פּערזאָן. פּאָליציי האָט געמאַכט פאָטאָגראַפישע אויפנאַהמעס, וואָס דער רעוויזיאָניסטישער בעזוך האָט איבערגעלאָזט

פּראָקוראַטור פערפיהרט אַ פּראָצעס
געגען אדוו. ריפּעל

וואַרשאַ, 2 (טעלעפאָניש)

די פּראָקוראַטור פערפיהרט אַ פּראָצעס געגען דעם בעקאַנטען קאָמענדאַנט פון מאַרש קיין ארץ־ישראל, אדוו. ווילהעלם ריפּעל. ער ווערט בעשולדיגט אין צוויי חטאים: ערשטענס, פאַר איינאָרדנען אַ אומלעגאַלע דעמאָנסטראַציע און צווייטענס פאַר שטעלען אַ ווידערשטאַנד און בעליידיגען די מאַכט. דער פּראָצעס וועט פאָרקומען אין ספּעציעלען שטאָטישען שטראָף־געריכט אויף זלאָטאַ־גאַס.

די פּראָקוראַטור האָט וועגען דעם צוגעשיקט אַ מעלדונג דעם וואַרשאַווער אַדוואָקאַטען־ראַט. אדוו. ריפּעל׳ן דראָהט ביז 2 יאָהר תפיסה.

רוים און בערלין
אזא דירעקטער וועג דורך עסטרייך

וויען, 2 (ספּ. טעל.)

קאַנצלער שושניג האָט היינט אויפגענומען דעם איטאַליענישען סענאַטאָר פּוריטשעלי, וועלכער האָט איהם פאָרגעשטעלט אַ פּראָיעקט פון אַ אויטאָסטראַדע, וועלכע פערבינדעט דירעקט רוים מיט בערלין. שושניג האָט זיך שטאַרק פעראינטערעסירט מיט׳ן פּראָיעקט, וואָס איז אויך נוגע עסטרייך.

די מרידה אין כינא

נאַנקין, 2 (ספּ. טעל.)

דאָס קריגס־מיניסטעריום איז מודיע, אַז אין סיאַן־פו איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס צווישען קאָמוניסטען מיטן מיליטער פון גענעראַל יאַנג־הו־טשינג. די שיסעריי האָט געדויערט אַ לענגערע צייט. די צאָהל טויטע איז נישט בעוואוסט.

גרויסער שמוגעל־פּראָצעס אין ווילנא

ווילנא, 2 (טעלעפאָניש)

היינט איז אין ווילנא פאָרגעקומען אַ פּראָצעס געגען 4 פּערזאָן, וועלכע זענען אָנגעקלאָגט געוואָרען פאַר שמוגלען מענשען קיין סאָוויעט־רוסלאַנד. די אָנגעקלאָגטע זענען פערמשפּט געוואָרען צו 1 און 3 יאָהר תפיסה. אַ העלפט פון דער שטראָף איז אויפ׳ן סמך פון דער אַמנעסטיע געשאָנקען געוואָרען.

וואַרקער יודען בעטען הילף

וואַרשאַ, 2. (טעלעפאָניש) די דירעקטאָרען פון „דזשאָינט“ ד״ר בערנאַרד קאַהאַן און דר. שווייצער, וועלכע ווילען שוין העכער אַ וואָך צייט אין וואַרשאַ ווערען טעגליך בעלאַגערט פון צעהנדליגער דעלעגאַציעס פון וואַרשאַ און דער פּראָווינץ צו די „דזשאָינט“־דירעקטאָרען איז אויך געקומען אַ ספּעציעלע דעלעגאַציע פון די וואַרקער יודען, וועלכער וועט בעטען אַ הלוואה פאַר די עטליכע הונדערט אָרימע יודישע פאַמיליעס אין וואַרקע, וואָס האָבען לעצטענס שטאַרק געליטען פון ענדעקישען באָיקאָט.

אונטערגעצונדען אַ בית־המדרש

וואַרשאַ, 2. (טעל.) פון שטעדטעל בזשאָזאָוו מעלדעט מען, אַז אַ געוויסער קורדיס האָט אונטערגעצונדען דאָס דאָרטיגע בית־המדרש. מען האָט דאָס פייער בעמערקט און נאָך אַ לענגערע רעטונגס־אַקציע איז געלונגען די שרפה צו פערלעשען.

Każdy, kto ma pracę
i zarabia,
powinien pomóc
bezrobotnym.
Konto PKO Nr. 70.200
Pomoc Zimowa

Dr. HERSZFINKIEL
ספּעצ. פאַר קינדער־קראַנקהייטען
האָט זיך איבערגעצויגען
אויף שרודמיעסקאַ 17
פּראַנט, I שט.

היינט פון געשעפט פון שטאָהל־גאַלאַנטעריע־ערצפונג אויסאַרבייטונגען א. פ.
פּלאַטערען, וויזשימאַטשקעס, ווי אויך קוכען־געשיר אלומיניום און עמאַליע.
5 S. FLAKSBAUM (z WARSZAWY)
אויף נאַוואָמיעסקאַ 5 טעל. 265-24.
ס׳ווערט עמפּפעהלען צו נענען פאַבריקס־פּרייזען אַלע אַרטיקלען, וואָס האָבען אַ שייכות צו דער שטאָהל־גאַלאַנטעריע
פריזיער־צובעהער
גרויסער אויסוואַהל פון פּולווערייזאַטאָרס.

וויכטיג פאַר דאַמען
נאָר 2 זל. פאַר איבער...
מאַכט די עלטערע היטע
אויף נייע...
אויף נייע היטען
3.50
„TOLA“
Zawadzka 25

כעמיש־באַקטעריאָלאָגישע אַבאָראַטאָריע
פ. שאַ...
פּיעטריקאָווער ...

Dr. med.
M. JAKOBSON
choroby chirurgiczne
(spec. chirurgia kostna)
ul. Dr. Sterlinga 22
telefon 174-42.

Dr. med.
GUSTAW KOHN
געוועזענער אַסיסטענט פון דעם גינעקאָלאָגישען קליניק אין פּאַריז.
ספּעצ. פאַר פרויען ־ קראַנקהייטען און שוואַנגערשאַפט).
ספּעצ. פון היילען אונפרוכטבאַרקייט.
פּילסודסקיעגאָ 51, טעל. 170-03
נעהמט אָן פון 10—6 און פון 8—4 אָוונטס

Dr.
Wajnberg
ספּעציאַליסט פאַר לונגען, האַרץ און ספּלעראָז קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02
נעמט אָן פון 10-9 פריה, 5-3 און 8-9 אָוו.

Dr. med.
J. Nadel
ספּעציאַליסט פון אַקושעריע און פרויען־קראַנקהייטען.
אַנדזשעיאַ 4, טעל. 228-92
נעמט אָן פון 12—10 און פון 7—5 אָוו.
אין דער לעטשניצע בזשעזשינער 11 פון 12 ביז 1 בייטאָג.

אוירען, נאָז און האַלז און לונגען־קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועקס אָפּעראַציע א. אז. וו. ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פון 2-9 און פון 4-8 אָווענד
ביי דער קליניק איז טעטיג
אַ רענטגען־קאַבינעט
פאַר דורכליכטונגען און אַלע רענטגענאָגראַפיעס

דאָקטאָר
צ. י. פראַווודאַ
אינערליכע קראַנקהייטען
זגיערסקאַ 20, טעל. 133-26
נעמט אָן פון 5—7 אָוונד

געדענקט, בייַ
שטשעשליווי
אַ גרויסער אויסוואַהל פון
אָריגינעלע בליליצער און טאָמאַשאָווער סחורות
אויף אַנציגער און פּאַלטענס
פון די בעסטע קוואַליטעטען
אויף פערשידענע רעשטען
קומט און איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאָדז, 5 נאָוואָמיעסקאַ 5
טעל. 156-09.
געדענקט פּראַנט II שטאָק.

ווידער א יודישער קרבן

פון דעם אראבישען טעראר

שאפער מענדעל מינץ דערשאסען ביי אבן-יהודה. — ווייטערע אראבישע איבערפאלען. — שוץ-מיטלען געגען אראבישע טעראריסטען אין חיפה

געווארפען א באמבע אין יפו

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראפיש)
די לעצטענס ווידער פערשטארקטע אקציע פון אראבישע טעראריסטען האט היינט דערפיהרט צו א יודישען קרבן.
א גרעסערע גרופע אראבישע טעראריסטען האט אטאקירט דעם שאפער אויטא׳ן וועג צווישען ... און חיפה נישט ווייט פון אבן־יהודה. ווען עס ... דעם ארט צוגעפאהרען א לאסט־אויטא, מיט ... עס האט אנגעפיהרט דער שאפער מענדעל ... האבען די אראבישע טעראריסטען געעפענט ... פייער, געטראפען פון די אראבישע קוילען איז ... מינץ געפאלען טויט אויפן ארט. ער איז ... אלט 31 יאהר.
... איז אלארמירט געווארען פאליציי, וועל־... א פערפאלגונגס - אקציע נאך די טע־... [r]ריסטען.
... ידיעה וועגען דעם נייעם יודישען קרבן פון ... אראבישען טעראר האט זיך בליץ־שנעל פער־... אין לאנד און האט אומעטום ארויסגערופען ... אויפרעגונג.
שטעלט געווארען צי איז דער באמבען־אטענטאט גער־ווען געווענדעט געגען דעם דערביאיגען יודישען נאפטדיסקלאד אדער דאס איז א רעוואלטאט פון דעם פערביטערטען קאנקורענץ - קאמף צווישען די 2 קינאס.

חיפה, 2 (יט״א טעלעגראפיש)
זעקס בעוואפענטע אראבער, אין מיליטערישע אוניפארמען זענען בעפאלען 4 אראבישע ארבייטער וועלכע האבען געאקערט דעם פיק״ארבאחען נישט ווייט פון קרית שמואל ביי טבריה. די אנפאלען האר־בען געפונדען די אראבישע ארבייטער און זיי אוועק־געפיהרט צוזאמען מיט די אקסען אין א היל. די אקסען האבען זיי דערשטאכען און געדראהט די אראבישע ארבייטער, אז אויב זיי וועלען ווייטער אר־בייטען ביי יודען, וועלען זיי זיי דערהרג׳ענען.
אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע פאליטישע אטענטאטען אין חיפה האט די פאליציי - צענטראלע בעשלאסען צו שאפען א ספעציעלע אפטיילונג פאר פאליטישער אויספארשונג. וואס וועט אנגע־פיהרט ווערען דורך א פאליציי - קאמיסאר.

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראפיש)
אין חברון איז געפאלען א גרויסער שניי, וואס דערגרייכט אין א סך ערטער ביז 75 צענט. די קאר־מוניקאציע צווישען דער שטאט און דער סביבה איז איבערגעריסען.

יפו, 2 (יט״א טעלעגראפיש)
אין יפו איז געווארפען געווארען א באמבע, ... האט עקספלאדירט צווישען 2 אראבישע קי־... וועגען דעם אטענטאט ווערט געפיהרט אנ־... [פא]רשונג. עס איז ביז איצט נישט פעסטגע־

אויף דער שוועל פון דער 38 לאטעריע

מיט דעם נוצליך געענדערטען שפיל-פלאן, מיר ראטען נישט אפצושלעפען און תיכף צו קויפען א לאס אין דער בעקאנטער מיט גרויסע געווינסען גליקליכער האלעקטור פון

KAFTAL

Łódź, ul. Piotrkowska 54.

בריפליכע בעשטעלונגען ווערען תיכף ערלעדיגט.
אויף וואונש ווערט ארויסגעשיקט אן אמטליכער שפיל-פלאן צוזאמען מיט די פארשריפטען אומזיסט.
P. K. O. 304761 קאנטא

קאפטאל איז דער סינאנים פון גליק!

אונאויפהערליכער אראבישער טעראר אין חיפה

חיפה, 2 (יט״א טעלעגראפיש)
... טעראר פון אראבישע באנדיטען האלט ווי־... אין חיפה. היינט, דינסטאג איז אינמיטען ... [א]ראבער געפאלען געווארען דורך אראבישע טעראריסטען, וועלכע האבען איהם דערשאסען. דער אראבער איז געפאלען טויט פון די קוילען. די טע־ראריסטען זענען נעלם געווארען.

פאליציי ווידער צושלאגן און ארעסטירט

הסתדרות-מיטגלידער אין תל-אביב

ירושלים, 2 (יט״א טעלעגראפיש)
צוליב דעם קאנפליקט וועגען ארבייטס־פלעצער צווישען דער הסתדרות און די רעוויזיאניסטען ביי א נייעם בנין אין תל־אביב איז היינט ווידער גע־קומען צו א צוזאמענשטויס צווישען הסתדרות־מיטגלידער און דער פאליציי. ווען 10 מיטגלידער פון דער הסתדרות האבען זיך געוואלט אריינבעקו־מען אין חנם הויז האט די פאליציי זיי מיט גע־וואלט בעזייטיגט, צושלאגען און ארעסטירט, א גרע־סערע צאהל פערזאנען זענען פערוואונדעט געווארען.

פערפליצונג אין ארץ-ישראל

תל-אביב, 2 (ספ. טעל.)
אין דרום-ארץ־ישראל, פון שרון ביז שומרון, ... [ג]ערעקומען א גרויסע פערפליצונג. ... [פ]עלע וועגען שטעהען אונטער׳ן וואסער. די פערבינדונג מיט די יודישע קאלאניעס איז איבער־געריסען. פיל דערפער זענען פערטרונקען גע־ווארען און די בעפעלקערונג איז עוואקואירט געווארען.

...נדרעכעס געגען מיניסטער בעק

„דאס וועלט-יודענטום אטאקירט פוילען"

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)
די קאנפערענץ פון די אמעריקאנער יודען, ... [ע]רקלערונג פון פוילישען אויסערן־מיניסטער בעק ... „ניו־יארק טיימס" און דער אויפרוף פון די ... [פויל]ישע זשורנאליסטען אין אמעריקא, האבען גע־... א שטארקען איינדרוק אין דער גאנצער פויל־... [פ]רעסע.
[ד]אס רוב פוילישע צייטונגען ברענגען די ... ידיעות מיט גרויסע קעפ און די ענדע־... [צ]ייטונגען האבען בעוויזען שוין אפילו צו ... די ערשטע פירושים לויט זייער שטייגער.
[ד]אס זענען עטליכע קעפ פון די ענדעקישע [צייטו]נגען:
„דזיענניק נאראדאווי": „די אמעריקאנער יודען ... אנגעהויבען א גרויסע אקציע געגען פוילען ... פוילישע" זשורנאליסטען געגען דער פוילישער ...".
„גאניעץ ווארשאווסקי": „אנגריף פון אמע־... [ריקאנ]ער יודען אויף פוילען — ווי אזוי האבען ... רעאגירט די פוילישע אפיציעלע קרייזען ... וואס בעדייטען די „בעלערונגען" פאר דער ... שער יוגענד".
„א.ב.צ." שרייבט: מינ. בעק און די פוילישע ... [זשורנ]אליסטען אין אמעריקא בערוהיגען די יודען און ... [וו]עלט־יודענטום אטאקירט פוילען".
... שרייבט דער „דז. נאר.": „מיר האבען דערי־... [הא]בען א רייהע דעפעשען פון דער פוילישער טעלע־... [ג]ראפען־אגענטור, וואס בעווייזען, אז די אמערי־... [קאנע]ר יודען האבען לעצטענס אנגעהויבען א גרויסע ... [אקציע] געגען פוילען. די אמעריקאנער פרעסע איז ... מיט ידיעות וועגען „פאגראמען" אין פוילען, ... [א]קציע פון די פוילישע סטודענטען געגען יודען ... פארגעשטעלט ווי א „פראפאגאנדע פון היט־... [לעריז]ם".
דאן קומט דער אטאק פון „דז. נאר." אויף די פוילישע זשורנאליסטען אין אמעריקא, פאר־וואס זיי ווענדען זיך צו דער פוילישער יוגענד, אז זי זאל אויפהערען אויסצופיהרען די געוואלט־מעשים געגען יודען אין פוילען.
„דז. נאר." קומט צום אויספיהר, אז די מחברים פון אויפרוף זענען מסתמא יודען.
„גאניעץ ווארשאווסקי" גיט צו די ידיעות פון ניו־יארק א הקדמה:
„מיר בעטראכטען די דריי דאקומענטען פאר אזוי וויכטיג און כאראקטעריסטיש, אז מיר דרו־קען עס ווערטליך. לויט דעם טעקסט פון „פאט". דאס וועט מעגליך מאכען דער פוילישער געזעל־שאפט צו א ... זיך אין די פרינציפען און אין דער טאקטיק פון מינ. בעק אין דער יודישער פראגע. מיר גלויבען, — אז אונזערע לעזער וועלען אליין אפשאצען דעם ווערט פון די דאקומענטען און זיי וועלען ארויסציהען די נויטיגע מסקנות..."
דער נאראדארגאן „אבעצע" גיט צו:
„זינט יאהרען אטאקירט דאס וועלט־יודענטום אויף א חוצפה־דיגען אופן פוילען. די פוילישע עפענטליכקייט האט שוין וועגען דעם איהר מיינונג. דעריבער דארף ארויסרופען א שטארקע פערוואונ־דערונג די „ערקלערונג" וואס איז אפגעגעבען גע־ווארען פאר די אמעריקאנער יודען און קודם־כל די שטעלונג פון די פוילישע זשורנאליסטען אין אמעריקא. פוילען דארף זיך נישט פערענטפערן פאר קיין שום אינטערנאציאנאלע פאקטארען וועגען איהר אינערליכער פאליטיק. דאס איז נישט אין הסכם מיט׳ן כבוד פון א 30-מיליאנעניג פאלק..."
די ענדעקישע צייטונג האט אויך תרעומות צו ... בעק, הלמאי ער האט אין געשפרעך מיט ... פארשטעהער פון „ניו־יארק טיימס" ערקלערט, ... [פו]ילען איז נישט אנטיסעמיטיש. „דאס פראב־... [לעם] פון עמיגראציע — האט מינ. בעק געזאגט ... דער דאזיגער ערקלערונג — וואס איז פארגע־... געווארען דורך פוילען פאר׳ן פעלקער־... איז נישט קיין רעזולטאט פון אנטיסעמיטיזם, ... איז נוגע פונקט אזוי פאליאקען ווי יודען..."

די עמיגראציע-מעגליכקייטען קיין בירא-בידזשאן און עקוואדאר ווערט געפארשט דורך „יעאס"

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)
היינט איז אין ווארשא אפגעהאלטען געווארען די צוויטע פלענאר - זיצונג פון דער איצטיגער „יעאס"־סעסיע.
עס זענען אפגעגעבען געווארען א רייהע בעריכ־טען וועגען עמיגראציע אין פערשידענע לענדער. פון די בעריכטען ווייזט זיך ארויס, אז די יודישע עמי־גראציע איז אין די לעצטע יאהרען בעדייטענד קלע־נער ווי פאר דער מלחמה. די פערשיעדענע טעאריעס וועגען איבערבעפעלקערונג איז א פאלשע. דאס שלי־סען די טויערן פאר נייע אימיגראנטען אין פערשי־דענע לענדער איז נישט עפעס אנדערש ווי א פאלי־טישע פראגע.
אויף דער סעסיע פון „יעאס" האט פון לאנדאן זיך בעטייליגט לייזער לעווין, רער. העשעלעס פון לעמבערג, ד״ר בעקישטיין פון פאריז, מ. שאליט פון ווילנא. א חוץ די אנגעוויזענע איז מיט א רעדע ארויס געטרעטען אויך דער „יעאב" דירעקטאר אלטער.
אויף דער קאנפערענץ איז אנגעוויזען געווארען אז „יעאס" פארשט די עמיגראציע - מעגליכקייטען אין א רייהע לענדער, דערונטער אין בירא־בידזשאן און עקוואדאר.

305 קאנצעסיעס

אויף כשר׳ע יאטקעס אין ווארשא

ווארשא, 2. (טעלעפאניש) ביז נעכטען זענען ארויסגעגעבען געווארען 305 קאנצעסיעס אויף כשר׳ע יאטקעס, דערונטער—12 ווארשטען געשעפטען און 40 אויף האנדלען מיט עופות.

די גריפע-עפידעמיע

ווארשא, 2 (טעלעפאניש)
די גריפע-עפידעמיע אין פוילען האלט אן. ווי מען בערעכענט בעטרעפט די צאהל קראנקע אין ווארשא 20 פראצ. פון דער ווארשאווער בע־פעלקערונג און אויף דער פראווינץ איז דער פרא־צענט קראנקע נאך גרעסער.

10 מענשען פערסמ׳ט מיט גאז

ריישע, 2 (ספ. טעל.)
א שרעקליכער אומגליקספאל איז פארגעקומען אין ריישע, וואו עס זענען אויף יאבלאנסקי-גאס 11 פער׳סמ׳ט געווארען מיט גאז א צעהנדליג פערזאן.
עס איז פער׳סמ׳ט געווארען די פאמיליע פון בעקער בראנד, די פאמיליע פון א געוויסען דאלעק, אן אייגענטימער פון דאזיגען הויז פעסטע אפריל און די הויז-אייגענטימער פרידמאן.
אויף קאלאנטאי-גאס 3 איז גלייכצייטיג פער־סמ׳ט געווארען די פאמיליע פריילך. אויף ביידע גאסען איז אפגעשלאסען געווארען דער גאז-צופלוס.

פּאַרלאַמענט דריקט אויס צוטרוי דער רעגירונג פון לעאָן בלום

פּ אַ ר י ז, 2 (ספּ. טעל.)
אויף דער זיצונג פון פּאַרלאַמענט, האָט אַ ראַ־דיקאַל־סאָציאַליסטישער דעפּוטאַט אָנגעוויזן אויף דער נויטווענדיגקייט צו פאַרשטאַרקן די פראַנצויזישע ים־מאַכט.
דערמיט איז פאַרשלאָסן געוואָרן די דיסקוסיע איבער די אינטערפּעלאַציעס וועגן לאַנד־פאַרטיי־דיגונג. דער פּאַרלאַמענט ־ פּרעזידענט האָט פאָרגע־לייענט די אָרדנונגס־טאָגעס פאָרשלאָגן.
דער סאָציאַליסט לעפּיר האָט ערקלערט, אַז די סאָציאַליסטן וועלן שטימען פאַר'ן צוטרוי פאַר־שלאָג פאַר דער רעגירונג.
די דעפּוטאַטן ־ קאַמער האָט דאַן מיט 405 שטימען קעגן 186 אָנגענומען דעם פאָרשלאָג, וואָס דריקט אויס צוטרוי בלומ'ס רעגירונג. דער פאָר־שלאָג איז אָרדנונגס־טאָגעס געוואָרן דורך די לינקע ריכטונגען.

פּרעמיער בלום ענטפערט אויף אַן אָנגריף געגען די קאָמוניסטען

פּ אַ ר י ז, 2 (ספּ. טעל.)
היינט נאָכמיטאָג איז אין סענאַט פאָרגעקומען די דיסקוסיע איבער דער אינטערפּעלאַציע פון סע־נאַטאָר זשעטערא פון די לינקע רעפּובליקאַנער וועגן דער קאָמוניסטישער פאַרשווערונג אויף דער זי־כערהייט פון דער מלוכה ביי דער גלייכצייטיגער פּערטוואַלדיגונג פונם פראַנצויזיש ־ סאָוויעטישן אָפּמאַך".
דער רעדנער האָט באַצייכנט די טעטיגקייט פון דער פראַנצ. קאָמוניסטישער פּאַרטיי אַלס אַן אָרגאַנ־ניזאַציע פון „פּירטער קריג", וועלכע איז נישט דער־לאָזבאַר פון רעכטלעכן שטאַנדפּונקט.
אויף דער אינטערפּעלאַציע האָט געענטפערט פּרעמיער בלום, וועלכער האָט צווישן אַנדערן גע־זאָגט: אין טעוויסע קרייזן איז די לאַגע אין לאַנד פאַרגעשטעלט אויף אַזאַ אופן, ווי עס וואָלט זיך געפי־נען ערב שרעקלעכע אויפטרייסלונגען. וועגן דער רעגירונג שמועסט מען, אַז זי אונטערליגט דעם קאָמוניסטישן אינטערנאַציאָנאַל. עס איז באַוואוסט פון וואַנען עס קומט די דאָזיגע פּראָפּאַגאַנדע, וועל־כע וויל אויסשטעלן דאָס פאָלק פאַר דער דילעמע פון קאָמוניזם אָדער טאָטאַלער דיקטאַטור.
נאָך דער דיסקוסיע האָט דער סענאַט אָנגענומען אַ פאָרשלאָג וועגן איבערגיין צו דער טאָגאָרד־נונג איבער דער אינטערפּעלאַציע.

פּרעמיער בלום לייקנט

וועגן אַ נאָענטער באַגעגעניש מיט היטלער'ן

פּ אַ ר י ז, 2 (ספּ. טעל.)
דאָ האָבן זיך פאַרשפּרייט קלאַנגען, אַז גאָר בקרוב זאָל פאָרקומען אַ באַגעגעניש צווישן פראַנ־צויזישן פּרעמיער בלום און היטלער'ן. בעת דער דאָזיגער קאָנפערענץ זאָלן די ביידע מלוכה־מענער פון פראַנקרייך און דייטשלאַנד אַרומרעדן די פראַגע וועגן שליסן אַ פריינדשאַפטס־אָפּמאַך צווישן ביידע מלוכות. פון גוט באַגלויבטע קוועלן, וואָס שטייען נאָענט צום פּרעמיער בלום גיט מען אָבער איבער, אַז די קלאַנגען זענען פון אָנהויב אָן פאַלש. פּרעמיער בלום זאָל האָבן ערקלערט, אַז ער איז פאַר אַזאַ אָפּמאַך מיט דייטשלאַנד, אָבער דאָס קאָן געשען בלויז דאַן, ווען דייטשלאַנד וועט צוריק אַריינטרעטן אין פעלקער־בונד.

„אין שפּאַניע הערשט רוה"

פּ אַ ר י ז, 2 (ספּ. טעל.)
די לאַגע אויף די שפּאַנישע פראָנטן איז איבעראַל אָהן ענדערונג. איינצלנע לאַנד הערשן מוראדיגע קעלטן און רעגנס, וואָס באַשווערן די קריגס־אָפּעראַציעס.
אויפ'ן מאַדרידער פראָנט הערשט פולשטענ־דיגע רוה.
די זעלנער פון ביידע צדדים וואַרעמען זיך ביי די שייטער־הויפנס, וואָס ס'זענען אויסגע־שטעלט געוואָרן אויף ביידע זייטן פראָנט.
אויפ'ן אוויעדאָ'ער אָפּשניט האָט דאָס רע־גירונגס־מיליטער אָפּגעהאַלטן אַ גלענצנדיגן נצחון און פאַריאָגט דעם שונא, דערנעהנטערנדיג זיך צו די טויערן פון אוויעדאָ.
דער אַלגעמיינער נוסח וועגן שפּאַניען איז איצט: אין שפּאַניען הערשט רוה.

רומענישער נאַפט אין שפּאַניע

בוקאַרעשט, 2 (ספּ. טעל.)
ביי די רומענישע ברעגעס האָט געלאַנדעט דער פראַנצויזיש־שפּאַנישער גרעניץ, דעם 25־טען יאַנואַר ־ 4 אויטאָס מיט 110 פרייוויליגע און דעם 26־טען 150 פרייוויליגע. אויסער דעם האָ־בען פאַרטרעטער פון דער רעגירונג אין וואַלענסיאַ געקויפט אין בערן 1500 מאַשינען־ביקסן און 12 עראָפּלאַנען. עס ווערן נאָך ־ לויט דער צייטונג ־ אונאויפהערליך געשיקט גרויסע ליפערונגען פון געווער, קוילן, עראָפּלאַנען און אַמוני־ציע פאַר דער מאַדרידער רעגירונג פון פראַנקרייך און ענגלאַנד.

א שפּאַנישע שיף, וועלכע איז געקומען קיין רומע־ניען נאָך נאַפט פאַר באַרצעלאָנאַ.

נישט־אינטערווענץ־קאָמיטעט בעראַט זיך

לאָנדאָן, 2 (ספּ. טעל.)
היינט איז פאָרגעקומען אַ זיצונג פון דעם נישט אינטערווענץ קאָמיטעט. נאָך אין דער היי־ניגער וואָך זאָל באַשלאָסן ווערן דער טערמין ווען דער פאַרבאָט צו ווערבירן פרייוויליגע פאַר שפּאַניען זאָל אַריינגעהן אין קראַפט און דעם קאָנטראָל־פּראָיעקט געבן אַן ענדגילטיגע פאָרם.

פראַנצויזישע הילף פאַר שפּאַניען

פּ אַ ר י ז, 2 (ספּ. טעל.)
„עקאָ דע פּאַרי" מעלדעט, אַז דעם 24־טען יאַנואַר זענען 3 אויטאָס מיט 80 פרייוויליגע פאַרן רעגירונגס־מיליטער אָפּגעפאָהרן איבער דער פראַנצויזיש־שפּאַנישער גרעניץ, דעם 25־טען

ענגלישער קרייצער קומט קיין באַרצעלאָנאַ

באַרצעלאָנאַ, 2 (ספּ. טעל.)
מאָרגן דאַרף אָנקומען קיין באַרצעלאָנאַ דער ענגלישער קרייצער „נעלסאָן" וועלכער ווערט באַגלייט פון דריי אַנדערע ענגלישע שיפן. אויפ'ן ענגלישן קרייצער געפינט זיך דער אַדמיראַל סער ראָנער באַקהוינג. אויף דעם דאָזיגן וויזיט שרייבט מען צו אין די רעגירונגס־קרייזן אַ גרויסע באַ־דייטונג.

1 מיליאָן מענשען עוואַקויִרט צוליב דער פאַרפלייצונג אין אַמעריקאַ

נ י ו ־ י אָ ר ק, 2 (ספּ. טעל.)
די לייטונג פון דער רעטונגס־אַקציע אויף די פאַרפלייצטע ערטער אין טאָל מיסיסיפּי הויבט שוין אָן אָפּטימיסטיש אָפּצושאַצן די לאַגע. דאָס וואַסער פאַלט, דאָס וועטער איז שעהן, די שטאָט קאַירא וועט ניצול ווערן פון דער פאַרפלייצונג. אַ סכנה רופן אַרויס די אונטערגעשווענקטע פונדאַמענטן פון די הייזער.
אין קענטאַקי, וואָס איז פאַרוואַנדלט געוואָרן אין אַ ריזיגן טייך, קרייזן אַרום מאָטאָר־שיפלעך.
לויט דאַטען פון דער צענטראַל־מאַכט האָט מען צוליב דער פאַרפלייצונג געמוזט עוואַקויִרן 1 מיליאָן מענשען. די געליטענע וואויגען אין גע־צעלטען צו 12 פּערזאָן אין אַ געצעלט.

געוואַלדיגע אַנטי־יודישע העצע פון די ווייסגוואַרדייער אין מאַנדזשוריע

כ אַ ר ב י ן (יט"אַ) די רוסישע ווייס־גוואַרדייער אַנטוויקלען לעצטענס אין מאַנדזשוריע אַ געוואַלדי־גע אַנטי־יודישע העצע. אין די שטעט און שטעטלעך אין דער לעצטער צייט פון דער סאָוויעטישער גרעניץ ווערן אָרגאַניזירט אַנטי־יודישע דעמאָנסטראַציעס אונטער דער לאָזונג „טויט די יודען". אין דער צייט פון די דעמאָנסטראַציעס באַהאַלטן זיך אויס די יודען אין די קעלערס.

הימלער וויל פאַרפייניגן

די יודישע אינטערנירטע אין די קאָנצענטראַציע־לאַגערן

פּראַג (יט"אַ) ווי ס'ווערט מיטגעטיילט פון בערלין האָט דער שעף פון די ס. ס. הימלער אין אַ רעדע וועגן די קאָנצענטראַציע־לאַגערן ערקלערט, אַז די אינטערנירטע זענען „אונטערמענשען", מערהר סטענס „יודען און האַלב־יודען". הימלער האָט ער־קלערט: „פאַר די דאָזיגע לייט וועלן זיך די טויערן פון דעם קאָנצענטראַציע ־ לאַגער קיינמאָל נישט עפענען. דייטשלאַנד מוז אויף שטענדיג ווערן פון זיי באַפרייט".
אין די קאָנצענטראַציע ־ לאַגערן געפינען זיך נאָך איצט פיל יודען, וועלכע זענען אינטערנירט גע־וואָרן נאָך היטלער'ס קומען צו דער מאַכט. די לאַ־גע פון די דאָזיגע יודען איז אַ פאַרצווייפעלטע, זיי ווערן פיזיש און גייסטיג מערפייניגט.

13 מיליאָן דאָלאַר

האָבן אויסגעגעבן די לעצטע פּרעזידענט־וואַהלען אין אַמעריקאַ

וואַשינגטאָן, 2 (ספּ. טעל.)
די וואַהל־קאַמפּאַניע פון לעצטן הערבסט האָט די רעפּובליקאַנער, וועלכע האָבן פאַרשפּילט די וואַהל־שלאַכט, אָפּגעקאָסט 8 מיליאָן דאָלאַר. די דעמאָקראַטן, וועלכע האָבן געוואונען די וואַהל־שלאַכט, האָט די קאַמפּאַניע געקאָסט נאָר 5 מיליאָן און 200 טויזענד דאָלאַר.

נאָרוועגיע לאַדעט איין אַסיעצקי'ן

אָסלאָ, 2 (ספּ. טעל.)
„רייטער איז מודיע, אַז אַ רייה אַפּאָליטי[illegible] אָרגאַניזאַציעס האָט זיך בדעה צו ווענדן צו [illegible] אַסיעצקין מיט דער ביטע, אַז ער זאָל בעזו[illegible] נאָרוועגיען.

שוועדישער קעניג אין בעלגיע[illegible]

ב ר י ס ע ל, 2 (ספּ. טעל.)
דער שוועדישער קעניג איז היינט 11 פאַ[illegible] טאָג אָנגעקומען קיין בריסעל.
דער קעניג גוסטאַוו דער 5־טער רעוויזיט[illegible] איצט דעם בעלגישן קעניג, וועלכער האָט [illegible] פאָריגע יאָהר באַזוכט שטאָקהאָלם.
אויפ'ן וואָקזאַל האָט דעם קעניג גוסטאַוו [illegible] גריסט דער קעניג לעאָפּאָלד דער דריטער. ביידע [illegible] נאָכ'ן זענען דאַן אַוועק אויפ'ן קבר פון [illegible] בעקאַנטער זעלנער. די קעניגליכע סוויטע האָט [illegible] נאָך באַגלייט די קעניגען אין פּאַלאַץ אַריין, [illegible] עס איז אַרויסגעגעבן געוואָרן אַ פייערלי[illegible] פריהשטיק.

עוואַקואַציע פון אויטאָ־פאַבריק[illegible] וואָס זענען אָקופּירט דורך אַרבייט[illegible]

נ י ו ־ י אָ ר ק, 2 (ספּ. טעל.)
אין פּראָצעס פון דער גענעראַל מאָטאָ[illegible] קאָמפּאַני געגען די אַרבייטער, וועלכע האָ[illegible] אָקופּירט די אויטאָמאָביל־פאַבריקען, איז אַרויס[illegible] טראָגן געוואָרן אַן אורטייל, וואָס אָנערקענט [illegible] ריכטיגקייט פון דער האַנדלונג מצד דער דירעק[illegible] די פאַבריקען זאָלן עוואַקויִרט ווערן אין [illegible] פון 24 שעה. דער ריכטער האָט אויך פאַרווע[illegible] אַוועקצושטעלן וואַכן פון די שטרייקענדע [illegible] שכנות פון די פאַבריקען.
אַ שעה פאַר'ן אַרויסטראָגן דעם אורט[illegible] האָבן גוואַרדיסטן איינמיטן באָס אַוועקגעשט[illegible] מאַשין־ביקסן געווענדעט צו די שטוראָ[illegible] וואַרשטאַטן, וואו עס זענען געכטען אויסגעבראָ[illegible] אונרוהען.

גרויסע הלוואות פאַר לאַנד[illegible] ווירטשאַפטליכע ישובים אין ארץ־ישראל

תּל־אָביב, 2 (יט"אַ טעלעגראַפיש)
נאָך לאַנגע פאַרהאַנדלונגען האָט די „אַנגלאָ[illegible] פּאַלעסטיין באַנק" באַשלאָסן אַרויסצוגעבן 14 [illegible] ווירטשאַפטליכע ישובים אין צמח הלוואות אין [illegible] סומע פון 210 טויזענד פונט צו 6 פּראָצ. צי[illegible]

אינדישע דעלעגאַציע קיין א[illegible]

ירושלים, 2 (יט"אַ טעלעגראַפיש)
„הארץ" ברענגט אַ מעלדונג פון אַן אַראַבי[illegible] קוועלע, אַז אויף דער קאָנפערענץ פון די מוז[illegible] נישע פאַרבאַנדען אין קאַירא איז באַשלאָסן [illegible] וואָרן צו שיקן אַ אינדישע דעלעגאַציע קיין [illegible] וועלכע זאָל אויספאָרשן די לאַגע און פאַרעפענט[illegible] כען אַ באַריכט וועגן איהר אַרבייט.

אַכטונג, לאַקאַטאָרען און כּובלאַקאַטאָרען!
ווער פון אייך ס'האָט אַן עקסמיסיע, אַ דירה־געלד־פּראָצעס אָדער אַן אַנדערען וואוינונגס־ענין, מוז זיך תּיכף ווענדן אין יוד. לאָקאַטאָרען־פאַראיין (פּיעטריק. 31 און ער וועט גלייך באַקומען דינויטיגע הילף.
דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג טעגליך פון 6 ביז 9 אָוונט.

Ulgę w ciężkiej doli bezrobotnych przyniesie każdy grosz, złożony na Konto PKO Nr. 70.209 Pomoc Zimowa.

רעזולטאַטן פון דער סעסיע פון ראַט פון פעלקער־בונד

...ליקווידירט דעם קאָנפליקט צווישן פראַנקרייך און טערקיי. — לעזונג פון דאַנציגער קאָנפליקט

פון מ. יאַרבלום

די 96־טע סעסיע פון ראַט פון פעלקער־בונד ...זיך פאַרענדיקט מיט איניקע וויכטיקע באַשלוסן ...כל חשר קאָנפליקט צווישן פראַנקרייך און ...טערקיי.

...האָט זיך וועגן פאָלגענדע ענין: ...דעם אָפּמאַך פון סעפּטעמבער צווישן ...פראַנקרייך מיט סיריען און לבנון נעהמט א סוף דער ...פראַנצויזישער מאַנדאַט אויף די ביידע פּראָווינצן ...און ווערן זעלבסטשטענדיגע מלוכות. אין צפון ...סיריען געפינט זיך דער סאַנדזשאַק אַלעקסאַנ־ ...מיטן פּאָרט אַלעקסאַנדרעטע וואָס האָט געהערט ...סיריען האָט אָבער געגעבן פון א בריטער אויטאָ־ ...נאָמיע, אַזוי האָט עס בעדאַרפט בלייבן אויך ...דער צוקונפט: אַלעקסאַנדרעטע האָט געזאָלט ...א טייל פון דער סירישער רעפּובליק, אויף ...טערגרונט א בעשטימטע אויטאָנאָמיע.

...פון 220 טויזנט נפשות זענען פאַראַן בערך 85 ...טויזנט טערקן. די איבעריגע — אַראַבער פון פער־ ...שבטים און אַרמענער; די טערקן בעטרעפן ...40 פּראָצענט פון דער בעפעלקערונג, האָט די ...פון אַנקאַראַ פאַרלאַנגט, אַז דער סאַנדזשאַק ...אַלעקסאַנדרעטע זאָל אָפּגעטיילט ווערן אין א זעלבסטשטענדיגער מלוכה און נישט זיין צוגעבונדן צו סי־ ...די סיריער האָבן אָבער קאַטעגאָריש אָפּגע־ ...ווארפן די דאָזיגע פאָדערונג פון טערקיי.

...האָבן זיך געפיהרט אונטערהאַנדלונגען ...צווישן וויענא — אין נאָמען פון דער פראַנצויזי־ ...שער רעגירונג און רוסט אראַס. טערקישן אויסערן־ ...מיניסטער, נאָר אָהן ערפאָלג. די טערקישע רעגירונג ...האָט פאַרלאַנגט אַז לעאָן בלום זאָל די זאַך נעהמען ...אין זיינע הענט און פאַרשלאָגן א לעזונג.

...האָט לעאָן בלום געטאָן און אין זשענעווע ...האָט מען געפיהרט דיסקוסיעס אַרום דעם פּראָיעקט ...פראַנצויזישן מיניסטער־פּרעזידענט. נאָך לאַנג ...וויכוחים איז ענדליך געלונגען צו קומען צו א ...וועלכער בעשטעהט איי פאָלגענדע מאָמענטן:

...דער סאַנדזשאַק אַלעקסאַנדרעטע האָט פולע אומ־ ...אָפּהענגיקייט אין דער אינערליכער פּאָליטיק; די ...אויסלענדישע פּאָליטיק ווערט געפיהרט דורך סיריען; ...די אינטערנאַציאָנאַלע אָפּמאַכן וואָס בעריהרען ...די אומאָפּהענגיקייט פון סיריען קענען אָנגעווענ־ ...דט ווערן צום סאַנדזשאַק בלויז נאָך א הסכם פון ...פעלקער־בונד; טערקיש איז די איינציגע אָפיציעלע ...שפּראַך אין סאַנדזשאַק; דער ראַט פון פעלקער־בונד ...שיקט אַריין ווענען די בעריכטיגונגען פון א צווייטער ...שפּראַך; ספּעציעלע פאַרשטעהער ווען פער־ ...זיין די פאַרבינדונג צווישן די רעגירונגען און ...דעם סיריען און סאַנדזשאַק; דער פעל־ ...קער־בונד וועט קאָנטראָלירען און וועט פערזיכערן ...די סטאַטוס פון סאַנדזשאַק דורך א דעלעגאַט, וועל־ ...כער וועט זיין א פראַנצויז; א ספּעציעלער פראַנ־ ...צויזיש־טערקישער אָפּמאַך פאַרזיכערט די גאַנצקייט ...פון סאַנדזשאַק.

...איז בערך דער אינהאַלט פון קאָמפּראָמיס. ...קיין שום ספק נישט אַז ער דאַרף בעטראַכט ...ווערן אַלס נצחון פון טערקיי. אַפיציעל בלייבט דער ...סאַנדזשאַק אָנגעשלאָסן אין סיריען. פאַקטיש אָבער ...איז עס אַן אומאָפּהענגיגע פּראָווינץ, לכל הפחות ...אין די אינערליכע ענינים פון לאַנד. וואַהרשיינליך ...די סיריער אַקצעפּטירען דעם דאָזיגען פאַר־ ...ווי האָבן איינגעזעהן נישט קיין אַנדערען ...אויסוועג.

...פּאָזיטיווע זייט פון הסכם ליגט אין דער ...פאַרבעסערונג צווישן פראַנקרייך און טערקיי. ...מעגליך, אַז איצט וועט מען אָנהויבן רעד־ ...מעהר ערנסט וועגן א פראַנצויזיש־טערקישן ...אמת, דער טערקישער אויסערן־מיניסטער ...זיך קיין איטאַליען; נאָר עס ליגט נישט אין ...אינטערעסן פון טערקיי צו שליסן אַן אָפּמאַך ...איטאַליען, ניכער ווי מיט פראַנקרייך.

...צווייטער וויכטיגער פּונקט: דאַנציג. ...האָט דער פעלקער־בונד געראַטעוועט די פאַר־ ...די פאָרמען; פאַקטיש אָבער האָט נאַזיזם היט־ ...ווערט בעשטימט א נייער הויך־קאָמיסאַר ...האָלענדער; נאָר דער דאַנציגער רעפּרעזענטאַנט ...פעלקער־בונד פאַקטיש נישט קיין שום בעד־ ...פונקציעס; ער וועט אויפן אָרט זעהן וואָס ...פאַקטיש הייסט עס, וועט דער נאַצי־פּרעזי־ ...דענט גרייזער הערשן פראַנק און פריי, וועט אָפּ־ ...די קאָנסטיטוציע און אַלע פרייהייטן, וועט ...דעם טאָטאַליטאַרען רעזשים, אַזוי ווי ...גענוי געוואָרן אין דייטשלאַנד און דער ...קאָמיסאַר וועט גאָרנישט קענען טון. אויב ער ...נישט מסכים זיין וועט ער קענען פאַרלאַנגען ...די פּוילישע רעגירונג זאָל אַליין מוזען פאַר ...איהרע פּאָזיציעס אין דאַנציג; זי וועט זיך ...מסתמא נישט אַריינמישען אין די אינערליכע ...באַציהונגען ווען זיי בעריהרען נישט פּוילען, ...וועט קענען אָפּשאַפן אַלע פרייהייטן, אויפלער ...נישט נאַציאָנאַלע אָרגאַניזאַציעס, צונעהמען ...ווערן די בירגעררעכט און קיין שום ערנסטע ...דאָס צו בעקעמפן וועט נישט זיין.

...טרייזער האָט די קאָמבינאַציע אַקצעפּטירט. ...צו רעספּעקטירען דעם סטאַטוס פון דער ...פאָרמעל האָט דער פעלקער־בונד אויפגעהאַל־ ...פּאָזיציעס, בעשטימענדיג א נייעם הויך־קאָ־ ...פאַקטיש האָט ער געווינט דער דר. גרייזער ...דאַנציג וועט געהן מיט גאַנץ שנעלע טריט צום ...טאָטאַליטאַרען רעזשים.

...זענען די צוויי הויפּטפּונקטן פון דער זיצונג פון ראַט פון פעלקער־בונד.

וויכטיג אָבער זענען אויך די אונטערהאַנדלונגען צווישן די איינצעלנע רעגירונגען. דאָס מאָל זעהט מען נישט קיין שום ענדע־ונגען אין דער פּאָליטישער לאַגע; די אונטערהאַנדלונגען פון דעלבאָס מיט די לענדער פון דער קליינער אַנטאַנט, האָבן קיין ניי עם קיין שום ענדערונגען נישט געבראַכט. בעזונדערס בנוגע טשעכאָסלאָוואַקיי איז די סכנה נישט פּערקלע־ נערט געוואָרן. היטלער ווידערט איצט פּראַג און נישט קוקענדיג אויף דעם וויזיט פון מאַרשאַל רידז־ שמיגלי אין פאַריז זעהט מען נישט מצד בעק קיין שום ענדערונג אין זיין פּאָליטיק און צענטראַל־אייראָפּע.

די אינערליכע לאַגע אין דער קליינער אַנטאַנט גיט אויך נישט קיין מאָטיוו צו א גרויסן אָפּטימיזם; דער אָפּמאַך צווישן יוגאָסלאַוויען און בולגאַריען וועט אין א געוויסער מאָס בעריהרען די לאַגע אין די באַלקאַנען. ער איז אָבער געשלאָסן געוואָרן אָהן א פאַרשטענדיגונג מיט טשעכאָסלאָוואַקיי און רומע־ ניען און קען דערצו אָפּשוואַכן די צוזאַמענאַר־ בייט אין דער קליינער אַנטאַנט.

די נייגונג צו סעפּאַראַטע אָפּמאַכען איז לעצטענס גאַנץ פאַרשטאַרקט געוואָרען ביי די קליינע מלוכות, וועלכע האָבן זיך ענטוישט אין דער מעגליכקייט פון א קאָלעקטיווען שלום. אפשר וועט די רעדע פון לעאָן בלום, וואָס האָט בעקומען א הייסען אָפּקלאַנג אין זשענעווע ענדערען א ; א געוויסער מאָס די שטי־ מונג. די איינשטימיקייט צווישן לאָנדאָן און פּאַ־ ריז איז פאַרשטאַרקט געוואָרען לעצטענס.

ווי אַזוי עס איז געבוירען געוואָרען דאָס דריטע רייך מיט 4 יאָהר צוריק

אין בערלין האָט מען נישט געגלויבט אין היטלער׳ן

אַ פראַנצויזישער זשורנאַליסט שילדערט ווי אַזוי עס האָט אויסגעזעהן מיט 4 יאָהר צוריק אין בערלין, ערב היטלער׳ס קומען צו דער מאַכט.

— דורך אַ צופאַל — שרייבט דער זשורנאַליסט — האָב איך איבערגעלעבט די היסטאָרישע מינוט, ווען היטלער א געוועהנליכער אַגיטאַטאָר האָט פער־ לאָזען זיין בעשיידען האָטעל צימער, בכדי צו פאָהרען צום דייטשן פּרעזידענט הינדענבורג, וועל־ כער האָט איהם איבערגעגעבן דעם קאַנצלער־אַמט.

איך וויל דערציילען איצט, ווען היטלער רעדט וועגן בילאַנס פון זיין 4 יעהריגער טעטיגקייט אַרויסגערופען אין זכרון יענע געשעהענישן.

אין בערלין האָט מען זיך דאַן וועגן אַלע געשעהענישן דערוויסט מיט א געוויסער פאַרשפּע־ טיגונג.

דעם 29 יאַנואַר 1933 איז געווען זונטאָג. דאָס איז געווען דער לעצטער טאָג פון דער עק־ זיסטענץ פון 2־טען רייך, אָבער קיינער האָט דוכט זיך וועגן דעם נישט געטראַכט. גענעראַל שלייכער האָט זיך אָנגעגעבן אין דימיסיע; אָבער אין דייטש־ לאַנד, להיפּוך ווי אין פראַנקרייך, אינטערעסירען זיך מיט אַזעלכע ענינים, נאָר א קליינע גרופּע ספּע־ ציאַליסטען און דרייבער האָבן אויף די צייטונגען דעם דאָזיגען געשעהעניש געווידמעט ווייניג קאָ־ מענטאַרען.

איך בין אַרויסגעשיקט געוואָרען קיין בערלין, בכדי אַדורכצופיהרען א אַנקעטע, מען האָט מיר אָבער עמפּוילען נישט קיין סך צו רעדען וועגן גלייכצייטיג איז אויך אין פראַנקרייך אויסגעבראָכען א רעגירונגס קריזיס, זייל פול באַנקור האָט זיך געפינען אין אַ מינדערהייט, אַזוי אַרום האָב איך זיך אין א שעהנעם, פראַכטיגען יאַנואַר פריהמאָרגען 1933 געפינען אין דער הויפּט־שטאָט פון דייטש־ לאַנד, איך בין תיכף צוגעטרעטען צו זאַמלען אינ־ פאָרמאַציעס. אויף די גאַסען האָט מען געטראָפען מענשען, וואָס זענען געגאַנגען אין די קירכע, אָדער וואָס האָבן געהאַט בדעה אַרויסצופאָהרען אויף ווינטער ספּאָרט, קיינער האָט וועגן היטלער׳ן נישט גערעדט.

— פאַן פּאַפּען וועט זיך שטעלען אין דער שפּיץ פון דער רעגירונג — ה. מען מיך פאַרזיכערט אין די אינפאָרמירטע קרייזען — ער איז א פאַר־ טרויאונגס־מענש פון דייטשן פּרעזידענט מאַרשאַל הינדענבורג.

— עס וועט זיין א לאַנג דויערנדער קריזיס, — האָט מען מיר געזאָגט אויף אַן אַנדער אָרט. — אַ חוץ דעם איילט מען זיך נישט ביי אונז אַזוי, ווי אין פראַנקרייך און הגם שלייכער האָט זיך אָנ־ געגעבן אין דימיסיע, וועט ער נאָך אָנפיהרען מיט דער רעגירונג א לאַנגע צייט...

— קוקט זיך צו צו דער שטעלונג פון די קאַטאָליקען — האָבן אַנדערע מיר געגעבן עצות — גיט א קוק וואָס עס פּלאַנט דער פּרעלאַט קאַס אין זיין קליין צימער אין שפּיטאָל פון דער הייליגער עליזאַבעט.

און געקומען בין איך דאָך קיין בערלין פול מיט בעטראַכטונגען פון פּאַריז, וואו מען האָט א סך גערעדט וועגן היטלער׳ן...

— היטלער — האָט מען מיר נאָך דעם 29 יאַ־ נואַר פאַרזיכערט — טראַכט נישט וועגן איהם! נאָר ביי אייך גלויבט מען אין איהם... מיר דייטשען גלויבען, אַז זיין שעה איז שוין אַדורך.. איבער־ רעגענס בעציהען עס די לעצטע וואַהלען: די נאַציאָ־ נאַל־סאָציאַליסטען האָבן פאַרלוירען זעהר א סך שטימען. און איבריגענס איז דאָך נאָך פאַראַן מאַרשאַל הינדענבורג, דער רעפּרעזענטאַטיווסטער מענש אין דייטשלאַנד, דער פאַרטרויאונגס מאַן פון די מיליטער־לייט, א מענש פון מלחמה און שלום, געטריי די טראַדיציעס, דער ענטשיידענסטער מענש אין לאַנד, וועלכער האָט דאָך געזאָגט: „אַזוי לאַנג ווי איך לעב, וועט היטלער נישט קומען צו דער מאַכט!"

און אַזוי ביז מאָנטאָג דעם 30 יאַנואַר 10 אַ זייגער אינדערפריה זענען מיינע אינפאָרמאַציעס געבליבען אָהן רעזולטאַט. בכדי צו געפינען עפּעס מאַלערישעס איז מיר איינגעפאַלען אוועקצוגעהען אין קייזערהאָף, אין דעם האָטעל וועלכען היטלער האָט געהאַט פולשטענדיג פאַרוואַנדעלט אין דער הויפּט קוואַרטיר פון די נאַציאָנאַל סאָציאַליסטען.

עס האָט דאָרט נישט געהערשט קיין גרעסערע אויפלעבונג ווי געוועהנליך. מאַטאָציקליסטען, שטאַ־ פעטען אין שוואַרצע מונדירען, מיטגלידער פון שוץ־שטאַפעטען (ס. ס.) אָדער וואַכען אין האַקי מונדירען, שטורמיסטען זענען געקומען און זענען אוועקגעגאַנגען.

איך האָב געפרעגט דעם פּאָרטיער:

— וואו וואוינט היטלער?

— פירטער שטאָק, איהר קענט פאָהרען מיט דער ווינדע און אָט בין איך אויפ׳ן 4־טען שטאָק, וואו עס געפינט זיך נישט קיין שום שוץ פון קאָ־ מענדיגען פיהרער פון דייטשלאַנד.

דער קאָרידאָר איז פולשטענדיג לעדיג. עס איז נישט געווען קיין גוטער איינפאַל פון מיר זיך זעהט אויס צו זוכען דאָ איינדריקען.

ווען איך בין אַדורכגעגאַנגען א לאַנגען קאָ־ רידאָר, האָב איך בעמערקט ווי עס עפנט זיך אַ טיר, פון וועלכע עס געהט אַרויס היטלער אין דער בעגלייטונג פון פולקאָווניק רעהם, איך האָב דאַן איבערלעבט די היסטאָרישע מינוט: איך האָב גע־ טראָפען היטלער׳ן אין מאָמענט ווען ער איז געגאַנ־ גען ערפילען זיין בעשטימונג, ער איז ווירקליך דאַן אוועק צו הינדענבורגען בכדי פון זיינע הענד איבערצונעהמען די מאַכט, אין יענעם מאָמענט איז געבוירען געוואָרען דאָס דריטע רייך.

היטלער איז געווען געקליידעט אין אַ מאַנטעל, ברוינע שיך, אָהן אַ הוט. ער איז דאַן געווען האַ־ גערער ווי איצט. פולקאָווניק רעהם האָט צו איהם אויסגעשטרעקט די האַנד, דערזעלבער רעהם, וואָס איז אין יוני 1934 לויט׳ן בעפעהל פון היטלער׳ן דערשאָסען געוואָרען.

היטלער איז געווען פאַרוואונדערט פון מיין אַנוועזענהייט, ער האָט זיך אָפּגעשטעלט און האָט מיך בעגריסט מיט דער האַנד, ווען אין האָב זיך דערנעהנטערט האָט ער צו מיר אויסגעשטרעקט די האַנד.

עס האָט זיך אָבער אַריינגעמישט רעהם, וועל־ כער האָט געזאָגט: „מיר האָבן נישט קיין צייט," איבערהאַקענדיג אַזוי אַרום דאָס געשפּרעך.

איך האָב זיי בעגלייט אין דער ווינדע און בין צוזאַמען מיט זיי אַראָפּגעפאָהרען אויפ׳ן פּאַר־ טער. היטלער האָט זיך אַריינגעזעצט אין אַ גרויסען אָפענעם אויטאָ און איז געפאָהרען צום פּאַלאַץ פון פּרעזידענט.

אין אַ שעה אַרום האָט זיך מיט דער שנע־ ליגקייט פון א בליץ פאַרשפּרייט די ידיעה, אַז היטלער הט שוין געשאַפען די רעגירונג.

דער אַרבייטס־טאָג פון פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען

דעם 20 יאַנואַר האָט זיך געענדיגט די ערשטע 4 יעהריגע פּרעזידענטור פון פראַנקלין רוזוועלט און עס הויבט זיך אָן די צווייטע עפּאָכע פון זיין רעגי־ רען מיט די פעראייניגטע שטאַטען. דער פּרעזידענט פון די פעראייניגטע שטאַטען, וואָס איז צום צווייטען מאָל אויסגעוועהלט געוואָרען, איז אפשר דער פּאָ־ פולערסטער אין אייראָפּא פּרעזידענט פון אַמעריקע, דעריבער איז אינטערעסאַנט ווי אַזוי עס פאַרבראַכט זיין טאָג דער פּרעזידענט רוזוועלט.

רוזוועלט — דערצעהלט דער וואַשינגטאָנער קאָרעספּאָנדענט פון „נייעם ווינער זשורנאַל" — איז א זעהר אימפּולסיווער מענש לויט׳ן כאַראַקטער, און האָט נישט קיין פעסטגעזעצטע טאָג אָרדנונג, ער פריהשטיקט געוועהנליך אין בעט וואו ער לייענט אויך די פריהמאָרגען צייטונגען, און נאָך דעם אַר־ בייטס טאָג האָט ער אויך ליב צו פאַרברענגען צוויי אָדער דריי שעה אין בעט ביי דעם סאָרטירען פון זיין אויסערגעוועהנליכער קאָלעקציע פון פּאָסט מאַרקען, ווי ער פאַרזיכערט איז דאָס פאַר איהם דאָס בעסטע שלאָף מיטעל.

דאָס וואָס עס קומט פאָר צווישען די צוויי פּאַלוסען פון זיין אַרבייטס טאָג, קען מען כאַראַקטע־ ריזירען מיט דעם איינעם וואָרט — אַרבייט, אַרבייט און אַרבייט. דער פּרעזידענט אַרבייט געוועהנליך אין זיין פּריוואַטען קאַבינעט אין ווייסען הויז, אָדער אין זיין אַרבייטס צימער אין ים־מיניסטעריום וואָס איז איהם פאַרבליבען אין דער צייט ווען ער האָט בעת די פּרעזידענטור פון ווילסאָנען פאַרנומען דעם אַמט פון קריגס־מיניסטער, אָבער אָפט פּאַסירט, אַז דער פּרעזידענט אַרבייט ביים טיש אין גאָרטען אָדער פיהרט געשפּרעכן אין אויטאָ, אין סאַלאָן וואַגאָן פון עקסטרא צוג, אָדער אויף זיין יאַכט „פּאָטאָמאַק". ווען איינער פון זיינע פריינד האָט איהם געזאָגט, אין א וויץ, אַז ער רייזט מעהר ווי אַלע פריהערדיגע אַמעריקאַנער פּרעזידענטען, האָט רוזוועלט איהם געענטפערט:

— און דאָך האָב איך זיך קיינמאָל נישט ענט־ ווייטערט מעהר ווי אויף א שעה פון מיין אַר־ בייטס־טיש.

עס איז דעריבער שווער צו בעשרייבען דעם אַרבייטס־טאָג פון אַמעריקאַנער פּרעזידענט, ווייל יעדער טאָג האָט א נייעם פּראָגראַם. אָבער בכדי זיך צו בעקענען מיט׳ן לעבען פון הויפּט פון דער מלוכה פון די פעראייניגטע שטאַטען איז גענוג צו וואַרפען א בליק אויף דעם בוך פון הוצאות און הכנסות פון ווייסען הויז. די יעהרליכע פּענסיע פון פּרעזידענט בעטרעפט 75,000 דאָלאַר, דאָס איז נישט קיין סך, ווען מע בעהמט אין אכט אַז דער פּרעזידענט פון דער פראַנצויזישער רעפּובליק בעקומט צוויי מאָל אַזויפיל, — אַנ׳ערך 3 מיליאָן פראַנקען.

אָבער די פּענסיע פון פּרעזידענט רוזוועלט איז נאָר אַזוי צו זאָגען מאַשען געלד, ווייל אַלע הוצאות פון ווייסען הויז נעהמט אויף זיך די מלוכה, וועלכע בעצאָהלט די דאָקטוירים, ווירטשאַפטער, גערטנער אפילו די וועשערס און פריזירערס.

ווען פּרעזידענט רוזוועלט זוכט אינדערפריה, נאָכ׳ן ראַזירען איז זיין וועסטעל טעשעל בכדי צו געבען טרינק געלד דעם פריזירער, שמייכעלט דער פריזירער און זאָגט:

— עס איז שוין אַלץ בעצאָהלט הער פּרע־ זידענט.

אין בידזשעט איז אויך פאַראויסגעזעהן א בעז־ ונדערע פּאָזיציע — טרינק־געלד פאַר׳ן פריזירער פון פּרעזידענט.

די הוצאות אויסצוהאַלטען די אויטאָס און די פּענסיע פאַר די 12 פאַרזענליכע שאָפערען פון פּרעז־ זידענט בעטרעפען 75,000 דאָלאַר אין יאָהר, דאָס הייסט אַזויפיל, וויפיל עס בעטרעפט די פּענסיע פון פּרעזידענט. דאָס אינטערעסאַנטסטע איז אָבער דאָס, אַז דער אַמעריקאַנישער פּרעזידענט האָט איבעראַל הנחות. אויב עס ווערט איהם דערעסען צו בענוצען זיך מיט זיין אייגענער יאַכט „פּאָטאָמאַק" וואָס ווערט אויך אויסגעהאַלטען פון דער מלוכה, קען ער זיך בענוצען מיט דעם ערשטען בעסטען קרייצער שיף פון אַמעריקאַנישען קריגס פלאָט צו א „רעדוצירטען פּרייז", און ווען ער זאָל וועלען אַנשטאָט זיין „ספּעציעלען" צוג בענוצען א געוועהנליכען צוג האָט ער רעכט צוזאַמען מיט די אַלע פּערזאָנען, וואָס בעגלייטען איהם אויף א הנחה פון 60 פּראָצענט.

א חוץ דעם בענוצט זיך דער פּרעזידענט נישט נאָר מיט א בחנמדיגע וואוינונג, נאָר ער דאַרף אויך נישט צאָהלען קיין לאָקאַל־שטייער, יעדער אַמעריקאַנער מיליאָנער וואָס וואָלט פאַרנומען אַזאַ „וואוינונג" ווי עס האָט דער פּרעזידענט, וואָלט גע־ מוזט בעצאָהלען 500,000 דאָלאַר לאָקאַל שטייער א יאָהר, דאָס הייסט 7 מאָל אַזוי פיל, וויפיל עס בעטרעפט די יעהרליכע פּענסיע פון פּרעזידענט.

וואָס טוט אַלזא דער פּרעזידענט מיט זיין טאַש־ שען געלד, די גרעסטע טייל פון זיי צוזאַמען מיט די הכנסות פון זיין פּריוואַט קאַפּיטאַל פאַרווענדעט ער אויף אויסצוהאַלטען די סאַנאַטאָריע פאַר פּאַראַ־ ליזירטע קינדער וואָס ער האָט געגרינדעט.

ווי בעוואוסט לידט פּרעזידענט רוזוועלט פון די פאָלגען פון א קינדער פּאַראַליזש, מיט וועלכע ער קעמפט מיט אונמענשליכע ענערגיע.

וואס פיאטאקאוו און ראדעק

האבען ערקלערט אין זייער לעצט ווארט

אין מאסקווער פראצעס פון 17 האבען די פערמשפטע אין זייער לעצט ווארט בעשטעטיגט נאך אמאל די בעשולדיגונג וואס איז געווען זיי ארויסגערוקט געווארען. מיר ברענגען דא די לעצטע רעדעס פון פיאטאקאוו און ראדעק.

איך האב זיך אפגעזאגט פון דער פערטיידיגונגס־רעדע — האט געזאגט פיאטאקאוו — ווייל דער פראקוראר האט ריכטיג אויסגערעכנט אלע פאקטען פון מיין פערברעכערישער טעטיגקייט. איך קען אבער נישט מסכים זיין מיט דער פערזיכערונג פון פראקוראר, אז איך בין נאך איצט א טראצקיסט. יא, איך בין געווען א טראצקיסט אבער געבענדיג אויפריכטיגע ערקלערונגען אין געריכט און אויף דער אויספארשונג. האב איך געהאנדעלט אונטער געפיהל פון חרטה. איך ווייס, אז מיין חרטה איז געקומען צו שפעט, אבער נעהמט ביי מיר נישט צו דאס, נאר דאס — דאס בעוואוסטזיין, אז איך האב פון זיך אראפגעווארפען דעם שמוץ.

וויכטיג איז דאך נישט דער אורטייל, וויכטיג איז אז איך האב זיך געפונען אין סאמע צענטער פון דער העסליכסטער קאנטר־רעוואלוציע — דער טראצקיסטישער און עס וואלט געווען נישט ריכטיג צו מיינען אז איך בין זיך נישט געווען בעוואוסט, וואו אהין מיר געהען.

גלויבט נישט, חברים ריכטער, אז איך, הגם א פערברעכער, האב נישט בעמערקט, וואס קומט פאר אין אונזער לאנד, אפשר ארויסגעהענדיג פון דער אונטערערדישער ארבייט האב איך געפיהלט א פערלייכטערונג אין דער פראקטישער ארבייט. איך האב געזעהען אז מיר און אונזער טראצקיזם, קען אויף א האר נישט ענדערען די ענטוויקלונג פון דער מלוכה.

ווען אין 1935 איז געווארען קלאר, אז דער טראצקיזם ווערט א אגענטור פון פאשיזם, האב איך זיך אין איהר ענטוישט, איך האב אבער נישט געהאט קיין מוט ארויסצוגעבען די ארגאניזאציע. איך וויל אנווייזען, אז פונקט מיר איז נישט אנגעווענדעט געווארען די מעטאדע פון רעפרעסיעס. אבער וואס קען זיין ערגער פון זעלבסט בעשולדיגונג?

איך ערקלער אז טראצקי וועט גארנישט אויפטון. — איך ווייס עס. אנשטאט צו קומען דא אהער און אפצוגעבען ערקלערונגען בלייבט ער ווייטער מחוץ די גרענעצען פון לאנד און פיהרט ווייטער זיין נידערטרעכטיגע טעטיגקייט. איך בעדויער וואס טראצקי זיצט נישט דא אויף דער בעשולדיגונגס באנק.

איך וואג נישט צו בעטן קיין ריקזיכט. איך וואג נישט צו בעטן אפילו קיין רחמנות. איך רעכען אויף דער גערעכטיגקייט פון סאוויעטישען געריכט און אט שטעה איך דא פאר אייך, חברים ריכטער אין בלאטע, פערלירענדיג די פארטיי, פאמיליע און זיך אליין. טראגט ארויס וואס פאר א שארפען אורטייל איהר ווילט, אבער נעהמט ביי מיר נישט צו איינס — דעם צוטרוי אין דעם, אז איך בין מעהר נישט קיין טראצקיסט".

דאן האט געהאלטען א לענגערע רעדע ראדעק.

— נאכדעם ווי איך האב אנערקענט מיין שולד אין פערראט פון פאטערלאנד — הויבט ער אן — קען שוין נישט זיין קיין רייד וועגען מילדערענדע אומשטאנדען. אבער דאך דער מענש, וואס האט 35 יאהר פון זיין לעבען געווידמעט דעם רעוואלוציאנערען קאמף, דארף רעכענען אויף א אפשאצונג פון דעם ריכטיגען גראד פון זיין פערברעכען.

איך קען נישט מסכים זיין דערמיט, אז טראצקי האט מיך אראפגעפיהרט פון וועג. די אויטאריטעט פון טראצקי איז פאר מיר געווען א מינימאלער. איך בין געגאנגען אויפ'ן וועג פון טראצקיזם נישט דערפאר וואס ער האט מיך בעצויבערט. נאר דערפאר ווייל עס איז נישט געווען קיין אנדערע גרופע. דערמיט וואלט איך געענדיגט מיין לעצט ווארט, ווען איך וואלט מיך נישט געהאלטען פאר פערפליכטעט צו מאכען עטליכע אויפקלערונגען און אויסצודריקען א פראטעסט געגען דעם וואס מען קוקט אויף אונז ווי אויף באנדיטען.

אויב אויף דער בעשולדיגונגס־באנק זיצען נאר באנדיטען און אויסווארפען, דארף מען זייערע ווערטער נישט נעהמען ערנסט, דער פראצעס אבער האט בעוויזען די צוויי־צענטערישקייט פון דער טראצקיסטישער ארגאניזאציע. ער האט בעוויזען וואו עס ווערט געשמידט די מלחמה און דעם דארף מען גלויבען.

די טראצקיסטען ברייטען א נייע מלחמה. א בעווייז דערצו זענען מיינע ערקלערונגען און פיאטאקאווס.

גאווריליא פרינציפ, וואס זיין שאס האט ארויסגערופען די וועלט־מלחמה אין 1914 האט מיט זיך מיטגענומען דעם סוד פון דער מלחמה. איך קען נישט מיטנעהמען דעם דאזיגען אמת אין קבר, און ווען איך וואלט דעם אמת בעהאלטען, וואלט איך ביז אין סוף פון מיינע מינוטען געהערט די קללות פון די וואס וועלען אריינגעצויגען ווערען אין דער קומענדיגער מלחמה.

איך וויל אנצייכענען א בילד פון די געשעהענישען, אויפקלערען פארוואס, אננעהמענדיג אין יאנואר דעם בעשלוס איבערצורייסען מיטן טראצקיזם האב איך נישט געקענט ענטדעקען די גאנצע הינטערקוליסען פון דער דאזיגער בעוועגונג. דער דעצעמבער דירעקטיוו פון טראצקין האט מיך גער־אויטנגען אינערליך מיט איהר איבערצייגונגען. מיר איז געווארען קלאר, אז דער טראצקיזם שטעהט אויפ'ן וועג פון אפנארעריי. ווען איך בין אריינגעטרעטען אין דער ארגאניזאציע, האט טראצקי אין זיין בריף אפילו נישט דערמאהנט וועגען דעם געפלאנטען פערכאפען די מאכט, הגם ער האט חשמען דעם גע־הלחמה. אין 1933 ווען ראט האט געפראוועט טראצקיס בריף און ווען פיאטאקאוו האט דערציילט וועגען די האפענונגען וואס טראצקי האט, איז אין מיין נשמה פארגעקומען א שפאלטונג. אבער איך האב ווייטער געארבייט. איך האב אפילו פארגעשלאגען אז די אונטערהאנדלונגען מיט די אויסלענדער זאל פיהרען פוטנא, וועלכער האט געהאט פערהאנדלונגען מיט דייטשע און יאפאנישע קרייזען. אבער גלייכצייטיג איז מיר געווארען קלאר, אז דאס אראפווארפען דעם רעזשים פון דרויסען איז אונמעגליך. די פאלקס מאסען זענען געווארען אזוי וואכזאם, אז אפילו אזא בעוועגונג ווי דער טראצקיזם האט נישט געקענט דעם דאזיגען רעזשים אראפווארפען. עס איז איבערגעבליבען נאר איין שאנס — דער שאנס אויף היטלערן, ווייל עס איז געווארען קלאר דאס א רעוואלוציע אויף מערב איז אונמעגליך.

איך קען זאגען, אז אך בין א מענש א געבילדעטער פון מיליטערישען שטאנדפונקט, אויב אין 1934 האט זיך ראטען פערבאנד מיר פארגעשטעלט אין היטזיכט פון מיליטערישער מאכט אלס פעריאד ווען עס איז מעגליך א מפלה, האט שוין אבער דאס יאהר 1935 געהאט אלע שאנסען אויף א נצחון. מיר איז געווארען קלאר אז א פערברעכער איז דער, וועלכער עס וויל אנפאלען א לאנד, א שטארקס, א וואקסענדעס...

חברים ריכטער...

אולריך שלאגט איבער ראדעקן: נישט חברים, נאר בירגער.

— ווען איך האב געלייענט דעם בעריכט וועגען זינאוויעווס פראצעס — זאגט ווייטער ראדעק — זענען פאר מיר געווען קלאר און בעקאנט אלע פאקטען, אבער מיר איז נישט געווען בעוואוסט איין זאך: וואס איז דאס אזוינס אלבערג? עס איז קלאר, אז טראצקי האט ארגאניזירט עפעס א דריטע ארגאניזאציע און אויף דער דאזיגער ארגאניזאציע ווענד איך אייער אויפמערקזאמקייט.

איהר וועט פרעגען פארוואס איך האב זיך נישט געווענדעט צו דער פארטיי? פארוואס איך בין נישט געגאנגען אין קאמיסאריאט פאר אינערליכע ענינים? דערויף וועל איך אייך ענטפערען, אז איך האב געהאלטען דאס איך האב נישט קיין רעכט צו דער־מרינקען אנדערע וואס האבען אפשר פונקט אזוי חרטה ווי איך. מיינע ערקלערונגען האב איך געגעבען. איך פערזיכער, אז אלץ, וואס איך האב געזאגט איז ריינער אמת, וואס בעשטעטיגט זיך דערמיט וואס אלע פאקטען זענען בעשטעטיגט געווארען. און אויב מען וועט מיך פרעגען פארוואס איך האב ביז צום מאמענט זיך אפגעזאגט צו געבען ערקלערונגען קעגען בוכארינען, וועל איך זאגען, אז עס איז נישט פאראן קיין שווערערע זאך ווי געבען ערקלערונגען קעגען א פריינד.

איך פערענדיג מיין רעדע, איך ווייס אז מיר וועלען געמשפט ווערען מיט דער גאנצער שטרענגקייט, אבער איידער עס וועט ארויסגעטראגען ווערען דער פסק־דין, וויל איך אנווייזען אויף דריי מאמענטען, וואס זענען אויפ'ן געריכט נישט גענוג קלאר בעלויכטען געווארען.

1) דער טראצקיזם איז דער צענטער פון יעדער קאנטר־רעוואלוציע און אין ראטען פערבאנד זענען פאראן מענשען וואס זענען אויף א האלב, א פערטעל, א אכטעל טראצקיסטען. וואס העלפען זיי, וואס ... לען אבער א דאנק דעם פראצעס ארויסגעהיילט ווערען.

2) דער טראצקיזם איז אין ראטען פערבאנד פערניכטעט און דער טראצקיזם אין דרויסען, ווי אין פראנקרייך, און אין אנדערע לענדער וועט מען צופאלען, און עטליך...

3) איך וויל זאגען דער גאנצער וועלט, אלע וואס קעמפען פאר שלום, אז דער טראצקיזם איז דער ... זיין פון מלחמה.

30 יאהר אין א אייז־מדבר

קאמף מיט ווילדע חיות

דער דענישער פארשער־פון דעם צפון־פאל פעטער פרייכען, וועלכער האט דרייסיג יאהר פערבראכט אין די ווייטעסטע צפון־געגענטען צווישען א יביגען שניי און אייז, האט געהאט א שמועס מיט מיטארבייטער פון ענגלישע צייטונגען וועגען זיין לעבען און ערפאהרונגען, וואס ער האט געמאכט במשך פון זיין דרייסיג־יאהריגען אויפהאלטען זיך אין דעם אייז־מדבר.

— איך בין בלתי־ספק געווען דער ערשטער אייראפעער — האט דער דענישער פארשער געזאגט — וועלכער האט אזוי לאנג געלעבט צווישען די עסקימאסען.

עסקימאסען אויף דער וועלט איז פערהאן זייער ווייניג, נישט מעהר ווי 20 טויזענט עסקימאסען.

די שפראך פון די עסקימאסען איז זייער ארים. די ארימקייט פון זייער שפראך איז א פועל יוצא פון דער איינפאכקייט און פרימיטיוויטעט פון זייער לעבענס־שטייגער און זייערע בעגריפען, זיי זענען ווייט פון דער אייראפעאישער קולטור און האבען נישט קיין שום ידיעות וועגען די טעכנישע און קולטורעלע דערגרייכונגען פון דער היינטיגער ציוויליזירטער מענשהייט.

זיי האבען פערשידענע אבערגלויבערישע מנהגים פון די אלטע נאטור־פעלקער מיט טויזענטער יאהרען צוריק. פאר זיי איז אלץ, וואס סיקומט פאר ארום זיי אין דער נאטור איינגעהילט אין „סודות". וועלכע רופען ביי זיי ארויס פחד און פערשידענע פאלשע מיינונגען, וועלכע האבען נאטירליך נישט קיין שום יסוד און קיין שום זין.

דאס לעבען פון די עסקימאסען, איז אויסערגעוועהנליך שווער. די נאטור איז א רויהע און דער עסקימאס מוז שווער געגען איהר קעמפען, אז ער זאל זיך קענען דערהאלטען ביים לעבען. אויף טריט און שריט דראהט דעם עסקימאס דער טויט פון די זוראדיגע קעלטען, פון הונגער און פון די ווילדע חיות, וועלכע עס פעהלט נישט אין דעם אייז־מדבר.

אזוי ווי דער באדען איז כמעט א גאנץ יאהר בעדעקט מיט אייז און שניי איז דער עסקימאס אנגעוויזען נאר אויף דער איינציגער שפייז, וואס געפינט זיך דארט — אויף פלייש, אמייסטען דערנעהרט ער זיך מיט פלייש פון די פיש, וועלכע ער כאפט אין ים אויף די ערטער, וואו ער איז נישט פערפרארען. אבער אויסער דעם כאפט ער אויך פויגעל און ער טרייבט יאגד אויף די ווילדע חיות, מיט וועלכע ער מוז פיהרען א שווערען לעבענס־געפעהרליכען קאמף, ווארום דער עסקימאס דיספאנירט נישט איבער אזעלכע מאדערנע וואפען, וועלכע עס פערמאגט דער ציוויליזירטער מענש און וועלכע גיבען איהם אזא איבערוואג איבער דער ווילדסטער און שטארקסטער חיה.

דער עסקימאס קעמפט מיט אייזערנער שפיז, וועלכע ער ווארפט אזוי געשיקט, אז נאר זעלטען געלינגט איהם נישט צו טרעפען און שווער צו פערוואונדען די געטראפענע חיה.

אמשווערסטען מוז דער עסקימאס קעמפען מיט'ן ווייסען אייז־בער און מיט די ווילדע וועלף, זיי טרעטען ארויס אפט אין קאמף געגען מענש, מ'קען זאגען אויף אן ארגאניזירטען אופן. זיי אטאקירען מאסענווייז און ווען איינער פון זיי ווערט פערוואונדעט אנטלויפען זיי נישט. פערקעהרט, דאס רייצט זיי נאך מעהר צום קאמף, וועלכער ענדיגט זיך נישט זעלטען גאנץ טרויעריג פאר'ן נישט בעוואפענטען עסקימאס.

דער פארשער האט ביי דער געלעגענהייט איבערגעגעבען, אז איהם אליין איז איינמאל אויסגעקומען צו פיהרען א פערצווייפעלטען קאמף מיט א וואלף דאס איז געווען אין גרענלאנד בעת א שניי־שטורם.

— איך בין — דערציילט ער — געווען שרעקליך מיד. פלוצים האב איך דערהערט דאס שרעקליכע קול פון א וואלף. באלד האב איך איהם דערזעהן נישט ווייט פון מיר. ער איז געווען שרעקליך מאגער און אויסגעהונגערט, איך האב מיר געגעבען אפגע... בען אז דין יחשבון, אז עס וועט באלד מוזען קומען צווישען מיר און וואלף צו א ... לעבען. ארומקוקענדיג זיך האב איך בעמערקט נישט ווייט א ריזיגען שטיין. איך בין צו צום שטיין און אין דעם מאמענט האט דער וואלף זיך אויף מיר געווארפען. איך האב מיט ביידע הענט ארומגענומען דעם ריזיגען שטיין, איהם אויפגעהויבען פון ... און ארויפגעווארפען אויפ'ן וואלף. דער וואלף האט אנגעהויבען ביטער צו יאמערען און ער האט געוואלט אנטלויפען, ער האט אבער נישט געקענט ווייל דער רוקען איז ביי איהם צובראכען געווארען.

דאס איז נאטירליך נישט דער איינציגער ...

— האט צוגעגעבען דער פארשער — וואס מיר פ... זעגליך איז אויסגעקומען צו קעמפען מיט די ווילדע חיות פון דער אייז־מדבר. אבער די חיות זענען נישט דאס שרעקליכסטע. שרעקליך זענען די דאזיגע לאנגע נעכט, וועלכע ענדיגען זיך נישט במשך גאנצע חדשים. אדורכצולעבען אזא נאכט ... איינער פון די שטארקסטע איינדרוקען, וואס לאזט איבער אויפ'ן אייראפעער דער אויפענטהאלט אין יענע שרעקליכע געגענטען.

ד"ר י. עלפיין

געשיכטע פון „יענער וועלט"

די ברוינע דאמע

די דאזיגע געשיכטע האט דערציילט נישט קיין ספיריטיסט אדער מעדיום און בכלל נישט קיין מענש, וואס האט עפעס א שייכות מיט'ן ספיריטיסטישען געביט, דאס איז גראד געווען אן ענגלישער שיפס־קאפיטאן, אן עלטערער און ערפאהרענער הער, וועלכער האט שוין געהאט פיל דורכגעמאכט אין לעבען און איז נישט גענייגט געווען צו גלויבען אין "איבערנאטירליכע ערשיינונגען". דער דאזיגער מענש האט די געשיכטע אליין דורכגעלעבט און האט נישט געהאט דעם מינדעסטען צווייפעל אין זייער פאקטישקייט. צווייטענס: עס זענען מיט איהם געווען אנוועזענד נאך 3 פערזאן, וועלכע האבען אויך דעם דאזיגען אויסטערלישען פאל בייגעוואוינט.

געשעהען איז עס אין גוט לאנהאם, נעבען נארפאלק. אין דאזיגען גוט האט זיך געפונען א זעהר גרויס און אלט שלאס, וואס האט געהערט צו א געוויסען באראן דע מאריעט. צו יענער צייט איז גראד דאס גאנצע גוט מיט'ן שלאס פערקויפט געווארען. דער האט זיך דארט בעזעצט א צווייטער באראן. ווען דער לעצטער האט זיך אריינגעצויגען אין שלאס, האט ער איינגעארדענט אן אויפנאמע פאר זיינע פריינד און בעקאנטע, צווישען וועלכע עס האט זיך אויך געפונען דער געוועזענער בעל הבית פון שלאס באראן דעמאריעט. צווישען די פערזאמעלטע געסט האט זיך אבער באלד פערשפרייט א מאדנער קלאנג, אז דער דאזיגער שלאס איז „פערכישופט". דער עולם האט אנגעהויבען עפעס זיך צו סודען און פיל פון די געסט האבען זיך אנגעהויבען א בעטער פערשידענע תרוצים אבצוטראגען. עס האט זיך געהאנדעלט וועגען די „ברוינע דאמע". וועמענס פארטרעט איז געהאנגען אין איינעם פון די שלאף־צימערען אין שלאס, פיל מענשען האבען דערצעהלט, אז זיי האבען געזעהען די דאזיגע דאמע ארומוואנדערען איבער די פערשידענע צימערען און קארידאר. אויפ'ן באראן האט די גאנצע געשיכטע געמאכט א זעהר פשיקרען איינדרוק. צווייטענס האט ער טאקע געהערט וועגען פריהערדיגען באראן, אז ער איז געווען א זעהר זעלטזאמער טיפ.

ער האט זיך וועגען דעם פערקלאגט פאר'ן קאפיטאן. דער לעצטער איז אבער געווען איבערגעצייגט, אז די גאנצע מעשה איז א ביזוויליגער אנשטעל פון פערשידענע מענשען, וועלכע האבען אזוי ארום געוואלט פטור ווערען פון נייעם באראן. דעריבער האט ער גלייך פארגעלעגט דעם באראן, אז ער זאל איהם ערלויבען זיך אריינצוציהען אויף א קורצער צייט אין דערמאהנטען צימער פון דער „ברוינער דאמע", כדי זיך ארומצוזעהען, צי זי וואנדערט טאקע ארום. דער באראן האט גערן מסכים געווען אויפ'ן פארשלאג, און באלד האט זיך דער קאפיטאן אריינגעצויגען אין צימער, האלטענדיג שטענדיג אונטער'ן קישען א געלאדענעם רעוואלווער, ווייל ביי איהם איז געווען זיכער, אז דאס איז עפעס א שפיצעל פון שלעכטע מענשען, אדער פון דינערשאפט, וועלכע האט דערביי א געוויסען ציל. 2 נעכט זענען אנדורך רוהיג, אבער אין דער דריטער נאכט איז עפעס פארגעפאלען. עס איז שוין געווען זעהר שפעט, דער קאפיטאן האט זיך שוין אנגעהויבען אויסצוטון שלאפען צו געהן. אבער פלוצלינג האט מען ביי איהם אנגעקלאפט אין די טיר. אין צימער זענען אריין 2 מענער, דעם באראנס ברודער און זיין זוהן. זיי האבען איהם געבעטען מיטצוגעהן אין זייער צימער, וועלכעס האט זיך געפונען אין צווייטען עק הויז. זיי האבען דארט געוואלט דעמאנסטרירען עפעס א ניי געוועהר וואס זיי האבען בעקומען איצט פון לאנדאן.

דער קאפיטאן איז שוין אפילו געשטאנען האלב אויסגעטון, אבער אזוי ווי די שעה איז שוין געווען א שפעטע און אלע אין שלאס זענען שוין געשלאפען, איז ער מיט זיי מיטגעגאנגען אזוי ווי ער איז געשטאנען. פאר'ן ארויסגעהן האט ער מיט זיך מיטגענומען דעם רעוואלווער און זיך געצעלט אז דאס מוז ער מיט זיך האבען אין פאל ווען ער וועט טרעפען די „ברוינע דאמע". די צוויי יונגעלייט האבען איהם טאקע צוגעזאגט שפעטער איהם צוריקצובעגלייטען אין זיין צימער, אפשר וועלען זיי אויך האבען די געלעגענהייט צו בעקענען די ברוינע דאמע.

אין א קורצער צייט ארום זענען זיי אלע דריי צוריקגעגאנגען. אין קארידאר, דורך וועלכען זיי זענען דורכגעגאנגען איז שוין געווען אינגאנצען טונקעל און ווען זיי האבען זיך געפונען אין מיטען האבען זיי בעמערקט, ווי פון צווייטען עק דערנעהנטערט זיך צו זיי עפעס א ליכט־שטראהל פון א לאמפ. אזוי ווי דער קאפיטאן איז נישט געווען אינגאנצען אנגעטון, האט ער זיך נישט געוואלט טרעפען מיט דער פערזאן, וואס איז געגען געקומען מיט דער לאמפ, ער איז דעריבער אריין אין איינע פון די זייטיגע פינסטערע צימערן, וועלכע האבען זיך געצויגען פון ביידע זייטען קארידאר און האלטענדיג אפען די טיר האט ער געוואלט דארט איבערווארטען ביז די טרעפענדע פערזאן וועט אדורכגעהען.

ווי גרויס איז געווען זייער ערשטוינונג, ווי זיי האבען דערזעהן דערנעהנטערן זיך מיט דער לאמפ א בעקאנטע געשטאלט — דאס געשטאלט פון דער „ברוינער דאמע" פון פארטרעט. דער קאפיטאן האט שוין געוואלט טון א דריק דעם רעוואלווער־צינגעל, אבער די געשטאלט האט שנעל דערנעהנטערט צום קאפיטאן אין פינסטערען צימער און איהם צושטעלענדיג די לאמפ כמעט צום געזיכט האט זי איהם געגעבען אנקוק מיט א שרעקליכען בייזען און טייוולאנישען ש... אין דער זעלבער רגע האט דעם קאפיטאנס רעוואלווער אויסגעשאסען... די קויל איז געגאנגען צילט גלייך אין איהר פנים אריין. די געשטאלט איז זאפארט פערשוואונדען געווארען און די רעוואלווער־קויל איז געבליבען שטעקען אין קעגענאיבערדיגער וואנד...

פון דאמאלס אן האט דער קאפיטאן שוין מעהר נישט געהאט קיין חשק צו האבען צו טון מיט דער „ברוינער דאמע" און גלייך פערלאזט דעם צימער.

די נאכט־וויזיטען פון דער געהיימניספולער „ברוינער דאמע" האבען זיך אין שלאס מעהר איבערגעחזרט און בעאונרוהיגט די איינוואוינער אזוי, אז סוף כל סוף האבען זיך אלע געמוזט פון דארט אויסציהען.

דער שלאס איז געבליבען פוסט.

פרויען, וואָס אַראָפּטירען קינדער, הייבען אן איינגיכען צו שוואַנגערען

די וויסענשאַפט דרינגט אַריין אַלץ ווייטער און ... אין די געהיימנישען פון דער נאַטור, אין די ... פון דער מענשליכער נשמה.

אויספאָרשונגען זענען לעצטענס געמאַכט געוואָרען וועגען פערהייראַטע פּאָרלעך, וואָס האָבען ... קיין קינדער. און די רעזולטאַטען זענען זעהר ... עס ווייזט זיך אַרויס, אַז ווען אַזא פּאָרל ... אַראָפּטירט אַ פרעמד קינד, האָט דאָס קינד זעהר א ... ווירקונג אויף דער פרוי — א גוטע ווירקונג. ... איהרע פּראָדוציר׳ענדע כחות אלס מוטער: ... הויבט אָן גיכען אָן צו שוואַנגערען, און ווערט ... מוטער פון אייגענע קינדער.

די דאָזיגע בעהויפּטונג ווערט געמאַכט פון ... טשאַלז דעיווענפּאָרט, אין איינעם פון די לעצטע ... פון אַן ענגלישען מעדיצינישען זשורנאַל.

דאָס אַן אַדאָפּטירטע קינד שפּילט אומגעפעהר די ... ראָלע, ווי ווען מ׳לעגט אַריין א פאַלשע איי ... א הוהן אין שטעלע. ווען די הוהן דערזעהט די ... שטעלט זי זיך ב׳שט אוועק טראַכטען וואָס פאַר ... דאָס איז. פון וואַנען זי האָט זיך בענומען, ... זי זעצט זיך אוועק אויף דער דאָזיגער איי ... נעמט לעגען אייער.

ווען א פרוי א בעזונדערס אַדאָפּטירט א ... קינד, דערוואַרימען זיך ביי איהר די מוטער ... געפיהלען, און אויך אנדערע געפיהלען און בייגונגען ... די אינערליכע טיילען פון איהר קערפּער, וואָס ... צו טון מיט די פּראָדוציר׳ענדע כחות צו ווערען ...

ווען א פּאָר פאַלק לעבט אָפּ א יאָהר־צוויי און ... קינדער קומען נישט, ווערען זיי אומרוהיג, דער־... דאָס הייסט, אויב זיי ווילען האָבען קינ־... וואָרים א סך, א סך פּאָרלעך הייניגע האָבען ... נישט בדעה צו האָבען קינ׳דער גלייך נאָך דער ... מייסטענס געהט די פרוי אַרבייטען, און אַ ... וואָלט נאָר געווען א שטערונג צו חיונה.

אויב אָבער די פערהייראַטע פּאָרעל וויל יא ... קינדער, און ס׳איז נ׳שטא, ווערט מען פער־... מ׳געהט צו דאָקטוירים, און די דאָקטוירים ... נישט אלע מאָל אויסגעפינען די אורזאַכע, ... גאַנץ אָפּט טרעפט, אז גראָד ווייל מ׳זאָרגט ... מ׳חלש׳ט צו האָבען א קינד, ווירקט עס ... אויף געוויסע נאַטורען, און עס שטערט ... פערפרוכפּערט ווערען. אמאָל, ווידער, קומט ... שטערונג פון דעם, וואָס געוויסע מענשען שמועס ... דיך איין, אַז זיי האָבען פריהער, פאַר דער חתונה ... אויפגעפיהרט זיך גוט, נישט געלעבט באַרמאַל.

אין אַזעלכע פאַלען האָט אַן אַדאָפּטירטע קינד ... א גוטען איינפלוס אויף דער פּאָרל. עס ווירקט ... אויף זייער געמיט־צושטאַנד און דורך דעם ... זייערע געשלעכטליכע כחות.

די אויספאָרשונגען ווייזען, אַז א פרוי, וואָס האָט אַ גוטע ווירקונג אויף איהרע מוטער־... טע קינדער האָבען א

די אַדאָפּטירטע קינדער האָבען א גוטע ווירקונג אויף זייערע מוטער־געפיהלען און געשלעכטליכע פּראָ־דוצירענדע אייגענשאַפטען. — מערקווירדיגע פאַקטען.

וואָס האָט אַדאָפּטירט א פרעמדע קינד, האָט אין גיכען, דורכשניטליך אין צוויי יאָהר ארום, געגומען שוואַנגערען, אַמאָל פּאַסירט עס נאָך פריהער, אין ווייניגער ווי איין יאָהר צייט.

פון 273 אויסגעפאָרשטע בעזונדער־צ׳עס, וואָס האָבען אַדאָפּטירט פרעמדע קינדער, איז ביי 200 געבוירען געוואָרען אמווייניגסטענס איין קינד נאָכ־דעם ווי דאָס פרעמדע קינד איז אַדאָפּטירט געוואָרען, ביי 29 פּאָרלעך זענען געבוירען געוואָרען צו צוויי קינדער, ביי 24 — צו דריי און מעהר. איין פּאָרל, ווערט בעריכטעט, האָט געהאַט זאָגאר 15 קינדער.

אין 25 פאַלען זענען קיין קינדער נישט געבוירען געוואָרען נאָך׳ן אַדאָפּטירען א פרעמדע קינד.

מ׳דאַרף אָבער בעמערקען, אַז די גוטע ווירקונג פון אַן׳אַדאָפּטירטע קינד איז נאָר אין אַזעלכע פאַלען, ווען די פּאָרל האָט נישט קיין קינדער צוליב עפּעס גייסטיגע אורזאַכען. עס זענען אָבער פערהאַן פאַלען פון פרויען און מענער, ביי וועמען די געשלעכטליכע און פּראָדוצירענדע טיילען פון זייערע קערפּערס זענען אין א צושעדיגטען צושטאַנד, פון עפּעס א חולאת אָדער אַזוי געבויט, דאָס זיי קענען שוין מעהר קיין קינדער נישט האָבען.

אַביסעלע קיביץ
(הומאָר פון טאָג)

דאָקטאָר: אייער האַרץ איז געזונט, איהר קענט מיט אייער האַרץ לעבען 75 יאָהר.

פּאַציענט: איך בין שוין 76.

דאָקטאָר: נו, וואָס האָב איך אייך געזאָגט?

* * *

זלמן: איז דאָס אמת, אַז דיין כלה האָט דיר צוריק־געשיקט דעם פערלאָבונגס־רינג?

קלמן: נאָך ערגער: זי האָט דעם רינג פּערזענליך און מיר צוגעשיקט די תנאים.

* * *

אַדוואָקאַט: האָסט פּרובירט אויסמאַכען דאָס געלד פון דעם אַנגעקלאַגטען?

קליענט: יאָ, פּאָזיטיוו טעטליכקייט.

אַדוואָקאַט: און וואָס האָט ער דיר געזאָגט?

קליענט: ער האָט מיר געהייסען געהן צום טייוועל.

אַדוואָקאַט: וואָס האָסטו דאַן געטון?

קליענט: איך בין גלייך געקומען צו אייך.

דאָס לעבען אין ארץ־ישראל
(ידיעות פון דער יודישער טעלעגראַפען־אַגענטור)

טומעל אַרום דעם פּלאַן פון אַן אַראַבישער דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן

ירושלים. אין דער אַראַבישער פּרעסע ווערט ברייט דיסקוטירט דער פאָרשלאָג צו שיקען אַ ווענדט פערזאַניגע אַראַבישע דעלעגאַציע קיין לאָנדאָן, כדי פּאָרצושטעלען פאַר דער בריטישער עפענטליכקייט די אַראַבישע טענות. די לאָנדאָנער פריינד פון די אַראַבער ראַטען, אַז עס זאָל קומען קיין לאָנדאָן א דעלעגאַציע פון די מוזולמענער אויף דער גאַנצער וועלט.

אין די אַראַבישע פּאָליטישע קרייזען צווייפעלט מען, צי עס וועט געלונגען ציזויפצושטעלען אַזא דעלעגאַציע, ווייל אַרום דעם האָט זיך שוין אַנגעהויבען א העפטיגער קאַמף צווישען די עקסטרעמיסטען און די מעסיגע עלעמענטען.

די ענטוויקלונגס־פּלענער פון דעם תל־אביב׳ער פּאָרט

תל־אביב. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ער־פאָלגרייכען פערקויף פון דער נייער סעריע אקציעס פון תל־אביב׳ער פּאָרט האָט דער בירגערמייסטער רוקח ערקלערט, אַז א דאַנק די נייע קאַפּיטאַלען וועט דער תל־אביב׳ער פּאָרט בעוויזען צו פערווירקליכען פּאָלגענדע אויפגאַבען: 1) אין תל־אביב׳ער פּאָרט זאָלען אויך קענען לאַנדען פּאַסאַזשירען; 2) דער סחור־טראַנספּאָרט דורך דעם תל־אביב׳ער פּאָרט זאָל דערגרייכען מינימום 300,000 טאָן א יאָהר, 3) אַנ־צולאָדען אין דעם נעבסטען ציטרוס־סעזאָן דריי מיל־יאָן אורעמאָשען־קעסטלעך.

יאָן אַראַנזשען־קעסטלעך.

די ערשטע עקזעקוטיוו־קאָמיסיע האָט אַרויסגעבראַכט 70,000 פונט, די צווייטע דאַרף אַרייגבריגען הונ־דערט טויזענד פונט.

45,225 שילער אין די שולען פון „כנסת־ישראל"

ירושלים. אויף דער לעצטער זיצונג פון ועד־החנוך פון דער יודישער אַגענץ האָט דער דירעקטאָר פון דער ערציהונגס־אָפּטיילונג ד״ר יוסף לוריא, אָפּגעגעבען א בעריכט ליוט וועלכען עס לערנען זיך ביי הייניגען טאָג אין די שולען פון דער יודישער אַגענץ 45.225 יודישע קינדער ד. ה. מיט 5,524 שילער מעהר ווי אין יאָהר תרצ״ו. עס זענען צוגער קומען נייע 160 קלאַסען, פון זיי 52 אין תל־אביב אַליין. עס זענען אויך אַנגאַזשירט געוואָרען 200 נייע לעהרער.

מעמאַראַנדום וועגען דער לאַגע פון ציוניזם אין רוסלאַנד

ירושלים. ווי מען גיט איבער, האָבען איני־גע טוער פון די רוסישע ציוניסטען איבערגעגעבען דער קעניגליכער קאָמיסיע א מעמאָראַנדום וועגען דער לאַגע אין ציוניזם אין רוסלאַנד. דער צוועק פון דעם דאָזיגען מעמאָראַנדום איז צו ענטפּערען לאָרד פּיל׳ן אויף זיין פראַגע, צי זענען נאָך די רוסישע יודען צוגעבונדען צו א״י, און צו בעווייזען, אַז מען קען נישט אָדאָפּערען די רוסישע יודען פון דעם אַלגעמיינעם חשבון פון דעם יודישען פאָלק, וואָס שטרעבט צו א״י.

דער מעמאָראַנדום איז איבערגעגעבען געוואָרען דורך א בעראַטונג מיט דער יודישער אַגענץ.

סך־הכל פון דער אַרבייט פון דער קעניגליכער קאָמיסיע אין א״י

ירושלים. מאַכענדיג א סך־הכל פון די אַר־בייטען פון דער קעניגליכער קאָמיסיע אין א״י, בע־רעכענט דער „דבר", אַז די קעניגליכע קאָמיסיע האָט פערבראַכט אין לאַנד 70 טעג און האָט אָפּגע־האַלטען 53 זיצונגען; פון זיי 32 עפענטליכע. עס זענען פערהערט געוואָרען 71 עדות; 20 ענגלענדער, 37 יודען און 14 אַראַבער.

לוידי רעדינגס איינדרוקען אין א״י

תל־אביב. לוידי רעדינג וועלכע ווילט איצט אין א״י, האָט אין א געשפּרעך מיט פּרעסע־פאָרשטעהער ערקלערט: ווען איך וואָלט נישט גע־האָלט אז עס זענען געווען אונטערנעהמען אין א״י, וואָלט איך דאָס אין לאַנד בכלל נישט בעמערקט, אויסן סמך פון די בעריכטען, וועלכע איך האָב גע־לעזען אין ענגלאַנד, האָב איך ערוואַרט, אַז איך שטעלט מיט א געמישטע בעפעלקערונג ווי אין חיפה דערישט א נעשפּאַנטע שטימונג. פּאַקטיש אָבער לאָזט זיך דאָס גאָרנישט בעמערקען".

לוידי רעדינג האָט מיט גרויס אינטערעס זיך בע־קענט מיט די נייע איינריכטונגען אין דעם תל־אביבער פּאָרט.

א מענטש איז נישט פון גלאָז
(הומאָרעסקע) פון מיכאַיל זאָשטשענקא

דאָ נישט לאַנג צוריק איז געשטאָרבען איינער ... גאַנץ וואוילער מענטש.

... קיין בעריהמטע פּערזענליכקייט איז ער נישט ... אָבער יוען ער איז אוועק פון דער וועלט ... געענדיגט, ווי מען זאָגט, אַלע זיינע חשבונות ... לעבען, האָט מען זיך דערמאַנט וואָס פאַר א ... מענטש ער איז געווען און אַז ער איז אין ... נאַטור געווען זעהר אַן׳עהרליכער.

מיט אמאָל האָבען אַלע אַנגעהויבען רעדען ... איהם. ערשט נאָכדעם ווי ער איז שוין גע־... האָט מען זיך געכאַפּט, אַז ער האָט זיך ... געהאַלטען ריין און ציכטיג, און אַז ער ... געווען זעהר א גוטער בעל מלאכה, ממש א ... אין זיין פאַך, און אַז ער איז אין זיין ... געווען זעהר פּינקטליך און האָט געהאַלטען ... מאַשין אין דער בעסטער אָרדנונג און יעדע ... האָט געגלאַנצט און געבלישטשעט.

און צו די אַלע אויסגערעכענטע מעלות, איז ... נאָך געווען א מענטש מיט פּרינציפּען אויך.

און גראָד היינטיגען זומער איז ער, צום ביי־... באַר פּלוצלינג געוואָרען קראַנק, איך א טאָג ... ער איז געווען פריי פון דער אַרבייט אויף דער ... האָט ער געאַ־בייט אין גאָרטען, ער האָט ... עפּעס געטון, עפּעס פערפּלאַנצט, עפּעס ... עס זאָל וואַקסען. און מיט אמאָל איז ... געוואָרען נישט גוט אויפ׳ן האַרצען און ער ... אומגעפאַלען.

אַן׳אַנדערער אויף זיין פּלאַץ וואָלט איוראַי אָנ־... געהויבען שרייען: „גיט מיר חלשות־טראָפּען!" אָדער ... „גט מיר שוין א פּראָפעסאָר"! ער אָבער האָט ... נישט געקימערט וועגען זיין געזונט, ... ער האָט זיך געגעבען א זאָג: „אַך, דוכט זיך, ... איך בין געפאַלען אויף די יונגע רעטעכלעך, ... האָב זיי אַביסעל צוקוועטשט".

מ׳האָט געוואָלט לויפען נאָך א דאָקטאָר, אָבער ... האָט נישט געלאָזט, געזאָגט, אַז ס׳איז א שאָד ... פערזוימען א מענשען פון דער אַרבייט.

... געהען אַהיים אַליין האָט ער דאָך נישט גע־... מ׳האָט איהם געמוזט אוועקטראָגען אַהיים, ... דאָרטען איז ער אָפּגעלעגען קראַנק צוויי חדשים ... די בעסטע דאָקטוירים האָבען איהם געהיילט.

נו, פערשטעהט איהר דאָך אַליין, אַז מ׳האָט ... געמאַכט א שעהנע לייה, די מוזיק האָט גע־... טרויער־וואַלסען, און א סך פון די מענשען, ... וואָס האָבען צוזאַמען מיט איהם אין איין פאַבריק ... געאַרבייט, זענען צו זיין לייה געקומען, איהם ... באַגלייטען.

מ׳האָט געהאַלטען זעהר פייערליכע רעדעס. ... האָט איהם שטאַרק געלויבט און מ׳האָט בעד־... וואַונדערט וואָס אויף דער וועלט געפינען זיך אַזעלכע פיינע און וואוילע מענשען.

און נאָך דער לייה האָט א פריינד זיינער, איינער וואָס איז גראָד געשטאַנען לעבען דער אלמנה, בעגעגבען א זאָג:

— די, וואָס ווילען עהרען דעם אָנדענק פון זייער פערשטאָרבענעם פריינד און חבר, בעט די אלמנה צו זיך אַהיים אויף א גלעזעל טיי־

האָט זיך גראָד געמאַכט אַזוי, אַז צווישען די, וואָס זענען צו דער לייה געקומען, איז אויך גע־ווען איינער א געוויסער חבר עס, לאָמיר זאָגען. ער, דער חבר עס, האָט דעם פערשטאָרבענעם נישט געקענט אַזוי גוט, נאָהענט בעפריינדעט איז ער מיט איהם נישט געווען. ער האָט זיך מיט איהם בלויז א פּאָר מאָל געטראָפען ביי דער אַרבייט אין דער פאַבריק.

און ווען ער האָט געהערט, אַז די אלמנה לאַדעט איין צו זיך אַהיים, האָט ער גענומען און איז אויך געקומען אַהין. און געקומען אַהין איז ער, ווי מ׳זאָגט מיט די בעסטע כוונות. קיין זייטיגע פּניות דערביי האָט ער נישט געהאַט. ער איז אפילו נישט אויסען געווען זיך אַנצועסען דאָרט אומזיסט. יוארים ביי וועמען איז דאָס ביי אונז היינטיגע צייטען א באַזונדערע צי עסען וויפיל מ׳וויל נאָר אַליין?! ער, דער חבר עס, איז געקומען אַהין אידעאיש. „אָט. — האָט ער זיך געקלערט, — וועל איך אריינקומען אַהין, זיצען אַביסעל אין אַ וואַרימער שטוב און הערען ווי די קרובים פון דעם פערשטאָרבענעם, וועלכער איז געווען אַזא פיינער און אַזא וואוילער מענש, רעדען וועגען איהם און עהרען זיין אָנדענק".

אַלע האָבען זיך אויסגעזעצט ביים טיש. קיין עסען האָט נישט אויסגעפעהלט, אויך אין משקה איז נישט געווען קיין מאַנגעל, האָט מען געטרונקען צו גלעזלעך, צו צוויי, צו דריי און — צו צעהן.

עס האָט אַנגעהויבען ווערען וואַרים, האָט מען אויסגעטון די רעקלעך, און דאָס זעלבע האָט אויך געטון אונזער חבר עס. אָהן אַ רעקעל און אָהן אַ היטעל האָט ער זיך אַרום געשפּאַנט צווישען די צופעלאַמטע קרובים און זיך צוגעהערט צו דעם וואָס מ׳רעדט און וואָס מ׳דערציילט וועגען דעם פער־שטאָרבענעם.

און ווי ער האָט זיך אַזוי אַרומגעדרעהט, זע־נען מיט אמאָל צוגעגאַנגען צו איהם דריי קרובים.

— דאַ, — מאַכען זיי צו איהם, — האָבען זיך פערזאַמעלט בלויז נאָהענטע קרובים, און איהר זענט דאָ א פרעמדער. און עס איז די מיינונג פון דער אלמנה, אַז ס׳איז געווען א גרויסע חוצפּה פון אייך, צו קומען אַהער. איז זייט אַזוי גוט און טוט אָן דאָס רעקעל און דעם מאַנטעל און בעפרייט די וואוי־נונג פון אייער געזעלשאַפט.

דעם חבר עס איז דאָס נישט געווען אַנגענעם צו הערען, און ער האָט געפּרובט געבען צו פער־שטעהן די דריי מענשען, אַז ער האָט נישט געהאַט קיין זייטיגע פּניות דערביי און אַז געקומען אַהער איז ער מיט די בעסטע כוונות.

רופט זיך אָן צו איהם איינער פון די דריי:

— מיר ווייסען, מיר ווייסען די בעסטע כוונות אייערע, איהר זענט געקומען אַהער זיך אָנפרעסען, און דערמיט אַליין האָט איהר שוין בעליידיגט דעם אָנדענק פון דעם פערשטאָרבענעם, שוין זאָלט איהר זיך פערנעהמען פון דאַנען און נישט קאַליע מאַכען מעהר די שטימונג פון די קרובים און פריינד.

און ביי אָט די ווערטער נעמט ער און וואַרפט אויף איהם אַרויף דעם מאַנטעל. און אַן׳אַנדער קרוב גיט איהם א טו אָן אויפ׳ן קאָפּ דאָס היטעל מיט אַזא קנאַק, אַז פון די אויערען זעהט מען שוין אפילו קיין סימן נישט.

געשלאָגען האָבען זיי איהם נישט, און מ׳קען אַגען, אַז אין דעם פּרט איז דאָס אָפּגעגאַנגען גלאַט און, ווי מ׳זאָגט ביי אונז, קולטורעל. אָבער זיי האָבען איהם אַנגענומען אונטער די אָרעמס און איהם אַרויסגעשטופּט, און ווען ער איז שוין געווען פון יענער זייט טיר, האָבען די קרובים פון דער אלמנה׳ס צד איהם גלאַט אַזוי געשטויסען אהער און אַהין, און איין קרוב האָט איהם אַפילו געגעבען א שטויס מיט דער קני, אָבער וועה געטון פּיזיש האָט עס דעם חבר עס נישט, און מ׳קען זאָגען אַז דאָס איז בלויז געווען א מאָראַלישער יעהסאַג.

אין אַלגעמיין גענומען איז ער געוואָרען אַזוי צוטומעלט, אַז ער איז שנעל אַראָפּ פון די טרעפּ און איז אַוועק מיט א יעהטאַג אין האַרצען.

און דריי טעג נאָכאַנאַנד איז ער געווען צוטראָגען און האָט זיך אין ערגעץ קיין אָרט נישט געקענט געפינען.

און נעכטען אָווענט איז ער געקומען צו מיר זיך אויסרעדען דאָס האַרץ.

ער איז געווען שטאַרק צוטראָגען. ער האָט זיך געפיהלט אַזוי בעליידיגט, אַז די גאַמבע האָט זיך אַזש ביי איהם געטרייסעלט און פון די אויגען האָבען זיך איהם געגאָסען טרעהרען.

ער האָט מיר דערצעהלט די גאַנצע געשיכטע, און האָט מיך געפרעגט וואָס איך דענק וועגען דעם.

און איך האָב א ווייעלע נאָכגעדענקט און האָב איהם אַזוי געזאָגט:

— וואָס שייך דיר, ליבער פריינד מיינער, ביסטו בעגאַנגען א פעהלער, דו ביזט געגאַנגען אַהין, זאָגסטו, פּשוט דערפאַר וואָס דיין האַרץ האָט אַזוי געפיהלט, און איך גלויב דיר דאָס. אָבער די אלמנה האָט געמיינט, אַז קומען צו איהר זאָלען בלויז די נאָהענטע מענשען, וואָס האָבען איהר מאַן גוט געקענט. זעהסטו, ווען דו וואָלסט געקומען אויף אַן אָווענט וואָס די פאַבריק מאַכט צו עהרען דעם אָנדענק פון יענעם פערשטאָרבענעם אַרביי־טער, און מ׳וואָלט דיך פון דאָרט אַרויסגעוואָרפען וואָלט דאָס געווען א וואונדער. אין אַזעלכע ערעלעך זאָכען דאַרף מען זיך קענען פונאַנדערקלייבען. אָבער וואָס שייך זיי, האָבען זיי דיך בעהאַנדעלט גראָב, נישט טאַקטיש און, איך וואָלט געזאָגט, טאַקע נישט קולטורעל, און דאָס וואָס איין קרוב האָט דיר אַנגערוקט דאָס היטעל איבער די אויערען, איז ער פּשוט א חזיר, און זאָל ער געהען צו אַלדי רוחות, דער טפּש!

דערהערענדיג פון מ׳ר אַזעלכע רייד, איז דער חבר עם שוין מעהר נישט געווען אַזוי געפאַלען ביי זיך. דאָס פּנים האָט ביי איהם אַנגעהויבען שייבען, און ער האָט געזאָגט:

— איצט פערשטעה איך שוין וואָס זיי האָבען געמיינט דערמיט וואָס זיי האָבען געזאָגט, אַז איך בין דאָ א פרעמדער, און דאָס איבעריגע אַרט מיך שוין נישט.

דאָ האָב איך איהם וואַרים געדריקט די האַנד. איהם געגעבען א בוך אלס מתנה, און מיר האָבען זיך געזעגענט ווי גוטע פריינד.

און נאָכדעם ווי ער איז אוועק, האָב איך גע־טראַכט, אַז יענע לייט, וועלכע האָבען דעם חבר עס אַזוי גראָב בעהאַנדעלט און איהם אַרויסגעשטופּט, בעגעהען זיך אוודאי זעהר ערעל מיט די מ׳שינען, אויף וועלכע זיי אַרבייטען; זיי היטען זיי געוויס גוט אָפּ די מאַשינען פון דער פאַבריק און גיבען אַכטונג אויף זיי. פון די טרעפּ וואַרפען זיי זיכער קיין מאַשין נישט אַראונטערגעוואָרפען און איינפּאַקענדיג א מאַשין אין א קאַסטען, וואָלטען זיי פון אויבען אַנגעשריבען: „נישט וואַרפען!" אָדער: „פאָרזיכטיג"!

וועגען דעם, ליבע פריינד מיינע, האָב איך שוין אמאָל געשריבען. אָבער עס שאַדט נישט דאָס נאָך אמאָל צו דערמאָנען...

יאָ, נאָך א זאַך האָב איך געטראַכט.

איך האָב געטראַכט, אַז ס׳וואָלט אפשר געווען נישט קיין שלעכטער פּלאַן, אַז מ׳זאָל ביי אונז יעדען מענשען אויף דער פּלייצע אָנשרייבען מיט קרייד עפּעס אַזאַ בעפעליגעלט וואָרט ווי למשל: „פאָרצע־לאַי"!, „פאָרזיכטיג"!! „גלאָז"!, „נישט וואַרפען" וואָרים לאָמיר זיך נישט נאַרען, א מענש איז דאָך א מענש, און די מאַשין דאַרף איהם בעדינען, און פון דעם איז דאָך קלאָר, אַז וואָס־יואָס — א מענש איז נישט קיין קלענערער יחסן פון א מאַשין.

און טאַקע דערפאַר וואָס איך האָב אַזוי גע־טראַכט, האָב איך בעשלאָסען אָנצושרייבען אָט די געשיכטע, פון וועלכער מ׳קען זיך א־אָפּנעמען מוסר. און אָט האָב איך עס אנגעשריבען, און אָט האָט איהר עס.

(פונם סאָוויעטישען הומאָריסטי־שען זשורנאַל „קראָקאָדיל").

יודיש: מ. אשעראָוויטש

דאס לאדזער לעבן

מיטוואך, 3 פעברואר
כ"ב שבט תרצ"ז

זון-אונטערגאנג 4.27
זון-אויפגאנג 6.51

צוליב נויט האט אנ'אומגליקליכע מאמע
אוועקגעגעבן איהר איינ יעהריג קינד

אויף זשוראווער-גאס 8 וואוינט א יודישע פרוי, וועמען דער מאן האט פערלאזט מיט א יאהר צייט. און די פרוי איז געבליבן מיט א מיידעלע פון פינף פערטעל יאהר אלט אהן מיטלען צום לעבען. צוליב דער גרויסער נויט האט די אומגליקליכע מוטער שוין געהאט געמאכט א פרוב ערגיץ אונטערצוווארפן דאס קינד. דאך האט זי זיך מיישב געווען און איז אוועק אין ראבינאט און דארט געמאלדען, אז צוליב איהר שרעקליכער נויט-לאגע איז זי גרייט אוועקצוגעבן איהר קינד צו א יודישער פאמיליע, ווען אפילו עס זאל זיך האנדלען וועגען אדאפטירען. פאקטיש האט זיך אויסגעפונען א פערמעגליך קינדערלאזע פארפאלק, וועלכעס האט געמאלדען וועגען צונעהמען צו זיך דאס קינד. נאר בתנאי, אז דאס קינד זאל אדאפטירט ווערען. ... לעגנערע א בטערהאנדלונגען האט די אומגליקליכע ... מוטער דערויף מסכים געווען און נעכטען איז ... א היגען אדוואקאט אדורכגעפיהרט געווארען ... אפיציעלער אקט פון דער אדאפטאציע.

דאן-בעריש און דאן-יאן
צוויי שפאניער פון פאביאניץ ארעסטירט פאר פערשידענע אפערע...

(א) אין משך פון די לעצטע פאר וואכען האט זיך אין פערשידענע גרעסערע פירמעס אין לאדז, ווארשא און ביאליסטאק בעוויזען א געוויסער בערנארד האפמאן און פארשטעלענדיג זיך אלס האנדעלס-פערמיטלער ערקלערט, אז ער שטעהט אין קאנטאקט מיט א פאר פארשטעהער פון דער שפאנישער רעגירונג, וועלכע זיינען בעקומען איינקויפען טעקסטיל און לעדער אויסארבייטען פאר שפאניען. פאר דער סחורה זאלען די שפאנישע פארשטעהער בעצאהלען מיט בארע-געלד, די סחורה זאל צוגעשטעלט ווערען אויף דער שפאנישער שיף „יואוועגוס" אין דאנציג, כדי צו איבערציייגען די פירמעס, אז ער האט ווירקליך צו טון מיט די שפאנישע פארשטעהער איז ער געקומען אין דער בעגלייטונג פון א געוויסען הער, וועלכער האט גע-רעדט שפאניש און זיך פארגעשטעלט אלס דאן-זשואן מאראנאזא, אויך דער דאזיגער שפאנישער פארשטעהער האט ערקלערט, אז די איינגעקויפטע סחורה דארף צוגעשטעלט ווערען ביז'ן 15. ד. ח. קיין דאנציג אויף דער שפאנישער שיף.

האפמאן האט דערוויל, פון די איינגעקויפ-טע סחורות איינקאסירט ביי די פירמעס פראוויזיע א קאנטא פון דער איינגעקויפטער פאר שפאניען סחורה.

די גאנצע געשיכטע האט אבער אויסגעוו... עפיס אביסעל פערדעכטיג די אינדוסטריעלער ... זיי האבען געבעטען די מאכט דעם דאזיגען ... אויסצופארשען. דא האט זיך ארויסגעוויזען, „דאן-זשואן מאראנאזא" איז א געוויסער ... מארקאווסקי פון פאביאניץ, וועלכער איז דא ... לאנג געקומען פון א רעגענטינע און בעהערשט ... ריבער גוט די שפאנישע שפראך. דעם פרס ... אויסגענוצט — „דאן" בערנארד האפמאן און ... האט געמאכט א שפאנישע „ספולקע".

די דאזיגע שותפים האט מען דערווי... ארעסטירט.

א צולאג צו דער גריפע
א רייה אויסגעגליטשטע און צעניזוקטע

(א) אויף נאוואמיעסקא 32 האט זיך אויס-געגליטשט אויף די טרעפען, און פאלענדיג זיך צובראכען עטליכע ריפען די 59-יאהריגע דינסט מאריא וואנסאוויטש.

— אויף לימאנאווסקיעגא 19 האט זיך צו-בראכען א פוס דער 11-יאהריגער יוזעף יוש-טשאק.

— אויף זשעלאזנא 19 האט זיך צובראכען א האנד די 32-יאהריגע סטעפאניא ראקאווסקא.

(ז) ארויסגייענדיג פונ'ם „טעאטער פאלסקי" (געוועז. יודישער טעאטער „ראומאלטאשטשי") האט זיך צובראכען א פוס דער 22-יאהריגער פינקוס ראקאטש.

— אויף לאגעווניצקא 47 איז ארונטערגע-פאלען פון די טרעפען און זיך צובראכען א פוס די 62-יאהריגע גאלדע לאסקאווסקא.

— אויף לאגעווניקער 18 האט זיך צובראכען א פוס דער 35-יאהריגער העניך וויינטרויב.

— אויף דער סאלנע גאס האט זיך צובראכען (א) פוס און אויסגעלונקען א האנד דער 67-יאהריגער אהרן פינגערהוט (פיעפזשאווא 11).

— אויף לאגעווניקער 32 האט זיך צובראכען א פוס די 16-יאהריגע רישארדא שווירידאווסק...

— אינ'ם פארק „זשרודליסקא", אויפ'ן גליט... האט זיך צובראכען א פוס דער 8-יאהריגער הא... שומפיק.

די אלע האט פאגאטאוויע ערטיילט ערש... הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאלען.

הוספה-אקציע אין דער קאטאן- און טריקאטאזש-אינדוסטריע

(ז) אין לאקאל פון די קלאסען-פאראיינען אויף וויסאקא גאס 40 איז נעכטען פארגעקומען אנ'אלגעמיינע פערזאמלונג פון די ארבייטער אין דער קאטאן און טריקאטאזש-בראנזשע.

די פערזאמלונג איז פארגעקומען אונטער דעם פארזיץ פון ה' שובסקי. אלס רעפערענט איז ארויסגעטרעטען ה' יורטשאק. דער רעפערענט בעריכטעט וועגען דער אלגעמיינער לאגע אין דער קאטאן-און טריקאטאזש-בראנזשע און בעהויפט, אז כאטש עס האלט ערב דעם סעזאן, צאהלען די אונטערנעמער איצט די נידריגסטע לוינען, מען קאן בעשטימט זאגען, אז אין גאנץ איירא פע בעקומען די ארבייטער פון דער דאזיגער בראנזשע אין פוילען די נידריגסטע לוינען. ווייטער בעוויזט דער רעפערענט, אז מיט די גרויס און מיטעל-אינדוסטריעלער קאן מען נאך אין דער דאזיגער פראגע אדורכקומען. די קליין-אינדוסטריעלער ווילען מיט זייער שטעלונג דערפיהרען צו שטרייק. די פערזאמעלטע האבען בעשלאסען ... פאדערן א הוספה פון 10-15 פראצענט און ... רען די אקציע ביז צו אנ'ערפאלגרייכען סוף.

טעאטער איז ביי איהם אויך אנ'עניו...

(א) אין לאדז איז ארעסטירט געווארען ... 42-יאהריגער רוס גריגארי גאצזיק-גאטארסקי, ... כער איז א לאנגע צייט געזוכט געווארען ... דער פאליציי פאר בעגיין פערשידענע שווינדל... רייען, גנבות און אנפאלען.

אין לאדז האט ער זיך לעצטענס „מתו... געווען" מיט טעאטער-ענינים, זיך פארגעשטע... אלס טעאטער-דירעקטאר, און זיך געדרייט ... אקטיארן.

מען האט איהם ארייננעזעצט אין טורמ...

זעלבסטמארדע

(ז) אויף דער זגערזשער 91 האט זיך ... סמ'ט די 24-יאהריגע העלענא גאלדשטיין.

פאגאטאוויע האט איהר ערטיילט ערשט... הילף און אפגעפיהרט אין שפיטאל.

* * *

(א) אויפ'ן באלוטער מארק האט זיך א... דער טראמוואי-פאסשעקאלניע מחמת נויט בע'סמ... מיט סובלימאט די 32-יאהריגע סטאניסלאווא ס... לישאק. פאגאטאוויע האט זי אפגעפיהרט א... זאפאס-שפיטאל.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים א...
הויט-קראנקהייטען.
בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אויך אלע צרט אנאליזען.
זא ווארזקא 6, טעל. 12-234
... פון 8-11 נאכמ. און פון 6-9 אוונ...

אקופאציע-שטרייק אין שפיטאל קאכאנובקע

(א) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט אין געכטיגען נומער פון אונזער צייטונג האבען די אנגעשטעלטע אין שפיטאל קאכאנובקע, וועלכע האבען ערקלערט א הונגער-שטרייק געווארענט די דירעקציע, אז אויב זי וועט ביז'ן 3-טען פעברואר נישט נאכקומען די פאדערונגען פון די אנגעשטעלטע וועלען זיי ערקלערען אנ'אקופאציע שטרייק אין דער שארפסטער פארם.

אין משך פון נעכטיגען טאג האט געדויערט נארמאל דער הונגער-שטרייק, היינט זאל זיך אנהויבען דער אנגעקינדיגטער אקופאציע-שטרייק.

יעהרליכע אלגעמיינע פערזאמלונג
פון דער „געזעלשאפט פריינד פון ייוואָ"

די פערוואלטונג פון דער „געז. פריינד פון יודישען וויסענשאפטליכען אינסטיטוט אין לאדז" האט אין משך פון לעצטען יאהר אדורכגעפיהרט עטליכע וויכטיגע אקציעס, וועלכע זיינען געקרוינט געווארען מיט'ן גרעסטען דערפאלג.

דער לעצטער ייוואָ-חודש, וועלכער איז אנגעפיהרט געווארען דורך דעם בעקאנטען וויסענשאפטלער ז. רייזען, האט קלאהר בעוויזען, אז דער יודישער וויסענשאפטליכער אינסטיטוט האט געוואונען די סימפאטיע פון דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג.

לעצטענס האט דער וויסענשאפטליכער קרייז ביי דער געזעלשאפט אנגעהויבען אנ'אקציע מיט'ן ציל ארויסצוגעבען דעם ערשטען באנד וויסענשאפטליכע ארבייטען, וואס איז שוין צוגעגרייט צום דרוק. אין שייכות מיט דער אקציע איז אויך ארויסגעגעבען געווארען א פראספעקט צו דער לאדזער יודישער בעפעלקערונג וועגען אונטערשטיצען די דאזיגע וויכטיגע אונטערנעהמונג.

וועגען אלע וויכטיגע אויפטוען און אימפרעזעס וועט די פערוואלטונג אויספיהרליך בעריכטען פאר איהרע מיטגלידער אויף דער יעהרליכער אלגעמיינער פערזאמלונג, וואס וועט פארקומען זונטאג, דעם 7 פעברואר, 5 א זייגער נ.מ. לויט'ן ערשטען טערמין און 6 א זייגער, לויט'ן צווייטען טערמין, אין לאקאל פון „ארט", וואולטשאנסקא 27. דער סדר-היום פון דער פערזאמלונג: 1) דער עפענונג, 2) וואהלען פון פרעזידיום, 3) טעטיגקייטס און קאסע-בעריכט, 4) בעריכט פון דער רעוויזיאנס קאמיסיע, 5) דיסקוסיע איבער דעם בעריכט, 6) פרעלימינאר-בודזשעט אויפ'ן יאהר 1937/8, 7) וואהלען פון דער פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע, 8) פרייע פארשלאגען.

גייער פאלקסבלאט

ענדערונגען אין דער פראקוראטור

(א) ווי מיר דערוויסען זיך גייט אריבער דער ביז איצטיגער געהילפס - פראקוראר ביי דער לאדזשער פראקוראטור, סאוויצקי — אין דער אדוואקאטור.

מארגען! — א קאנפערענץ מיט די פוהרמאנעס

(א) אויף מארגען דאנערשטאג, דעם 4 ד.ח. איז בעשטימט געווארען א קאנפערענץ פון די טראנספארט - אונטערנעהמער און די פוהרמאנעס.

אויב מ'זאל נישט קומען צו א הסכם, האבען די פוהרמאנעס בדעה אנצוהויבען אנ'אלגעמיינעם שטרייק.

א סכסוך אויף בוי-ארבייטען!

(א) אין דער פירמע „אינזש. יאשקעוויטש" פון ווארשא, וועלכע בויט דעם פליגעל פונם מאשטשיצקי-שפיטאל איז אויסגעבראכען א סכסוך צוליבן קינדיגען ארבייטער און רעדוצירען די לוינען.

דער ארבייטס - אינספעקטאר האט אויף היינט בעשטימט א קאנפערענץ.

סיכסוך אין דער פירמע „דיקטא" אין זגיערזש

(ז) ווי בעוואוסט האט אין דער פירמע „דיקטא" אין זגיערזש אויסגעבראכען א שטרייק. די ארבייטער האבען געפאדערט 20 פראצ. הוספה. דער שטרייק דויערט שוין א פאר וואכען.

היינט זאל אין ארבייטס-אינספעקטאראט פארקומען א קאנפערענץ וועלכע זאל דעם קאנפליקט ליקווידירען.

פערוואונדעטע אין א בלוטיג געשלעג

(א) אויף דער ראקיטשינער גאס, נישט ווייט פונ'ם באהן-בריק, זיינען בעת א געשלעג, פערוואונדעט געווארען מיט מעסערס דער 52-יאהריגער הענריק בעלערושיאק און דער 25-יאהריגער וולאדיסלאוו קאספשאק.

פאגאטאוויע האט איהם אפגעפיהרט אין שפיטאל.

שויז אייז מאהל בעצאהלט...

(א) פאסירט האט די מעשה מיטן 53-יעהריגען דראשקער. אנדזשעי יאזשוויאק (פון פאנקאנאווא טאס 12).

אויף ראג נאוואטקא און לעגיאנאוו האבען זיך אריינגעזעצט אין זיין דראזשקע 2 בעגלעזעלטע פאר כאזשירען, וועלכע האבען בעפוילען דעם דראזשקער, ער זאל זיי אפפיהרען אויף סוף פאמארסקא גאס, ביי סטאקי.

אז ער האט זיי אהינגעפיהרט, זענען זיי ארא פגעשפרינגען פון דער דראזשקע און זיך געלאזט אר וועקגיין מיט דער שטשוטשעקע דורכן פעלד.

יוזשוויאק האט געוואלט פערהאלטען די דאזיגע לייט — האבען אבער יעני נישט געמאכט קיין לאנגע שהיות און אריינגעשטאסען איהם א מעסער אין זייט און אין קאפ...

פאגאטאוויע האט איהם ערטיילט ערשטע הילף און פאליציי זוכט די „ליכטיגע" פאסאזשירען.

ZACHĘTA
זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג
גרויסער דאפעלטער פראגראם!
1) „ערוא"
II
די גאנצע שטאט רעדט פון דעם

אנהויב 4 נ"מ, שבת און זונטאג—12 בייט.

[...]ערצווייפעלטע לאַגע פון אַ קרבן
פונם ענדעקישען כוליגאַניזם אין לאָדז

(–) אַ חוץ שמעון כעלעמנער, וועלכער גע־[...]ט, ליידער, שוין צו די קדושים, וואָס זענען [...]מגעבראַכט געוואָרען דורך די הענד פון אַנטיסע־[...]טישע כוליגאַנעס אין לאָדז, זענען, ווי בעקאַנט, [...]האָן נאָך אַ רייה שווער־פערוואונדעטע יודען, [...]לכע זענען קרבנות פון דער בלוט־דורשטיגער [...]עד־העצע, וועלכע איז גראָד אין יענעם אָוונד [...]רגאַניזירטער דאַנערשטאָג) גע... פערדיגט געוואָרען [...]ויף אַ ספעציעל ־ אַראַנזשירטער פאַרלעזונג פון [...]עריהמטען טאַלמודיסטא" גלח טשעטשאַק.

[...] היינטיגען זונטאָג איז אַרויסגעגאַנגען פון שפּי־[...]ל דער 21־יעהריגער קרבן פון די ענדעקישע [...]ליגאַנעס אין יענעם אָוונד, קאָפּעל סאַוויצקי [...]ן פעפער־גאַס 8.

קאָפּעל סאַוויצקי איז צוזאַמען מיט זיין פאָטער [...]יוועל געגאַנגען מיטוואָך 10 אַזייגער פון זייך [...]ודער, וועלכער וואוינט אויף מאַגיסטראַצקא־גאַס [...]. ניים הויז פאַמאַרסקאַ 41 האָבען דריי כולי־[...]גאַנעס זיך געוואָרפען אויף קאָפּעל סאַוויצקי'ן מיט'ן [...]טער. או דער יונגער סאַוויצקי האָט בעקומען אין [...]יוצע אַריין די ערשטע מעסער־שטעך האָט ער, [...]ידערפאַלענדיג אין אַ טייך בלוט, געבעטען די רוצחים, זיי זאָלען זיך איבער איהם דערבאַרימען.

די בלוטדורשטיגע כוליגאַנעס האָבען דאָס גע־בעט פון זייער קרבן נישט געהערט און איהם ווייטער צושניטען מיט זייערע מעסערס די פלייצע און די הענד.

אין דער צייט, ווען די באַרבאַרען האָבען גע־צאַפּט דאָס בלוט פון זייער יונגען יודישען קרבן, האָט איינער מיט די הענד און פיס געשלאָגען מכות־רצח דעם אַלטען פייוועל סאַוויצקי, דעם פאָטער, וועלכער האָט מיט אַ פערקאָרטשעט האַרץ פון יסורים זיך צוגעקוקט ווי די חיות שניידען מיט מעסערס זיין זוהן.

אָפּטועענדיג זייער בלוטיג שטיקעל אַרבייט, זע־נען די רוצחים רוהיג אַוועקגעגאַנגען און אַנגעקו־מענע דורכגעהער האָבען געהאָלפען דעם אומגליק־ליכען פאָטער אַריבערטראָגען זיין שווער־פערוואונ־דעטען זוהן צו זיין קוזינקע אויף פאַמאַרסקא 37. דאָרט האָט מען ערשט גערופען די פּאַגאָטאָוויע וועלכע האָט איהם געגעבען די ערשטע הילף. אָפּ־ליגענדיג 2 טעג אויף פאַמאַרסקאַ 37 ביי דער קוזינקע, איז קאָפּעל סאַוויצקי איבערגעפיהרט געוואָ־רען אין שפּיטאָל אויף דרעוונאָווסקא.

אין שפּיטאָל זענען ביי קאָפּעל סאַוויצקי'ן פעסטגעשטעלט געוואָרען 6 טיפע וואונדען אין דער פלייצע; צום גליק האָט דאָס רוצחישע מעסער נישט אָנגערירט די לונגען. אין געגענפאַל וואָלט געשטאַנען אין סכנה זיין יונג לעבען.

עס איז כדאי צוצוגעבען אַז פייוועל סאַוויצקי מיט דער פאַמיליע וואוינט אין לאָדז נישט קיין גאַנצע צוויי וואָכען. ער האָט געוואוינט אין וולאָש־טשעווע, קעלצער וואָיעוואָדשאַפט, פון וואַנען ער האָט געמוזט ענטלויפען צוליב'ן בושעוועדען כוליגאַניזם. אין שטעטעל האָט פייוועל סאַוויצקי געהאַט אַ קרעמעל, וואָס איז צוראַבירט געוואָרען דורך די ענדעקעס, און מורא־האָבענדיג אויף פאַר'ן בעדראָהטען לעבען (ווייל זייבער אַ יודישער שכן איז דערהרגעט געוואָרען אויף זיין אייגענעם הויף) איז ער מיט ווייב און קינדער אַ פערזאַרימטער געקו־מען קיין לאָדז, וואו ער פערדינט נישט קיין גראָשען געלד. די לאַגע פון יונגען קאָפּעל סאַוויצקי, איז דערבער אַ פערצווייפעלטע, ווייל אינדערהיים, אין קליינעם שטיבעל אויף פעפער־גאַס 8 האָט ער ממש נישט וואו צו ליגען און עס איז נישטאָ פון וואַנען איהם צו געבען עפּעס אין מויל אַריין.

אדוו. קאָוואַלסקי און ראַטמ. טשערניק
ווערען צוגעצויגען צו פעראַנטוואָרטליכקייט
פאַר לויבען דעם ענדעקישען מאָרד־אַקט איבער שמעון כעלעמנער

(–) מיר האָבען שוין בקיצור מיטגעטיילט, [...] דער פּראָקוראָר פון לאָדזער קריין - געריכט [...]ר ספּולניק האָט בעשלאָסען אונטערצונעהמען אַנ־[...]ואַרשונג געגען פּרעזעס פון דער לאָדזער ענ־[...]קישער פּאַרטיי אַדוו. קאָוואַלסקי און געגען [...]עקישען ראַטמאַן טשערניק, וועלכע האָבען אויף [...] לעצטער זיצונג פון שטאָט־ראַט געמאַכט אַ [...]ח אויסרופען, אין וועלכע עס איז גלאָריפיצירט [...] נעלויבט געוואָרען דער מאָרד־אַקט איבער'ן יונגען לאָדזער קדוש שמעון כעלעמנער.

די אויספאָרשונג געגען די פיהרער פון דער לאָדזער ענדעציע איז שוין פאָרגענומען געוואָרען אין הסכם מיט'ן אַרטיקעל 154 פון שטראָף־קאָדעקס, וועלכער זעהט פאָר אַ שטראָף ביז 5 יאָהר תפיסה.

די לאָדזער פּראָקוראַטור וועט אין די נאָ־ענטסטע טעג אַרויספאָדערן פון מאַגיסטראַט די סטע־נאָגראַמע פון דער לעצטער שטאָט = ראַט־זיצונג. נאָכ'ן בעקענען זיך מיט דער סטענאָגראַמע וועלען דורכ'ן פּראָקוראָר דרעשער אויסגעהערט ווערען דער פאָרזיצער פון דער דערמאָנטער שטאָט־ראַט־זיצונג פּרעזידענט גאַדלעווסקי ווי אויך די סעק־רעטאַרן פון דער זיצונג: דיר. קאַלינאָווסקי און נאָטשעלניק באַרטשעווסקי.

דער אויסגאַנג פון דער דאָזיגער אויספאָר־שונג ווערט דורך דער לאָדזער עפענטליכקייט, בפרט דורך דער יודישער בעפעלקערונג ערוואַרט מיט גרויס פעראינטערעסירונג.

גריסע אוואַנטורע אויפ'ן נעכטיגען
רעוויזיאָניסטישען מיטינג אין לאָדז

(–) נעכטען 9 אָוונד איז אין זאַל אויף [...]ווסקי 3 פאָרגעקומען אַ מיטינג פון די רע־[...]אָניסטען. מיט רעדעס זענען אַרויסגעטרעטען [...]ה"ה אַפּליקאַנט בערקאַל, קליננבייל און אינוש. [...]ארן.

בעת דער רעדע פון אינוש. עלפערן, וועל־[...] האָט אין העפטיגע ווערטער אַטאַקירט דעם צענטראַלען פּאַלעסטינא־אַמט, הלמאי מען גיט נישט אַרויס פאַר די ביתרים קיין סערטיפיקאַטען, זענען מצד איינינע פּערזאָן געפאַלען שאַרפע צווישענרופען.

אויף די צווישענרופען זענען געקומען ענט־פערס, אַ וואָרט פאַר אַ וואָרט און עס איז געקו־מען צו אַ געשלעג. אין רעזולטאַט זענען עטליכע פּערזאָן צושלאָגען געוואָרען. בעת־מעשה זענען אויסגעהאַקט געוואָרען די שויבען אין זאַל, וואו עס איז אָפּגעהאַלטען געוואָרען דער מיטינג.

Dr. med.
HALTRECHT
[...]ציעל־אַרצט פאַר הויט-,געשלעכטס־
[...]ראַנקהייטען און מענער־שוועכע
[...] זיך איבערגעצויגען פון פּעטריקאָווער 10 אויף
161 פּיעטריקאָווער 1[...]
טעל. 245-21.
[...]ט אָן פון 8 ביז 2 בייטאָג און פון 7 ביז 9 אָוו.
[...] זונטאָג און חגאות פון 9 ביז 1 בייטאָג.
[...]אַר אונבעמיטעלטע לעטשניצא־פּרייזען

הילפסרוף פון די יוד. האַנדווערקער
אין וויסאָקע־מאַזאָוויעצק

וואַרשא, (יט"א) פון יודישען האַנדווער־קער־פערבאַנד אין וויסאָקע מאַזאָוויעצק מיט דער גוטהייסונג פון דער אָרטיגער קהלה=פערוואַלטונג האָט די יט"א ערהאַלטען פאָלגענדען אויפרוף מיט דער בקשה צו פערעפענטליכען:

מיר יודישע האַנדווערקער אין וויסאָקע־מאַזאָוויעצק, ווענדען זיך צום הילפס־קאָמיטעט ביי דער יודישער קהלה־פערוואַלטונג אין וואַרשאַ מיט דער דרינגענדער בקשה: העלפט אונז אין דער גרויסער נויט. שוין דריי מאָנאַטען זיינען די גע־שעהענישען ביי אונדז אין שטאָט הערשט ביי די יודישע האַנדווערקער נ'יט און הונגער. אונזער לאַגע איז האָפנונגסלאָז, די וויסאָקער קהלה־פער־וואַלטונג איז נישט בכח אונז מעהר צו שטיצען. מיר ווענדען זיך צום הילפס=קאָמיטעט ביי דער יודישער קהלה=פערוואַלטונג אין וואַרשאַ מיטן אַלאַרם=רוף וועגען דרינגענדער הילף, כדי צו ראַטעווען צהנדליגער האַנדווערקער־משפחות פון אונטערגאַנג. זעהט אַז די הילף זאָל נישט קומען צו שפּעט.

קליינער פעליעטאָן

מיינעטוועגען

— יאָ אַ רב! נישט אַ רב! — זאָגט שמיל־שמעלקי — אַזוי צו אַזוי איז עס אַ'ענין!

ס'איז דיזעלבע געשיכטע, וואָס איך האָב גע־זעהן פאַר דער מלחמה אין יודישען טעאַטער מיטן „האַמלעט": „זיין, אָדער נישט זיין?"

מילא, איינס „האַמלעט" איז עס מאָמשיק געווען קלאָר, וואָרום דאָרט האָב איך גענוי געוואוסט, וואָס עס איז זיין און וואָס עס איז מיין...

איך האָב גענוי געוואוסט, אַז זייגע זעכצען מיינע 75 קאָפּיקעס, פאַר וועלכע איך האָב געקויפט דעם בילעט, און די שפּיל האָט געטויגט אויפן פייער...

דאָ ווייס איך אויך, אַז די שפּיל איז אויפן פייער, אַז די מעשה איז אַ קאָפּיקע נישט ווערט (רעכענענדיג איבער אויף אונזער וואַלוטע, אויב איהר ווילט!), כאָר ווי זאָגט מען עס: „ניעך שיען דזשע־טשי פּאָוויאַם!"

און מ'לעבט ב"ה אַ לעבען פונקט, ווי אין גן־עדן, כ'האַלט אונז בלויז; און איין קרעכץ איבער די פּיס־קלעך, מיט פּרנסה איז מען פערזאָרגט ביז איבערן קאָפּ — טאָ וואָס פעהלט אונז נאָך, איך בעט אייך, חוץ אַ רב...

אַ ס'וועט זיין אַ רב — וועט זיין אַ רוב מנין ובנין!

און טאַקיש אַזוי! אַ גרויסע מעג יאָ זיין, און אַ רב — נישט?

הלמאי? פאַרוואָס נישט?

ווען מ'פרעגט מיך, בין איך אַפילו מספּים, עס זאָל זיין אַ רביצין אויך!

מיינעטוועגען!

אפי שלאָגט זיך נישט! מ'איז ב"ה אַזוי אויך גענוג געשלאָגען!

שמילשעלקי

אַפּטייקען.

היינטיגע נאַכט - דיזשורען

(א) היינט בייֿנאַכט דיזשורירען: מ. סאָמפּערסקע־וויטש (זגערזשער 54), רייכטער און לאַפּאַדאַ (11 ליסטאָפּאַדאַ 86), י. זונדעלעוויטש (פּעטריקאָווער 25), גאָמאָרסקי און שאָץ (פּזשעיאַזד 19), מ. ...טעל (קאָפּערניקא 26), מ. ליפּיעץ (פּעטריקאָווער 193) ו. קלאָפּאָטאָווסקי (זשגאָרזשער 147).

צוויי קעשענע־גנבים געכאַפּט ביי דער האַנד

(ז) אין קינאָ „קאַפּיטאָל" האָבען צוויי קע־שענע־גנבים דער 19־יעהריגער פישעל פּאַט (לאַגעווניצקאַ 4) און 17=יעהריגער מרדכי סאָר־נאָוסק (וואָלבאָרסקאַ 11) געפּרובט אַרויסציהען פון טאַש פון אַ בעזוכער אַ פּאָרטפעל מיט אַ גרעסערע סומע געלד. מען האָט די צוויי חברה־לייט געכאַפּט ביי דער האַנד און איבערגעגעבען דער פּאָליציי.

1=טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאַר כירורגיע פון צייהן, קיהן=באַקען און יאַסלען
Dr. med. פון
Sadokierski
פּיעטריקאָווער 56, טעל. 129-77
עמפּפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בייטאָג.

איזראעל
[...]ריף נאָוואָמיעיסקא
שפּאַנענדער ראָמאַן פון לאָדזער לעבען

[...]ילקע האָט נישט מעהר געקענט דערהאַל־[...]דיזעלבע קאַלטבלוטיגקייט און געמאַכטע גלייכ־[...]גקייט אַפילו צו דעם געפערליכסטען און נראַס[...]טען ענין, לייענדיג דעם בריף האָט זי אָנגע־[...]ן צו פערלירען די הערשונג איבער איהרע [...]ן. די יוערטער איב'ם בריף זענען געפאַלען [...]איהר ווי קלעפּ פון אַ האַמער, זי האָט אין דעם [...] דערזעהען אַ שטאַלצע דעצידירטע שטעלונג [...] פּראָבלעם, נישט קיין היציגע זידעל־ווערטער, [...]ע לאָזען זיך שטענדיג אויס מיט גאָרנישט, [...]קאַטעגאָרישע בעשלוסען, וועלכע דאַרפען אויך [...]רט ווערען מיט אַנ'אייגענער קאָנסעקווענץ.

[...]ילקע האָט ווי דעמאָל גענומען דעם בריף פאַר [...]יגען און ווייטער געלייענט:

„מיין פרוי מוז רוהיג ליגען אין איהר קבר, [...]איז געוואָרען דער ציל פון מיין לעבען, און [...]קען נאָר געשעהען דעמאָלט, האָט העגריק [...]ג געשריבען, ווען איך יועל זויסען, אַז איך [...] בלייבען אַ פאָטער צו איהר און צו מיין קינד. [...], אַז איהר זענט יורידיש אינגאַנצען גערעכט, [...]הר האָט אין דער הינזיכט די גאַנצע מאַכט איבער מיר, אויף דעם פּראַנט וועל איך מיט אייך אַפילו נישט אָנהויבען צו קעמפען, פּשוט דערפאַר, ווייל איך האָב נישט ליב זיך צו שטעלען אין קאַמף דאָ וואו מיינע שאַנסען זענען שוואַכע. קעמפען מיט אייך פיזיש וועל איך אויך נישט, איך יועל אייך נישט דראָהען מיט דערשיסען, מיט דערהרגענען, איך וועל דערפון גאָרנישט האָבען און אויך רעגינאַס בלוט אין קבר וועט דורכדעם נישט אויפהערען צו קאָכען און זידען. איך וועל קעמפען מיט אייך אַזוי ווי עס פּאַסט פאַר אַ מאַן און פאַר אַזאַ מאַן וועלכער איז געהאַרטעוועט געוואָרען אין לעבען און מיטגעמאַכט די צרות וואָס איך אין די לעצטע 2 יאָהר.

צילקע האָט ווידער פערמאַכט די אויגען, אַזוי ווי מיט שפּיזען האָט זי געשטאָכען יעדעס וואָרט אין בריף, אַזוי ווי אימיצער יואָלט איהר אָנגעטון, כיוון יועהטאָגען געגעבען זיך מ'ט אַנ'אייזען אין קאָפּ, אַזוי ווי אימיצער יואָלט איהר געגאָסען קאָ־כענדיג וואַסער אויפ'ן נאַקעטיגען לייב, אַזאַ גע־פיהל האָט זי געהאַט, הגם זי האָט נאָך נישט גע־וואוסט צו וואָס דער בריף צילט און וועלכע וועלען זיין פייגענבערגס אויספיהרונגען

„חשובע מאַדאַם — האָט צילקע ווייטער גע־לייענט — איך בין זיך מודה מיט דער גאַנצער אויפריכטיגקייט, אַז איך פערשטעה אויך אייער לאַגע אין די לעצטע 2 יאָהר, איך האָב זיך דערמיט אינטער־ריסירט און מ'האָט מ'ר גענוי געשריבען וועגען דעם. פערשטעהט זיך, אַז אויך אייער לאַגע איז נישט פערהאַן וואָס מקנא צו זיין, איך האָב גע־הערט וועגען דעם, אַז איהר גרייט זיך חתונה צו האָבען און טאַקע דעריבער האָב איך בעשלאָסען אָוועקצושרייבען דעם דאָזיגען בריף, הגם איך וואָלט נאָך געקאָנט לאַנג האַלטען ביי זיך און אַ־איינשפּאַ־עו אַ'באַנגענעהמליכקייט אַזוי לאַנג ווי דאָס אי־ נישט נויטיג און אויך איך וועל נישט האָבען קיין נוצען דערפון. איצט אָבער, ווען מ'האָט מיר געשריבען, אַז דער ענין איז שוין ביי אייך זעהר אַקטועל האָב איך שוין געמוזט דעם היינטיגען בריף שיקען כדי ווידעראַמאָ־ אויסצומיידען אונאַנגע־נעהמליכקייטען פאַר אייך און פאַר מיר".

„לייענט אויפמערקזאַם, איז ווייטער געווען געשריבען אינ'ם בריף, וואָס איך לעג אייך פאָר, איך גיב זיך אַ א חשבון דערפון, אַז איהר האָט חתונה מיט דעם מאַן, וועלכער איז מיר בעקאַנט, נישט אויס ליבע, נישט אויס ליידעבשאַפט, נישט צוליב עראָטישע טעמים, פאַר מ'ר איז דאָס קלאָר און איך האָף, אַז איך האָב אין דער הינזיכט נישט קיין טעות, כ'ווייס, אַז נאָכדעם ווי איך האָב זעהר פיל געטראַכט וועגען דעם, אַז איהר האָט מיט איהם חתונה אין פערבינדט זיך מיט איהם בלויז צוליב־עם, ווייל איהר וואָלט ערציהען מיין קינד, איך בעטאָן, מיין קינד, פאַר אַ גוטען מענשען, איך שטרעב אויך צו דעם אייגענעם, איהר האָט נישט קיין מיטלען דאָס צו טון און דעריבער געהט איהר אויף דעם וועג פון לייכטסטען יוידערשטאַנד אַזוי ווי איך האָב דאָס אַמאָל ליידער געטון, איהר וואָלט חתונה האָבען מיט זיגמונד ווערובעלטשיק (איך וואָלט געוואָלט אויסמיידען אויפצושרייבען דעם נאָמען) כדי צו זיין זיכער, אַז איהר וועט קענען דערציהען דאָס קינד, אַזוי ווי אייער מאַן האָט דאָס אייך איבערגעלאָזען אין זיין צוואה. ווי איהר זעהט בין איך אויך אין אַזאַ עהנליכע לאַגע, ווייל איך מוז אויך אין דער הינזיכט אויספיהרען די צוואה פון מיין פרוי, וועלכע איז אגב נישט גע־שריבען געוואָרען, אָבער זי איז קלאָר און פער־שטענדליך פאַר יעדען בר דעת, דער פּלאַנטער פערוויקעלט זיך אַלזאָ וואָס אַמאָל מעהר און נאָך אַביסעל וועט מען שוין אינגאַנצען נישט קענען געפינען דעם עק פונ'ם פאָדעם. וועלכער זאָל מעג־ליך מאַכען אויפצופלאָנטערן די פערוויקעלטע לאַגע און דאָס ווי איך איצט טון".

— וואָס מיינט ער מיט זיך, האָט צילקע אויסגעשריגען צוקנייטשענדיג דעם בריף אין איהר פויסט, וואָס יויל ער מיט מיר איצט לערנען שכל, יושר, לאָגיק? און וואָס מישט ער זיך עפּיס אריין אין מיינע אַ נ'ימסטע אנגעלעגענהייטען, ווער האָט אַ הם געגעבען דאָס רעכט אין די פולמאַכט דערצו?

אין ערשטען מאָמענט האָט צילקע געהאַט קאַ־טעגאָריש בעשלאָסען נישט ווייטער צו לייענען דעם בריף, איהם פערברענען, נישט נאָכקוקען דעם אַדרעס, אַז זי זאָל נישט קענען ענטפערען, דער דאָזיגער בעשלוס איז נאָר געווען אויף אַ רגע, באַלד האָט זי זיך אָבער בעזינען, אַז דאָס איז נישט קיין טאַקטיק, אַז זי מוז לייענען ביז'ן סוף, זי האָט זיך אָבער צוערשט געמוזט בערוהיגען, כדי צו בעהערשען איהרע אָנגעשטרענגטע נערווען.

(פאָרטזעצונג קומט)

אויסארבייטונג און פערקויף

וואס זאגט וועגן דעם דאס נייע געזעץ וועגן אינדוסטריע־שטייער

לויט די פערפליכטענדע ביז־איצט פארשריפטן האט יעדע אינדוסטריע־אונטערנעהמונג געמעגט אויפ'ן סמך פון איהר פאטענט פיהרען גלייכצייטיג א פערקויף פון די אייגענע אויסארבייטונגען נישט דארפענדיג דערויף אויסקויפען קיין בעזונדערען האנדעלס־פאטענט.

די אינדוסטריעלער האבען זיך נאר געמוזט צופאסען צו פאלגענדע בעשטימונגען: א הורט־פערקויף מחוץ דער שטאט, וואו ס'געפינט זיך די פאבריק, האבען זיי נאר געקאנט פיהרען אויף אַרט, אין דער זעלבער שטאט האבען זיי געקאנט פיהרען א הורט־פערקויף אויף א סך שטעלען, זיי האבען נאר אויף יעדער געפיהרטער הורט פערקויף שטעל געמוזט אויסקויפען א רעגיסטראציע־קארטע.

וואס שייך דא פערקויף אויף ענצעל אדער דעטייל האט אן אינדוסטריע־אונטערנעהמונג געמעגט פיהרען דעסגלייכען אהן א בעזונדערען האנדעלס־פאטענט, אויב דער דאזיגער פערקויף איז פארגעקומען אין זעלבען לאקאל אבער אין די גרעניצען פון זעלבען לאקאל, וואו די אונטערנעהמונג געפינט זיך.

די דאזיגע פריווילעגירטע לאגע פון דער אינדוסטריע האט אויפגערודערט די סוחרים, וועלכע האבען אין דער דערמאנטער בעציהונג געזעהען א בולטע בעקרעפטיגונג פון איהרע קאנקורענטען.

דער גערעכטער פראטעסט פון די האנדעלס־קרייזען האט ענדליך געהאט די געהעריגע פעולה, ס'איז טאקע פערעפענטליכט געווארען דאס נייע געזעץ וועגן אינדוסטריע־שטייער, אין וועלכען די אנגעוויזענע זאכלאגע ווערט גענצליך געענדערט.

קודם כל איז אפגעשאפט געווארען די הנחה, אז הורט – פערקויף – שטעלען מעגען אינדוסטריע־אונטערנעמונגען פיהרען אויפ'ן סמך פון זייערע פאבריקס־פאטענטען. לויט די נאוועליזירטע בעשטימונגען מוז אויף יעדען פערקויף אויסער־האלב דעם פאבריקס־לאקאל אויסגעקויפט ווערען א בעזונדערען האנדעלס – פאטענט און אין דעם פאל איז אלץ איינס, צי דער פערקויף געפינט זיך אויפ'ן שטח פון דערזעלבער שטאט אדער אין אן'אנדערער שטאט.

געבליבען איז נאר ווייטער אין קראפט די בעשטימונג, לויט וועלכער א קליין אדער דעטייל פערקויף מעג געפיהרט ווערען אהן א בעזונדערען האנדעלס־פאטענט אין זעלבען לאקאל, וואו די אינדוסטריע־אונטערנעמונג געפינט זיך.

דערביי מוז אבער בעמערקט ווערען, אז די דאזיגע הנחה איז נישט, ווי פיל מיינען, בלויז חל אויף האנדווערקער, אדער קליינע אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען, נאר בכלל אויף אלע אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען.

דעסגלייכען מוז אויך צוגעגעבען ווערען דער פרט, אז די נאוועלע ברייטערט אויס אין א געוויסער מאס דעם שטח, איבער וועלכען די הנחה שפרייט זיך אויס.

לויט די ביזהעריגע בעשטימונגען האט דער פערקויף געמעגט געפיהרט ווערען נישט נאר אין דער זעלבער שטוב, וואו די אינדוסטריע־אונטערנעהמונג געפינט זיך, נאר אויך אין א נעבען שטוב, פון וועלכער זי איז אפגעטיילט מיט א קאָרידאר, טרעפען א. א. וו.

די איצט־פערעפענטליכטע נאוועלע דערלויבט אפילו צו פיהרען דעם פערקויף אין אן'אנדערען בנין, וועלכער מוז זיך אבער געפינען אויף דער זעלבער פאססעסיע (הויף).

די נייע בעשטימונגען טרעטען אריין אין קראפט פון 1 אפריל 1937.

Tysiącom dzieci w Polsce grozi głód.
Pomyślcie o tem i złóżcie o f i a r ę
na Pomoc Zimową dla bezrobotnych.

פייערונג אין לאדזער ברית תרומפלדור

אין צוזאמענהאנג מיט'ן פארענדיגען דעם קורס פון פ. צ. ק. (פוילישער רויטער קרייץ)

אין לאקאל פון לאדזער בית"ר, נארוטאוויטשא 28 איז פארגעקומען די פייערונג פון פערטיילען די דיפלאמען פון שוועסטער פון פוילישען רויטען קרייץ די 26 אחיות פון בית"ר וועלכע האבען געענדיגט דעם קורס פ.צ.ק. וואס איז ארגאניזירט געווארען ביים בית"ר.

אין דער פייערונג האבען אנטייל גענומען: חבר פארשטעהער פון וואיעוואדישען אמט פאר געזונד־הייט דר. וועילאנד, די פארשטעהערין פון קרייז צענט. פון פ.צ.ק. פרוי די שוסטער, א פארשטעהער פון ל.א.פ.פ., דער אינסטרוקטאר פון פ.צ.ק. אינזש. י. קלאטשקאוסקי און חבר האלפערן־וויעליטשינסקי אלס רעפערענטין אין קורס.

נאכן צוטיילען די דיפלאמען דורך פרוי דר. שוסטער האט געהאלטען א לענגערע רעדע חבר. נ. איזביצקי, מפקד פון בית"ר אין לאדז. חבר. איזביצקי האט אנגעוויזען דעריוף, אז דער קורס פון פ.צ.ק. אין בית"ר איז דער ערשטער קורס אין דער יודישער געזעלשאפט, אז חבר קורס וועלכער איז דורכגעפיהרט געווארען אויסגעצייכענט און געגעבען מאקסימאלע רעזולטאטען זאגט עדות וועגן דער גוטער בעציהונג פון די מאכט־ארגאנען ביי פ.צ.ק. צו דער יודישער געזעלשאפט. נאכהער האט דר. איזביצקי אויס־געהריקט די האפענונג אז דער קורס וועט נישט בלייבען דער איינציגער פון זיין מין און אז נאך איהם וועלען קומען קורסען אין אנדערע יודישע ארגאניזאציעס און איבערהויפט אין בית"ר נישט נאר אין לאדז נאר אין גאנץ פוילען.

ווייטער האט דר. איזביצקי אונטערגעצייכענט אז דער קורס איז א קאנטיגואירונג פון פיל פרובען וועלכע עס האט אונטערגענומען די ארגאניזאציע ברית־טרומפלדור צו אנקניפען אנ'ענגערען קאנטאקט מיט די יעניגע מלוכה'שע מאכטארגאנען וועלכע קענען העלפען דער יודישער יוגענד אין דער אויס־בילדונג און צוטרייטונג צו דער צוקונפטיגער אר־בייט און קאמף אין ארץ־ישראל, וואס האט זיך שוין אויסגעדריקט אין ארגאניזירען פון לאפפ. קורס ביים בית"ר און די שאפונג פון א ספעציעלע פי־תרישע פ.וו. אפטיילונג ביים בערעק יאסעלעוויטש־לעגיאן.

אין נאמען פון די אבסאלווענטען פון קורס האבען געדאנקט דעם אינזש. י. קלאטשקאווסקי די פתרית נ. ביעלאווסקא וועלכע האט איהם איבערגע־געבען אין צייכען פון דאנקבארקייט דעם בוך פון ז. זשאבאטינסקי, „די געשיכטע פון יודישען לעגיאן".

צום סוף האט געהאלטען א רעפעראט אינזש. י. קלאטשקאווסקי, וועלכער האט בעטאנט אז דער אנ־טיסעמיטישער גייסט, וועלכער האט זיך לעצטענס א־רייגעקריגען אין דער פוילישער געזעלשאפט האט נישט קיין צוטריט צום פ.צ.ק. וועלכער שטעהט אויפן גרונד פון דער קאנסטיטוציע און מאכט נישט קיין אונטערשיד צווישען די פערשידענע בירגער. אינזש. י. ק. האט דערנאך אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט דערמיט, וואס עס האט זיך' ענדליך איינגעגעבען דעם פוילישען רויטען קרייץ אנצופינדען א קאנטאקט מיט דער יודישער געזעלשאפט דורך טאפען פון ערש־טען קורס.

KINO TEATR
MIRAŻ

היינט און פאלג. טעג!
פרעכטיגער דאפעלטער פראגראם!
כשוף - מאכערין
אין דער הויפט־ראלע:
R. SCOTT
ווי אויך
„Czu-Czin-Czau"
אין די הויפט־ראלען:
Fr. Kortner i Anna May Wong.
אנהייב 4 נ"מ, שבת און זונטאג – 12 בייט.

בריף אין רעדאקציע

צו דער רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט"

אין צוזאמענהאנג מיט דער ערקלערונג פון פאר־שטעהער פון בית"ר דר. איזביצקי, אין נעכטיגען נ־מער פון אייער ח' צייטונג האלט איך פאר נויטי־למען האמת פאלגענדעם פעסטצושטעלען:

1) עס איז נישט אמת אז די בעאמטע פון ציו־ניסטישען ביורא האבען „דורכאויס געוואלט פראוו־אקירען א געשלעג". דאגעגען איז אמת, אז בעת אין האב רוהיג אויסגעהערט די פאדערונגען פון חב־„רעלעגאציע" האבען זיך אין לאקאל איינגעריס־בערך א 50—60 יונגלען אונטער דער אנפיהרונ־פון „קאמענדאנטען" אין באלד ביים אריינגאנג א געהויבען ברעכען שויבען און אויך געוואלט דעמ־לירען דעם לאקאל. עס איז געווען קענטיג, אז די „בעזוך" האט נישט קיין שום ממשותדיגען צוו־נאר איז אויסען נישט מעהר ווי א פוסטע דעמ־סטראציע, אויסגערעכענט אויפן עפעקט פאר ד־גאס.

2) עס איז נישט אמת, אז מיר האבען ארויס־רופען פאליציי. דאגעגען איז אמת אז דעם אנקומ־דען פאליציאנט, וועלכער איז ווארשיינליך אויפמ־זאם געווארען אויף דער גאס צוליב דער „מוסט־האפטער פערהאלטונג פ: די ביתרים", האבען מ־געבעטען נישט צו אינטערווענירען.

3) עס איז א שקר מוחלט אז איך זאל האב־אויסגעדריקט אנערקענונג פאר דער „מוסטערה־טער פארם פון די ביתרים" אז איך זאל האבען אויסגעדריקט אז עס איז מכלומרשט א „עוולה" דער ביתר קריגט נישט קיין סערטיפיקאטען". דאקעגען (אגב בין איך נישט סעקרעטאר פאלעסטינא־אמט) נאר איבערגעגעבען דעם ענט־פונגס לייטער פון פאלעסטינא אמט אין ווארשע וועלכען איך האב זיך פערבונדען טעלעפאניש מערן תרוך פון דער „רעלעגאציע" און וועלכע אויסמידען שוועטוועלע רעמאלירונג פון לאקאל) כיטגלידער פון „ביתר" וועלכע האבען ארוי־מאכט הכשרה קאנען בעקומען צוגעטיילט סערטי־קאטען, אויב זיי ווענדען זיך אינדיווידועל צום מהאלען פאלעסטינא אמט. חיים דאזיגען שטאנ־פונקט פון פאל־אמט האלט איך פערזענליך פאר נח ליבעראל לגבי מענשען, וועלכע שטעהען פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און דער־שער אגענץ, און וועלכע פערלאנגען רעכט, הגם טראגען נישט קיין שום פליכטען.

ווי ווייט „מוסטערהאפט" עס איז געווען פערהאלטען זיך פון דער דעלעגאציע איז כדאי בעמערקען, אז זאגאר דער סעקרעטאר פון פאלע־ווארשט ה' ראטשקאפף איז בעת זיין רוהיגען שפרעך מיטן דערמאנטען ה' איזביצקי, פערזע־אנטערגעריסען געווארען.

אשר שאפירא,
סעקרעטאר פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אין לאדז.

Dr.
Dołkowyski
ציגעל־גאס 11, טעל. 02-8
ספעצ. פאר טריפער. סיפיליס און הויט־קראנק
בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע
נעמט אן פון 8—11 פייטאג און 4—9 עוו

דער גורל פון אפרוי

סענסאציאנעלער און שפאנענדער ראמאן

(59

— איהר פלעגט מיך נישט וועלען אויפנעהמען, ווען איהר זייט געווען א קאפארעט טענצערין, און איצט, ווען איהר זייט אין די פעדערן, ווילט איהר מיך אוודאי נישט אויפנעהמען!

— אנדריי, זייט נישט אזוי פערביטערט! איהר מאכט אזעלכע טעותים.

— שטעלט אייך פאר רחל! איך בין היינט צו אייך געקומען ווי א גוטער שליח... איך בין געקומען נישט פאר מיר, נאר פאר מיין חבר. איך זיץ איצט פאר אייך אין דער ראל פון א בעל־טובה... איראניע פון שיקזאל!

— וואס מיינט איהר?

— איהר האט נעכטען ערהאלטען א בריף פון מאריסען?

— יא.

— צט ווענען דעם, וואס עס האנדעלט זיך אין יענעם בריף בין איך צו אייך געקומען.

— איך זאל אפלאזען מאריסען? איהם נישט ענטפערען אויפן בריף?

— ניין, די לאגע האט זיך דאך געענדערט..... איך זעה איין, אז מאריס קאן אהן אייך נישט לע־בען?

— ווי אזוי זייט איהר אהער אריין? ווי האט מען אייך צוגעלאזען צו מיר?

— איך האב זיי אנגענארט און זעהר שטארק איבערגעשראקען.

— וואס מיינט איהר?

— עס איז א גאנצע געשיכטע.

— דערציילט!

— עס איז נישט וויכטיג!

— דערציילט, איך וויל וויסען

— איך וועל צו אייך גארנישט רידען, אויב איהר וועט מיר נישט דערציילען!

— גוט, מאריסעס מאמע, וואס ארבייט פאר דער פראנצויזישער רעגירונג, האלט פון מיר א וועלט. ער רעכענט, אז איך בין זעהר קלוג. האט ער מיר איינ־גערעדט, אז איך זאל טאן א פאטריאטישע ארבייט און זיך אנשליסען אין דער פראנצויזישער געהיים־פאליציי. דאס לאנד נויטיגט זיך אין מיר... ווי איהר זעהט, רחל, ווער איך א פיינער מענש, א פאטריאט, א בעל־טובה... איך רעפארמיר זיך!

עס איז איהר געלונגען צו בעהערשען איהר נער־וועזיטעט, וואס האט זי ארומגענומען פון זיינע ווער־טער און זי האט ווייטער געפרעגט:

— טא, ווי אזוי זייט איהר אהער פארט אריין?

— איהר פערשטייט נישט? גאנץ איינפאך! איך האב געוויזען מיין צייכען, אז איך בין א רעטעק־טיוו און זיי געזאגט, אז איך בין אהער געקומען אייך אויספרעגען וועגען געשעפט, וואס איז פארגע־קומען צווישען געפריאנען און מאריסען.

— איך בין בעשטאנען דערויף, אז מען זאל מיר גלייך אריינלאזען, ווייל איך האב קיין צייט נישט און אזוי ווי אייערע דינער זענען דערשראקענע לא־זען, האבען זיי מיך גלייך צו אייך צוגעלאזט!

רחל'ען איז ארום א שוידער איבערן גאנצען לייב: „נארט ער מיך? איז ער חושד, אז איך בין א שפיאן און ער איז איצט געקומען זיך טועם זיין אין מיר פאר דער ליבע, וואס איך האב איהם ענטזאגט? ! צי איז ער טאקע געקומען פאר מאריסעס טובה ווע־גען און ער איז מיר אין גארנישט חושד?

— איך בין פערליבט אין אנ'אנדערען! — האט זי א זאג געטאן מיט געמאכטען אומגעדולד, ווי זי וואלט שוין געוואלט, אז מען זאל זי אמאל אויפ־הערען צו בערעדען מיט מאריסען.

— ער איז געווען אזוי גוט צו אייך! ער איז געגאנגען פון זיין אייגענעם פאטער, וואס איז ביי איהם טייערער פון זיין אייגען לעבען! ער איז גע־ווען גרייט זיך פאר אייך מקריב צו זיין. איהר האט אויף זיין ליבע איהם געענטפערט מיט ליבע איהר איהם אזוי? עס מוז דאך זיין א טרענען צו שלעכטס־קייט... רחל!

— הערט אויף צו פיעדיגען מאראל! עס פאסט אייך נישט!

— איהר זענט געווארען רחל! נאר וויל מיר ווער־נען בייזע מעגליך אין אונזערע כאראקטערען, ווייס איך, אז ערגעץ טיף טיף, אין אייך אין פערהאן א גוטסקייט... צעשמעלצט דאס איז מיט וועלכען איהר האט זיך ארומגעגארטעלט און גהעט צוריק צו מאר־ריסען. ער דארף אייך און איהר דארפט איהם!

— איך וועל נישט גיין! איך קען נישט!

— ס'איז בלויז עקשנות!

— פונוואנען וויסט איהר? איך בין פערליבט אין אנ'אנדערען!

— אין איין וואך פערליבט מען זיך נישט אזוי שטארק!

— אזוי?!

— יא! ס'איז בלויז עקשנות פון אייער זייט!

— אפשר זענען פערהאן אומשטענדען!

— איהר מיינט אייער קאריערע אלס טענצערין?

— נו, לאמיר זאגען, יא!

— ס'איז לעכערליך!

— וואס איז לעכערליך?

— דאס, וואס איהר טוט איצט. איך בין געווען אין טעאטער און איך האב אייך געזעהן אויפטרע־טען. איהר פערבילינט בלויז אייער טאלאנט. איהר דארפט זיך פון דעם רעטעווען כל זמן עס איז נאך נישט צו שפעט!

— וואס מיינט איהר?

— איך מיין, אז איהר וועט זעהר בעגאבט און איהר דארפט אויף זיך ארבייטען. זיך נאך לערנען און איהר קענט ווערען א גרויסע קינס־טלערין. טאלאנט איז נאך נישט אלץ. מען קען טאלאנט אזוי פערבילינגען, אזוי דערנידעריגען, אז ס'ווערען וואולגאר און עקעלהאפט!

— איהר מיינט צו זאגען, אז איך בין וואולגאר און עקעלהאפט!?

— ניין! אייער יוגענד, אייער שיינקייט, א נאטירליכער טאלאנט ראטעווען אייך. איהר אבער אויף א פאלשען וועג. די טענץ און דאס זאנג, וואס מ'פאדערט פון אייך אין טעאטער בלויז צו אמוזירען און צו געפעלען דעם עולם מעהרסטענס דעם נידעריגען עולם. אז איהר זיך איינגעוואוינען צו אט דער פולגאריטעט וועט שוין עפעס ערנסטעס קיינמאל נישט קאנען ווי איך האב איך פריהער געזאגט: אייער שיק הלענדט איצט אזוי. אז אפילו מבינים קאנען בלענדט ווערען, מיין טענים אויך קאן אבער ווייטער... פון א סך טאלאנטע.. וואס האבען הויבען צו האנדלען און מאכען געשעפטען מיט טאלאנט איז גארנישט געווארען!

— אין, וואס איז אייער עצה?!

— אוועק פון דעם!

— ווי אזוי?

— מאריס האט א פלאן.

— וואס איז דער פלאן?

— ער וויל מיט אייך אוועקפאהרען קיין לאנד און איהר זאלט זיך דארט אנשליסען אין טען באלעט! ער גלויבט, אז איהר קאנט ווערען טענצערין ווי פאוולאווא!

רחל האט צו איהם א־פגעהויבען איהרע אויגען וועלכע ס'האט געווייטאגט אזא אירעלער „אך, ווען ער זאל וויסען די סעקרעטען פון נשמה! ווען ער זאל וויסען, אין וועלכע אומשטענדען איך בין פערדרייט! ווען מאריס זאל וויסען.

ער האט נישט געקענט אויסהאלטען איהר און אראפגעלאזט די אויגען צום דיל און שטיל צו זיך אליין געזאגט:

(פארטזעצונג קומט)

פֿון דער האַנדווערקער-עקספּאָזיטור

פּיעטריקאָווער 45

שוסטער־צעך

שבת אוועגד איז אין אייגענעם לאָקאַל פֿאָרגע־קומען די אַלגעמיינע פֿערזאַמלונג פֿון שוסטער־צעך אין לאָדז.

צו דער פֿערזאַמלונג זענען איינגעלאַדענט געוואָרען די מיטגלידער וואָס האָבען זיך איבערגערעגיסטרירט אין צעך.

די פֿערזאַמלונג עפֿענט דער צייטווייליגער קאָמיסאַר פֿון צעך ה. שומאַכער און בעגריסט דעם פֿאָרשטעהער פֿון דער האַנדווערקער קאַמער ה. מאַג. בייגעלמאַן און פֿאָרשטעהער פֿון דער עקספּאָזיטור ה׳ דיר. י. רעדלוס.

דער פֿאָרזיצענדער גיט איבער דעם טאָג־אָר־דנונג פֿון דער פֿערזאַמלונג און גיט דאָס ערשטע וואָרט דעם פֿאָרשטעהער פֿון דער עקספּאָזיטור ה׳ דיר. י. רעדלוס, דער רעפֿערענט גיט איבער א בריי־טען איבערבליק פֿון דער שוסטער־אָרגאַניזאַציע אין לאָדז פֿון געוועזענעם פֿעראיין און שפּעטער אַלס צעך.

דער רעפֿערענט ווייזט אָן אויף די פֿערשידענע שטערונגען וואָס האָבען גורם געווען דאָס צו־שטערונג פֿון דער אָרגאַניזאַציע, ער בעמערקט, אַז די היינטיגע פֿערזאַמלונג איז נישט ענליך צו די פֿערזאַמלונג פֿון אַנדערע צעכען בלויז פֿאָרמעל אָנצונעהמען די נייע סטאַטוטען, די היינטיגע פֿער־זאַמלונג איז פֿאַקטיש די גרינדונגס־פֿערזאַמלונג פֿון א נייעם שוסטער־צעך אין לאָדז.

דאָס וואָס עס האָט זיך געטון אין שוסטער צעך אין פֿערלויף פֿון די לעצטע יאָהרען דאַרף אינ־גאַנצען פֿערגעסען ווערען, עס איז פּשוט א חרפּה אַז דאָס בלעטעל געשעהענישען זאָל זיך געפֿינען אין דער געשיכטע פֿון יודישען בעל מלאכה אין לאָדז.

דער רעפֿערענט אַפּעלירט צו די פֿערזאַמעלטע אַלס די גרינדער פֿון צעך מיטצוהעלפֿען ביים בויען דעם צעך, נישט אָפּשטעלען זיך פֿאַר די אַלע שטערונגען, וואָס קומען מצד א פּאָר פּערזאָן, וואָס האָבען נאָר אין זינען זייערע אייגענע פּער־זענליכע אַמביציעס, דער צעך מוז און וועט אויפֿ־געשטעלט ווערען אויף דער הויך פֿון א אָרגאַניזאַציע וואָס זאָל דינען די אינטערעסען פֿון די לאָדזער יודישע שוסטער.

דער פֿאָרשטעהער פֿון דער האַנדווערקער קאַמער ה׳ מאַג. בייגעלמאַן, בעגריסט די פֿערזאַמלונג אין נאָמען פֿון דער האַנדווערקער־קאַמער און אַפּע־לירט צו די פֿערזאַמעלטע, אַז זיי זאָלען מיט אַלע כחות מיטהעלפֿען צום שאַפֿען פֿון א שטאַרקען שוס־טער־צעך אין לאָדז.

זאָל די היינטיגע פֿערזאַמלונג נישט זיין בלויז א פֿאָרמעלע פֿון אונטערשרייבען די סטאַטוטען, נאָר א פֿערזאַמלונג פֿון ברענגען שלום אין די ריי־הען פֿון די יודישע שוסטער אין דער שטאָט לאָדז.

ה׳ ציטרין דערמאָנט די פֿערזאַמעלטע ווי אַזוי עס האָט אַמאָל אויסגעזעהען די שוסטער אָרגאַני־זאַציע אין לאָדז, די האַרמאָניע איז געשטערט גע־וואָרען צוליב דעם וואָס די פֿערוואַלטונג פֿון צעך האָט זיך נאָכ׳ן 1927 יאָהר נ״שט פֿערנומען מיט דעם, וואָס א פֿערוואַלטונג דאַרף זיך פֿאַרנעמען אין דעריבער איז געקומען דער צעך צו אַ מדרגה. ער האָפֿט, אַז איצט איז ענדליך געקומען די צייט פֿון שאַפֿען צוריק דעם שטאַרקען שוסטער־צעך אין לאָדז.

אין דער פֿראַגע זאָגט זיך אַרויס דער ה׳ מאַנדעלמאַן, וועלכער ווייזט אָן אויף דעם, אַז נישט קוקענדיג אויף די אַלע שוועריגקייטען, וואָס א פּאָר פּערזאָן מאַכען, געגען אָרגאַ־ניזירען דעם צעך וועט אָבער דאָס איצט די לייטונג דאָך געלונגען.

דיר. י. רעדלוס לייענט פֿאָר דעם פּראָיעקט פֿון נייעם צעך־סטאַטוט, וואָס ווערט דורך די פֿער־זאַמלעטע אָנגענומען און אונטערגעשריבען דורך דער אַנגעוויזענער צאָהל מיטגלידער.

די פֿערזאַמלונג וועהלט אויס אַלס עגזאַם נאַטאָר אין דער עגזאַמינאַציע־קאָמיסיע ביי דער האַנד־ווערקער קאַמער דעם ה׳ רובבערג, אַלס פֿערטרע־טער ה׳ קירשבוים.

בלעכער־צעך

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם סכסוך, וואָס דויערט שוין א לאַנגע צייט ביי די לאָדזער בלעכער, וואָס האָט דערפֿיהרט דערצו, וואָס א טייל בלעכער האָ־בען זיך אָרגאַניזירט אין א סעקציע אויסער דעם צעך איז ענטשטאַנען איצט די פֿראַגע צוריק צו פֿעראייניגען די לאָדזער בלעכער.

פֿאָריגע וואָך איז פֿאָרגעקומען א קאָנפֿערענץ פֿון די פֿאָרשטעהער פֿון דער בלעכער סעקציע מיט די פֿאָרשטעהער פֿון דער האַנדווערקער עקספּאָזיטור. אַלס אויסגאַנג פֿון דער קאָנפֿערענץ האָבען די פֿאָרשטעהער פֿון דער סעקציע איבערגעגעבען דער עקספּאָזיטור די איניציאַטיווע פֿון אַדורכפֿיהרען א שלום צווישען די צדדים.

דעם פּראָטאָקאָל פֿון דער קאָנפֿערענץ מיט דעם פֿאָרשלאַג האָבען באַלד אויפֿ׳ן אָרט אונטערגע־שריבען די פֿאָרשטעהער פֿון דער סעקציע די ה״ה: כאַרמאַץ, דיקאָפּ, און סוידערסקי.

אויך די פֿאָרשטעהער פֿון בלעכער־צעך האָבען מסכים געווען מיט אַזאַ אויסגאַנג אין דעמזעלבען פֿאָרשלאַג האָבען אקצעפּטירט אין נאָמען פֿון צעך די ה״ה סענדעראָוויטש, רובינשטיין און קלאַסנער.

עס איז צו האָפֿען, אַז איצט וועט ענדליך אַדורכגעפֿיהרט ווערען דער שלום צווישען די יו־דישע בלעכער־מייסטער אין לאָדז.

אין די נאָהענטסטע טעג וועט פֿאָרקומען די קאָנפֿערענץ פֿון ביידע צדדים, כדי ענטגילטיג צו ערלעדיגען די פֿראַגע פֿון דער פֿעראייניגונג.

א שרפה

(א) אויף 6 שערפּיען־גאַס 63 איז בעת׳ן [...]טערעמען די רעזערוואַר־רעהרען, אויסגעבראָכען [...] שרפה, וועלכע איז דורך די אַרויסגעוואָרפענע [...]יטולפֿעטער איינגעלאָשען געוואָרען.

איבערגעפֿאָהרען אויף טויט

(א) אויף די באַהן־שינעס צווישען קאַמינסק [או]ן ראַדאָמסק, האָט מען געפֿונען אַן איבערגע־[פֿ]אָהרענעם אויף טויט דעם 30־יאָהריגען איגנאַצי [...]יטעס פֿונ׳ם דאָרף וואָלע באַראַנאָוויצקאַ.

איבערגעלאָזט א קינד

(א) אויף פּאָמאָרסקאַ 40, נאָהענט פֿונם דערצי־[...]ם הויז, האָט מען איבערגעלאָזט א האַלב־יאָהריג [...]ינגעל. מען האָט איהם איינגעאָרדענט אין חנם [...]ציהונגס־הויז.

פֿון אַלעקסאַנדער

אין אַלעקסאַנדער איז געשטאָרבען די [ע]לטסטע יודישע פֿרוי אין עלטער פֿון 109 יאָהר [...] פֿערשטאָרבענע איז געווען בײ׳ם בעוואוסטזיין [...] צום לעצטען טאָג איין. זיך גוט געפֿיהלט

* * *

די פֿערגאַנגענע וואָך איז פֿאָרגעקומען אין [אַלע]קסאַנדער די וואַהלען צו א נייער פֿערוואַלטונג [...] פֿראַט. פֿעראיין, מצד די יודישע אַרבייטער אי[...] חיים ניעדזשווידזש „פּועלי־ציון" רעכטע.

י. ל. הערשקאָוויטש.

אויספֿלוג

קיין ווינען

[...]ם 17/II—1/III ד. י. פּרייז 135 זל.

אויספֿלוג קיין

לאָנדאָן און פּאַריז

דעם 17/II — 1/III 1937

ערלעדיגט

דאס וועלט־רייזע־ביוראָ

Union Lloyd

42 פּיעטריקאָווער 42

טעל. 87־107.

ראַדיאָ - ווינקעל

דער רויש פֿון ים אין א הילצערנער פּויק

דאָס אַוועקשטעלען דעם סטודיאָ און רעקוויזיטען

[...] אוועגד, אָדער גאָר פֿאַרנאַכט־צו. אינ׳ם שטילען [...]נעט הערט זיך, ווי דער ספּיקער זאָגט: „האַללאָ, [...] גיבען דאָס הערשפּיל פֿון דעם און דעם שרײַ[...]". און אין עטליכע רגע׳ס אַרום הויבט זיך [...]דאָס מיסטעריום.

[...] דעמאָלט הויבט דאָס אַן די פֿאָרשטעלונגס־[...]ט פֿונ׳ם ראַדיאָ־הערער צו אַרבייטען, ער [...]ן זעהט דאָך גאָרנישט, אָבער דער כישוף פֿונ׳ם [...]ט מאַכט דאָס, אַז עס שטעלט זיך איהם פֿאָר [...] אינוועניגסטע פֿון ערגעץ א שטוב, א וואַלד־[...] א ים־ברעג אָדער אַן אַנדערע סצענע, וואָס איז [...]הלען מיט׳ן מחבר׳ס ווערטער. די פֿאָרשטעלונגס [...] נעהמט אַרבייטען. דער עטער ברענגט צו [...] ווערטער און דאָך ווערען אַט די ווערטער אויף

זייער וועג פֿון אויער ביז צום מאַרך פֿערוואַנדעלט אין א אַקציע, אין בילדער, ממש — אין אַ סצענע. וואָס מען זעהט זי, דאָס איז פּונקט אַזוינס, ווי א חלום, וואו אויך דערביי זעהט מען גאָרנישט און מען טוט גאָרנישט, אָבער ווי לאַנג דער חלום געדויערט, מיינט מען, אַז ס׳איז די ווירקליכקייט ממש.

דאָך איז, ווען מען הערט אַט דאָס שפּיל אין ראַדיאָ, אַביסעל אַנדערש אַזוי, אַז דער רעזשיסער מוז זיך דערמיט רעכענען.

פֿון ליטעראַרישען סטודיאָ געהען דאָך נישט בלויז ווערטער, נאָר אויך פֿערשידענערליי קלאַנגען, וועלכע דאַרפֿען דאָס אימיטירען די ווירקליכע אַקו־סטיק פֿון לעבען, וואָס אַט דאָס הערשפּיל זאָל זיין זיך פֿאָרשטעלען.

אויב אַזוי — דאַרף מען טאַקע אַריינבליקען הינטער די קוליסען פֿון אַט דעם סטודיאָ.

דאָס איז א נישט גרויסע שטוב, וואָס די ווענד, דער סופֿיט און די פּאָדלאָגע זענען בעשלאָ־גען מיט צעלאָטעקס אַזוי, אַז עס קומט נישט אַריין דאָרט קיין שום אויסערליכער קלאַנג און די פּלאַסטיק פֿונ׳ם קלאַנג־בילד ווערט פֿערגרעסערט. דער מינדסטער שאָרך, גרילץ פֿון אַ שטוהל אָדער שוך, רופֿט אַרויס א הונדערט־פֿאַכיגען אָבקלאַנג אינ׳ם מיקראָפֿאָן. דעריבער מוז מען זיך האַלטען דאָ שטיל.

אין דער טיף שטעהט דאָרט, אַזוי ווי אין אַלע סטודיאָס, א גרינע שיין און אַ ליכט. דערלעבען שטעהען מיקראָפֿאָנען. אַרום דעם מיקראָפֿאָן שטעהען די אַקטאָרען, יעדער האַלט אין דער האַנד זיין טעקסט אויסגעשריבען אויף פּאַפּיר, וואָס לאָזט נישט פֿון זיך הערען. טיילמאָל שטעלען זיך נאָך אַרום זיי רעציטאַטאָרען און אַז מען דאַרף — איז דאָ אויך אַ אילוסטראַציע פֿון לעבעדיגער מוזיק — קלאַנגען פֿון אינסטרומענטען, האַרפֿע, פֿלייט אָדער פֿון א גאַנצען אָרקעסטער — וואָס געהט דאָרט אַריין דורך אָפֿענע טירען.

אויף דעם אַלעם טוט אַכטונג דער רעזשיסער מיט זיינע טעכנישע געהילפֿען. אַלע פֿאָרשטענדיגען זיך אויפֿ׳ן וואונק, אין ערגסטען פֿאַל — מיט גע־שריבענע צעטעלעך. אויסער די אויספֿיהרערס פֿון די בעזונדערע ראָלען טאָר קיינער נישט רעדען.

אין אַט אַזוי, למשל, זעהט אויס, א דיאַלאָג פֿון א פֿעראיבט פּאָרל בשעת א גאַס־רעגען, כדי דער אַקוסטישער עפֿעקט זאָל אַרויסקומען, ווי עס דאַרף צו זיין, קאָן גוט זיין א פּויק אַ הילצערנע, אויף וועלכער עס שיטען זיך אַרבעס אָדער שרויט. אַט דאָס שיטען זיך זעהט אויס, ווי עס וואָלט געגאָסען א שלאַגס־רעגען, ווי עס וואָלט געהאַגלט, ווי עס וואָלט געווען א שטורם־ווינד, פֿערהאַן דאָ אויך אַזאַ כלי, וואָס אימיטירט דעם אָבקלאַנג פֿון האַרמאַטען־שיסעריי.

דאָ קאָן מען אויך מאַכען, אַז מען זאָל מיינען, עס הערען זיך די טריט פֿון פֿערדישע קאָפּיטעס, צו דעם נוצען אַזעלכע שטיינדעלעך און מיט זאַמד אַרומ־גענומענע העלצעלעך.

נאָך א סך זאַכען זענען דאָרט פֿערהאַן, וואָס רופֿען אַרויס די געהעריגע אַקוסטישע עפֿעקטען. דאָס וויכטיגסטע איז אָבער דאָ דער גראַמאַפֿאָן־טיש, וואו מען בענוצט זיך מיט ספּעציעלע פּליטען. א דאַנק זיי קאָן מען דאָס הערען כל׳ערליי קולות, גערויש, אָבקלאַנגען, וועלכע אימיטירען די ווירק־ליכקייט. אויף דער גאַנג שפּילט דאָ א נישט קליינע ראָלע, וואָס דערפֿיהלט דאָ די אויפֿגאַבע פֿון א קלאַנג־קריטיגע, צום פֿונאַנדערטיילען די בעזונדערע סצענעס.

אַזוי זעהט עס אויס אין אַלגעמיין דאָס, וואָס מען רופֿט „טעאַטער פֿון דער פֿאָרשטעלונגס־קראַפֿט" אָדער הערשפּיל.

אָפּקלאַנגען פֿון פּראָנקפֿורטער־פּראָצעס

פּרעסע־פּראָצעס אין קאַליש

קאַליש, (יט״א). דורך דער קאַלישער פּראָ־קוראַטור איז צוגעצויגען געוואָרען צו פֿעראַנטוואָרט־ליכקייט דער געוו. רעדאַקטאָר פֿון דער יודיש־פּוי־לישער צייטונג „גלאָס קאַלישאַנסקי" ה׳ א. י. מאָ־[...]וועלאָן פֿאַר אָפּדרוקען אין זיין צייטונג אין מערץ 1936 אַן׳אַרטיקעל א. ב. „מיר פֿערטיידיגען דוד פֿראַנקפֿורטער".

די אָנקלאַגע בעציהט זיך אויף דער קריטיק פֿון דער פֿעראָרדנונג פֿון דער פּויזנער שטאָטפֿערוואַל־טונג וועגען אָפּשאַפֿען די יודישע שחיטה.

די פּראָקוראַטור האָט זיך געוואונדערט אויפֿן די־פּלאָמאַטישען וועג צום שווייצאַרישען געריכט וועגען איבערשיקען איהר א מאָטיווירטען אורטייל איבער פֿראַנקפֿורטער[ן].

דער פּראָצעס וועט פֿאָרקומען די נעכסטע וואָך.

Dr. REICHER

פּאַלודניאָווא 28, טעל. 93־201

ספּעציאַליסט

פֿאַר מענער - שוועכע - בעהאַנדלונג

סעקסועלע שוואַכונגען פֿון פּסיכאָ - אַנאַליז

רענטגען־בעשטראַהלונגען ביי הויט־קראַנקה

נעמט אָן פֿון 8—11 פֿון 5—8 אָוונט.

פֿון שטאָטישען פּוילישען טעאַטער

„רוזשאַ" פֿון סטעפֿאַן זשעראָמסקי. אינסצעניזאַציע און רעזשי פֿון הענריק שלעטינסקי.

די איצטיגע פּרעמיערע אינם שטאָטישען פּוילישען טעאַ־טער (אויף דער שרודמיעסקאַ) קאָן מען דרייסט אָנרופֿען די גליקליכסטע אין דעם סעזאָן, וועלכער האָט אין זיי־נע פּאָזיטיווע פּאָזיציעס בלויז די אויפֿטריטען פֿונם מיי־סטער מאַלסקי און פֿון איין זעהר גוט טעאַטער־שטיק „די מענטשען אויף דער אייז־קריע".

די איצטיגע פּרעמיערע — „רוזשאַ" פֿון זשעראָמ־סקין, הגם דאָס מייסטערווערק איז נוגע דעם י. 1905 — הילכט מיט אומגעהייער - אַקטועלע אַקצענטען, און די ווייטזעהערישקייט פֿונם גרעסטען פּוילישען שרייבער אין אונזער פֿאַהרהונדערט קומט בולט צום אויסדרוק.

פֿון דעם געפֿלעכט פֿון גערעכטיגקייט, טרוים און הומאָר, שיילען זיך אַרויס די געשטאַלטען, וואָס האָבען געמאַכט אויפֿפֿיצירען דאָס לאַנד אין 1905, און — וואָס האָבען אינם רוב מנין ופנין געבוירען די געגענוואַרט מיט איהרע גרויסע און קליינע טאַטען, מיט איהרע גרוי־סע מענשען און פֿערקריפּעלטע קאַליקעס (די טרויעריגע גאַצי־מאַלפּעס איינגעשלאָסען!).

און ווידער הילכט אָפּ א־נם חלל — כקול במדבר — דער זיגנעוודיגער קול פֿון יאַן טשאַראָוויץ (העריליכע אַקטיאָרישע לייסטונג פֿון טאַדעאוש ביאַלאָשטשינסקי), דער פֿערפֿייניגטער שיין־גייסט פֿונם פּוילישען פֿאָלק:

— „צי וועט פּוילען אַמאָל אַרויס פֿון דער תּפֿיסה איהדער אין דער בעגלייטונג פֿונם מלאך, כדי צוצוטרע־טען צו אומגעהייערע גרויסע אַרבייטען?"

ווילענדיג נישט ווילענדיג קומען אויפֿן זינען די „טאַטען" פֿון די כל׳ערליי ענדעקישע און נישט דווקא בלויז ענדעקישע סיים־דעפּוטאַטען, פֿון די ענדעקישע סטודענטען — נישט די טשאַראָוויצעס, נאָר די טשאַרטאָ־וויצעס פֿון אונזער ביטערער צייט, וואָס טרייבען די פֿינ־סטערע פֿאָלקס־מאַסען אין נאָך טיפֿערע און פֿינסטערערע אָפּגרונטען פֿון פֿערצווייפֿלונג.

עס ווערט קלאָר פֿונוואַנען די דאָזיגע לייט רעקרוטי־רען זיך, און פֿון וועמען זיי שטאַמען —

דאָס האָבען זייערע טאַטעס און זיידעס אַלס אַגענטען און שפּיצלעס אין די צאַרישע יסורים־שטיבער פֿערפּיי־ניגט די טשאַראָוויצעס און די אַסעט׳ס (מאַטושקעוויטש — אויסגעצייכענט!).

דאָס זענען עס דעם זשורנאַליסט שלאַזיס זיהן און אייניקלעך די מאַכערס פֿון „דזשענניק נאַראָדאָווי", „אָרענדאָווניקס" און זייעי׳ס גלייבען.

די „רויז" פֿון סטעפֿאַן זשעראָמסקי טריפֿט נאָך איצט מיט הייסען, מאַרטירערישען בלוט!

B.

בילדער - אויסשטעלונג פֿון העניך באַרטשינסקי אין לאָקאַל פֿון בני ברית

(פּעטריקאָווער 90)

איינער פֿון די בערימטסטע יודישע קינסטלער הע־ניך באַרטשינסקי, אונזער בן־עיר, עפֿענט זונטאָג דעם 7־טען ד. ח. אין לאָקאַל פֿון בני־ברית (פּעטריקאָווער 90) זיין קונסט־אויסשטעלונג.

די אויסשטעלונג נעהמט אַרום די סאַמע לעצטע אַרבייטען פֿון קינסטלער מיט פּאָרטרעטען פֿון פֿער־שידענע פּערזענליכקייטען פֿון אונזער שטאָט, אויך פֿיל נייע בילדער בלומען — שטיל־לעבענס א. אַז. וו.

העניך באַרטשינסקי׳ס אויסשטעלונגען — דאָס איז אַ געשעהעניש אין דער קינסטלערישער וועלט. אויך אין דער לאָדזער קינסטלערישער וועלט איז עס אַ געשעהעניש זיינע אויסשטעלונגען האָבען שטענדיג דעם פֿערדינטען און גרויסען ערפֿאָלג. עס איז דעריבער קיין וואונדער נישט, וואָס אויך איצט ווערט די אויסשטעלונג פֿון העניך באַרטשינסקי ערוואַרט מיט גרויס פֿעראינטערע־סירונג מצד די אינטעליגענטועלע און קינסטלערישע קרייזען פֿון אונזער שטאָט.

אַן׳אָוונד פֿון דעלאַ ליפּינסקאַ

דער ענערגישער דירעקציע פֿון פֿילהאַרמאָניע איז געלונגען צו אַנגאַזשירען די בערימטע זינגערין דעלאַ ליפּינסקאַ אויף איין איינציגען קאָנצערט, וועלכער קומט פֿאָר פֿרייטאָג דעם 12־טען פֿעברואַר ד. י. אין פּראָגראַם די נייעסטע שלאַגערן פֿון איהר רייכען רעפּערטואַר.

Hoduj urodę, jako kwiat!

Tanim kosztem, szybko i bez bólu pozbędziesz się szpecących brodawek, korzystając z usług

GABINETU KOSMETYCZNEGO

I. NAMIOTOWEJ,

Narutowicza 11, front, I piętro

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15 טעל. 149-07

ספּעציאַל־אַרצט פֿאַר מענער - שוועכע-בע־האַנדלונג אין סעקסועלע בעראַטונג

נעמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 4—8 אָוונט.

זונטאָג פֿון 9—1 פֿאַרמיטאָג

פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פֿאַר הויט ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

האָט זיך איבערגעצויגען פֿון ציגעל־גאַס 7 אין

69 פּילסודסקיעגאָ 69

(רוג נאַרוטאָוויטשאַ) טעל. 141-32

נעהמט אָן פֿון 8—10 פֿריה, 12—2 און 5—8 אָוו

זונטאָג און חגאות פֿון 9—11 פֿריה.

Doktór Z. HENRYKOWSKI

ספּעציעל־אַרצט פֿאַר מענער - שוועכע, ווענערישע און הויט־קראַנקהייטען

טראַוגוטאַ 9, טעל. 262-98

נעהמט אָן פֿון 8—1 און פֿון 4—9 אָוונד.

זונטאָג פֿון 9 פֿריה ביז 11 בייטאָג.

פֿאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פּרייזען

די בעסטע און געזונדסטע

זענען די

4 וואַטקאָווע גילזען

„OSMAN"

REPERACJE WIECZNYCH PIÓR

najlepiej, najszybciej uskuteczn. warsztaty reper. F-my A. J. OSTROWSKI i S-cy PIOTRKOWSKA 55, tel. 203-54.

קלאנג-קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

היינט און פאלג. טעג

מעכטיגער פילם, וואס האט געהאט דעם גרעסטן ערפאלג אויפ׳ן אויסלענדישן עקראן, א. נ.

...ICH TROJE) ,,זיי דריי"

MIRJAM HOPKINS אין דער הויפט-ראלע

אויסער׳ן פראגראם: קלאנג-צוגאבען און אקטואליטעטן פון פ. א. ...
פרייזן פון די פלעצער אויף אלע סעאנסן פון 54 ג...

די פערוואלטונג פון דער יודישער קהלה אין לאדז

איז דערמיט מודיע, אז אויפ׳ן סמך פון די פערעפנטלעכטע פאראגראפן איז דער

קהלה-בודזשעט פאר׳ן יאהר 1937

אויסגעלעגט צום דורכזעהן במשך פון 8 טעג, פון 3-טען פעברואר ביז׳ן 11-טן פעברואר 1937 איינשליסליך אין דער קאנצעלאריע פון דער יודישער קהלה, פאמארסקא 18, אין די שעה׳ן פון 10 פריה ביז 1 פארמיטאג.

לאדז, ד. 2-טען פעברואר 1937.

צו די געעהרטע ה"ה גנב...

פאהרענדיג מאנטאג, ד. 1 פעבר... מיט׳ן צוג, וועלכער געהט אפ פון ווינצרמשע 11.50 פריה, איז מיר אוו... געקומען א וואליזע מיט א שטריימעל, טלית ותפילין און אנ׳אלטע זיידענע ביצע און וועש. ווי אויך פערשידענע פאפירען, וואס האבען פאר קיינעם ... שום ווערט נישט. מ׳בעט דאס א... ברענגען געגען בעלוינונג אין אדמ... דער צייטונג. דיסקרעציע גאראנטירט.

וויכטיג פאר אלע!

כריסבוינען, מאנהערטען, רעכנונגען, מעמארענדומס, התונה-קארטען, פערש. עטיקעטן,	מיטען-עטיקעטען, משפ-ביכער, בריוו-עטיקעטען, מריקא-עטיקעטען, שטריכען באנדעראל און כחומאריזשען,

מיט די מאדערנסטע שריפטן
עפפעקטן
די שנעל-דרוקעריי בראמבערג
לאדז, צענעלניאנא 8 טעל. 255-09

בעקומען אויסצייכנונגען און א גאלדענעם מעדאל אויף די אויסשטעלונגען אין דן גרעסטע שטעדט פון אייראפע און אין תל-אביב (ארץ-ישראל)

...און אלע בעסערע, אפטייק-געשעפטן און פארפומעריעס.

Fabr. Chem. - Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

קליינע אנאנסען

ו זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענ...

ס׳ווערט געברויכט א פערקויפ... אין פוטער-געוועלב זאוואדזקא 9, ... ראוועט.

עס ווערט געברויכט א שטע... געזעלען (א ריכטעווער) 11-טער ליס... פאר 14, וו. 59.

א האנד-יונגעל צו מענער-בעקע... קען זיך מעלדען זאוואדזקא 28.

ראקאלען

כ׳זוך א וואוינונג פון 2 ש... און קיך, עווענטועל 3 שטובען און... אין דער אומגעגענד פון פל. וואלנאס... ווי אויך א לעצטע שטוב אלס סובלאק... מאר. מעקלערס באזייטיגט. אפערטעס... צוגעבען אין אדמ. אונטער „R".

קלעפסידרעס

ווערען אנגענומען

א גאנצען טאג און א גאנצע נאכט

אין דער אדמיניסטראציע פון

,,נייעם פאלקסבלאט"

פיעטריקאווער 21, טעלעפאן 224-71

און ווערען אויסגעפערטיגט אין פערלויף פון איין שעה.

וויכטיג פאר ברוך-קראנקע

(רופטורען) זאווי פון פערקרימונגען פון רוקען-ביין (הויקערס), פאראליזשען, ביין-שווינדזוכט, פלאטפוס און פערשידענע אנדערע פערקריפלונגען-ליידענדע.

פאר פערשידענע ארט רופטורען פערעלטערטע און די גאפערליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען לויט מיין מעטאדע היילן און באזייטיגען ראדיקאל יעדן איינציגן ברוך.

ביי מאגען און קישקע - זענקונג ספעציעלע אינדיווידועל צונעפאסטע לייב-הייל-באנדאזשען.

פאר הויקערס ספעציעלע גארסעטען און גלייכהאלטערס.

געגען ביין-שווינדזוכט ספעציעלע ארטאפעדישע אפאראטען, פון אלע סיסטעמען.

געגען שמערצענדע פלאטפוס ספעציעלע ארטאפעדישע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען.

געגען קרומע אדערן ספעציעלע גומי-שטרימף לויט מאס.

קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלע הייל-ארטאפעדישע אנשטאלט
ספעצ. ארטאפעדע

א. פעטריקעוויטש, לאדז

9 פיראמאווידשא 9, טעל. 09-177 (פריהער אלגינסקא

אכטונג! קראנקע מוזען זעלבסט ערשיינען.
טויזענטער דאנקזאגונגען קענען בעוויזען ווערען

Dr. med. J. PIK

נערוועז - קראנקהייטען, נערוואויטעט, סעקסועלע שוואכע
פריוואט:
אל. קאשטשושקי 27,
טעל. 175-50.
נעמט אן פון 5- 7½ אווענד.
פאר אונפערמעגליכע- לעטשניצע-פרייזן.

בחנם ווערט צוגעפאסט אלערליי גלעזער!

,,OPTICUM"
28 פיעטריקאווער 28

בעזיצט אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון פערשידענע ברילען, בינאקלען, אלערליי צילינדער-גלעזער, קאמבינירטע גלעזער, טערמאמעטערס, אלעס צו די ביליגסטע פרייזען.

ס׳הערן אויך אויסגעפיהרט זעמטל. רעפאראטורען: פינקטליך און רעעל. — געדענקט די אדרעס עס ווערען אנגענומען אלע ארט רעצעפטען פון די ה"ה דאקטוירים.

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט - קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער - שוואכע
אנדזשעיא 5, טעל. 159-40
פראנט, 1טער שטאק
נעמט אן פון 8-11 און פון 5-9 אווענט
זונטאג און יום טוב פון 9-1 נאכמיטאג.
ספעציעלער ווארטע - זאל פאר פרויען
נעמט אן פון 9-11 און פון 6-8 אווענט

ר"ר העלער

ספעצ. פאר הויט און וענערישע קראנקהייטען און מענער - שוואכע
8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8—11 און פון 4—8 אווענט
זונטאג פון 10—2 מיטאג.
פאר פרויען - א ספעציעלער ווארטע-זאל
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזען

Dr. med. LEON FAMILIER

אינערליכע און קינדער - קראנקהייטען
שערפיעז 37 בענעדיקטא 6.
נעהמט אן פון 5—7 נאכם.

Dr. med. Michał Eljasberg
CHIRURG
przeprowadził się
na ul. Zachodniej 63
tel. 117-87.

Dr. med. Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען בלאז און אורין-קראנק.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.

די מעכאנישע שלאסעריי פון י. רעדער

11-טער ליסטאפאדא 11
פיהרט-אויס אלע ארט שלאסער-ארבייט, טיילען צו מאשינען און שווייסונגען

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piotrkowska 10
telefon 26-553.
נעמט אן פון 8—11און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב - פון 8 1 בייטאג

Doktór Klinger
ספעציאליסט
פאר וענערישע, הויט, האאר און סעקסואל-קראנקהייט
Andzrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9—11 פארם. און פון 4—8 אוו.

לעטשניצע
פאר וועגערישע-קראנקע מענער - שוואכע און הויט-קראנקהייטען
פון דאקטוירים ספעציאליסטען
פיעטריקאווער 45
געעפענט פון 9 פריה ביז 9 אווענד.
פרויען און קינדער נעמט אן א פרויען-דאקטאר פון 11-1 און פון 5-7 אווענד.
א בעראטונג 3 זל.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
ספעציאליסט
פאר אקושעריע און פרויען קראנקהייטען
פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט
גדאנסקער 11. טעלעפאן 09-246
נעמט אן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אוו

Dr. med.
P. Braun
ספעצ. פאר טריפער. סיפילים און הויט - קראנקהייטען. בעהאנדלונג פון מענער-שוואכע
צעגעלניאנא 4, טעל. 100-57
נעמט אן פון 8—2 מיטאג און פון 4—9 אוו
ספעציעלער ווארטע-זאל פאר פרויען.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען.

שרייבען שעהן און שנע...
לערנט אויס דער בעוואוסטער קאל... ל. בערמאן אין 15 לעקציעס. אויך ... אויסגעלערנט שרייבען א גוטען יוד... בריף אין 15 לעקציעס אפילו דעם, ... קען גארנישט שרייבען. די עלטער ש... נישט קיין ראלע. די פרייזן–צוגענ... אלעס 1-טער מאי 4, ביי ליפשיק.

א בשורה טובה פאר מחות...
דער נייער-פאפולערער ענגלישער ... (וואלטשאנסקא 5) מיט א שענעם ... מענער-זאל. מיט א גרויסער היגיענ... כשר׳ער קוך, הערליכע בעלייכטונג, די נייעסטע געשירען און טיש-בע... און שעהנע דעקאראציעס, אין צו ... דינגען אויף התונות נור פאר ... אלעס 1-טער מאי 2.

אין פערלויף פון 3 מאנאטען ... איך די העברעאישע שפראך אין ... און אין שריפט מיט אלע כללים ודקד... אויך מפטיר מיט א דרשה צו ... מצוה. פרייז צוגענגליך. מיין אדר... גדאנסקא 24, לעהרער א. איטקין.

אנאנסען - פרייז:

גרויס טעקסט — 18 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 24 גר.	קליין טעקסט — 12 גר. פרייטאג און ערב יו"ט — 18 גר.

פאר א מילימעטער-שורה אין דער זייט 16 שפאלטען.

אין טעקסט — 40 ג. פרייטאג און ערב יו"ט — 60 גר. פאר א מילימעטער-שורה. אין דער זייט 4 שפאלטען. נעקראלאגען: 20 גראשען א מילימעטער שורה (אין דער זייט 10 שפאלטען). קליינע אנאנסען ביז 15 ווערטער 1 זל., יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גראשען. אויסער דער שטאט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט.

אבאנאמענטס-פרייז:

אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט צוטראגען אהיים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד — 7 זלאטעס א חודש; אמעריקא — 2 דאלאר א חודש.

מעהלערען וועלכע ענדערען נישט פרינציפיעל דעם אינ... האלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוק... קען די אנאנס אדער צוריקצוהאלטען פאר דעם אנאנ... פאר׳ן אינהאלט און טערמין פון די אנאנסען איז די ... פערלאג נ י ס ט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטרא... ציע איז אפען טייטאג און ביינאכט אהן איבעררייס...

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanan Kaufman
Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.